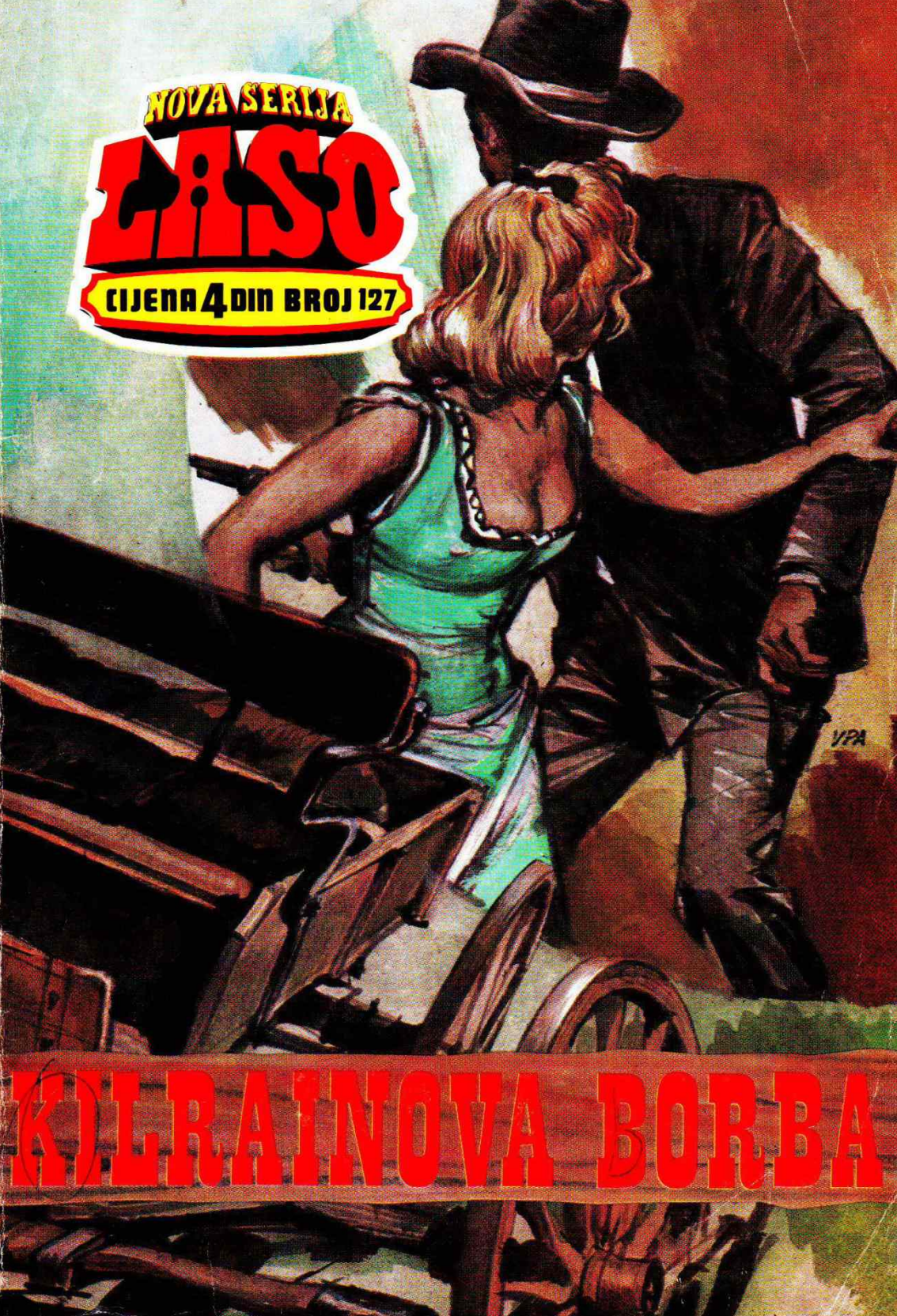

NOVA SERIJA
LASO
CIJENA 4 DIN BROJ 127

KILRAINOVA BORBA

G. F. UNGER

KILRAINOVA BORBA

»Laso« Nova serija 1976.

G. F. Unger: KILRAINOVA BORBA

Naslov originala: KILRAINS KAMPF

(Copyright: Bastei-Verlag, Gustav H. Lübke, Bergisch Gladbach)

Recenzija: Fedor Hanžeković, filmski režiser i publicist

Prijevod: Tomislav Odlešić, prevodilac

»Laso« — Izdavač OOUR izdavačke djelatnosti »Vjesnik« Zagreb Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1976.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA
Zagreb

Cijena 4 d. Za inozemstvo: DM 1.60; ASCH 8; SFRS 1.60; HF1 1.30.

Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 — 1972. od 24. XI 1972.

I

Takav sam posao proteklih godina prihvaćao mnogo puta: opet sam bio revolveraš.

Nije to nimalo čudno. Već dugo se prehranjujem koltom. Takav je život postao moja sudbina, i više ga se ne mogu osloboditi.

Dakle, kao što rekoh, opet sam preuzeo revolveraški posao. Gradić se zove Rosalia, ali to ime ne otkriva gotovo ništa. U to je doba bilo na Jugozapadu desetak naselja s istim imenom.

U Rosaliji na rječici Bonita prihvaćao sam za pet stotina dolara posao koji se zasad sastoji samo od čekanja.

»Grad« ima trideset i sedam odraslih stanovnika i tuce djece. Već ih sve poznajem iz viđenja, jer stalno sjedim na sjenovitoj verandi jedine krčme i vrlo uspješno slažem pasijans.

Prošlih sam dana često pomišljao kako bi život bio lijep kad bi se sve u njemu slagalo kao u pasijansu.

Međutim, život je drukčiji, znao sam to dobro.

Imao sam dovoljno vremena i da razmišljam o ovom gradiću.

Stanovnici su dugo živjeli u sjeni trojice braće koja bijahu prava pošast. Kad god bi se neobuzdana braća Carpenter zaželjela uzbudjenja, dolazila bi u Rosaliju.

Njihov bi posjet uvijek bio vrlo neugodan i nanio znatnu štetu marljivim građanima.

Tako je prije više dana došao u Rosaliju Joe Carpenter. Pošto se dobro najeo ništa ne plativši, »kupio« sebi nove hlače i poprilično popio u krčmi, također sve bez novaca, zaželio se pokera i prikladnih suigrača.

Poslužitelj iz krčme morao je tada žurno skupljati u naselju suigrače, jer se krčma, čim je stigao Joe Carpenter, odmah ispraznila.

Napokon je doveo trgovca, sedlara, kovača i krčmara. Joe Carpenter je već bio nestrpljiv, te je povremeno pucao iz revolvera.

Nakon toga je započela igra. Dabome, Joe Carpenter je dobivao. Opasno bi bilo prisiliti ga da gubi. Tada bi odmah postao sumnjičav, optužio suigrače da varaju i prijetio im da će ih pobiti.

Gradani Rosalijske sve su to podnosili. Već su bili naviknuli. Dopustili su Joeru Carpenteru da dobije pedeset dolara, nadajući se da će mu to biti dovoljno. Uvijek bi se zadovoljio s tom svotom i odjahao iz grada kao da je pomahnitao.

Međutim, ovaj put je bilo drukčije.

Ovaj put je imao još nekih želja.

Kad je nasilnik izašao iz krčme i zateturao prema svom konju, ugledao je mladu učiteljicu. Upravo je prelazila preko ulice, uputivši se prema trgovini.

Joe Carpenter se popeo na konja i krenuo za njom. Budući da je na vrijeme uspjela pobjeći pred njim u trgovinu, potjerao je svog šarca prema ulazu. Nagnuo se jako naprijed, a i konj je sagnuo glavu kako ne bi udario o dovratnik.

Unutra se, međutim, šarac uplašio, jer trgovac nije bio oduševljen time što mu se po dućanu vrzma konj i udario ga je po gubici metlom.

Konj se pokušao propeti, i pri tome je Joe Carpenter udario šijom o gredu nad vratima.

Srušio se kao prazna vreća.

Bio je mrtav.

Tada su građani Rosaliije sakupili pet stotina dolara i pozvali mene, Bena Kilraina.

Znali su da će doći Shanny i Herb Carpenter i htjeti kazniti grad.

Zbog toga sam, dakle, sjedio na verandi i čekao.

Građani nisu imali ni šerifa, ni maršala, ni bilo kakav zakon. Morali su se u tom zabačenom kraju snalaziti kako znaju i umiju, te sami rješavati svoje teškoće.

Braća Carpenter su im, međutim, bila prejak protivnik. Uostalom, nikome se nije sviđala pomisao da bi mogao poginuti.

Za takav su posao postojali stručnjaci: revolveraši.

Imali su sreću što su me brzo našli.

Sada sam strpljivo čekao, miješao karte i još nisam ni slutio da me očekuje nešto što će izmijeniti moj život. Upravo zbog toga sam i započeo svoju ispovijest pričanjem o Carpenterovima. Nije bila važna borba koja me očekivala, jer je ona sličila mnogim drugim takvim borbama. Važno je bilo ono što je slijedilo poslije nje.

Braća Carpenter, prema kojima se Joe doimao kao patuljak, dođoše trećeg dana.

Najprije su odjahali na maleno groblje i posjetili ondje svježi grob. Jer, građani su odmah pokopali Joea. U tom toplom kraju mrtvac je morao brzo pod zemlju.

Gradić kao da se skamenio. I dječak koji mi je donio vijest o dolasku braće, brzo je nestao u nekoj kući.

Rosalija se doimala mrtvom, izumrlom i napuštenom. Sva su vrata bila zatvorena, a na većini su prozora bili kapci.

Jedino sam ja sjedio u sjeni na verandi krčme i slagao karte. Nije se osjećao nikakav dašak vjetera. Bila su dva sata po podne, najvruće doba dana.

Razmišljao sam hoću li uspjeti pobijediti Carpenterove ili će mi ovaj put sreća okrenuti leđa. Razmišljao sam o tome gotovo podrugljivo, jer sam znao

da, najblaže rečeno, činim dobro na loš način, te da će se u mom sjećanju, ako preživim, pojavljivati dva nova lica, lica braće Carpenter.

Za trenutak osjetih takvu gorčinu da bih najradije bio ustao i otišao.

Zašto da se borim s Carpenterovima?

Što ću dobiti osim pet stotina dolara?

Ništa!

Steći ću samo ružne uspomene.

S druge strane, nisam mogao zaboraviti taj uplašeni gradić, te priproste ljude koji su me zamolili da im pomognem.

Ne, to ne mogu!

Pokupih karte i počeh ih nanovo miješati. Tad ugledah braću Carpenter. Sjedili su na snažnim, izdržljivim, čupavim konjima, koji su jasno odavali da žive u divljini.

Jedan je brat jahao uz lijevi rub ulice a drugi uz desni. Pažljivo su i oprezno pogledavali oko sebe.

Tada ugledaše mene.

Mogli su birati hoće li se najprije uputiti u trgovinu u kojoj je njihov braco slomio vrat, ili će se najprije pobrinuti za mene.

Zapravo nisu mogli birati. Da su krenuli prema trgovini, ja bih im se našao iza leđa.

Nagon im je već odavno otkrio da nisam bezazlen. Osim toga, vjerojatno su imali dobru obavještajnu službu; onaj koji ih je izvijestio o Joeovoj smrti, zacijelo im je javio i da je grad nabavio »zaštitnika«.

Zaustaviše se i pogledaše prema meni. Iznenada naslutih opasnost.

Carpenter koji mi je bio bliži, jer je jahao duž moje strane ulice, reče:

— Hej, jesi li ti Ben Kilrain?

— Jesam — odgovorih mirno, još miješajući nehajno karte.

Carpenter važno klimne, kao da je oduvijek znao da je Zemlja okrugla a ja sam mu to sada potvrdio.

— Dobro — reče tada. — Ja sam Shanny Carpenter. Ovo je moj brat Herb, i mi ćemo ovaj grad naučiti pameti, razumiješ?

— Da, sve sam razumio — rekoh klimnuvši. — Ali, zašto ćete to učiniti? Možeš li mi to objasniti, Shanny Carpenteru?

On opet klimne onako važno.

— Da nema ove uslijive selendre — objasni mi — ne bi bio Joe dojahao ovamo i ne bi mu se bila dogodila nesreća. Sve je sasvim razumljivo, zar ne?

Toj se primitivnoj logici nisam mogao suprotstaviti; nisam mogao započeti nikakvu razumnju raspravu. Povrh svega, vidio sam da su obojica uistinu tužni.

Najednom mi je bilo posve jasno da su priglupi, da slušaju samo svoj nagov, i da su stoga opasni kao ljudi kamenog doba.

Zaboga, u što sam se upustio? Ta dvojica gorostasa tako su siromašna duhom da i nisu svjesni tog siromaštva.

Možda bi trebalo da budu u zavodu za umobolne, mislio sam, ili bi, možda, bilo dovoljno da su odrasli u civiliziranom i miroljubivom društvu. Međutim, oni su odrasli u divljini, gdje postoje samo lovci i progonjeni.

Shanny Carpenter podigne ruku i zaprijeti mi kažiprstom.

— Ne smetaj nam, Kilraine! — reče mi muklo. — Inače ćemo upokoriti najprije tebe.

— Dobro, ako upokorite mene i ostanete živi, što ćete tada učiniti? — zapitah, jer sam htio saznati da li se doista isplati borba.

On se naceri i pokaže palcem preko ramena na trgovinu.

— Na onim vratima neće više nitko razbiti glavu niti slomiti vrat — reče. — Herb će proliti petrolej i sve zapaliti. Zatim...

To mi je bilo sasvim dovoljno.

Sada sam znao zašto sam potreban stanovnicima Rosalijske.

Istodobno sam gotovo žalio Carpenterove. Znao sam da su u divljini upoznali samo primitivna pravila odmazde i osвете.

Samo, kakva korist od mog razmišljanja i sažaljenja? Jasno mi je bilo da je svaka riječ suvišna. Ne mogu te tupoglave gorostase nagovoriti da popuste.

— Prije nego što započnete obračun s ovim gradom — rekoh im — morate se najprije riješiti mene.

Govoreći to, spustih karte na stol i digoh se.

U tom me trenutku dočeka iznenađenje!

S njima je bio još jedan čovjek; ujahao je u grad sa strane, kroz jednu uličicu. Kad sam ustao i postao dobar cilj, opalio je iz puške, stojeći u uličici pokraj trgovine.

Radilo se o pušci za lov na bizone, te me metak odbacio do zida. To je bilo dobro, jer sam se leđima naslonio na zid i tako pronašao prijeko potrebno uporište.

U tom se trenutku očitovala razlika revolveraša i obična građanina.

Svaki bi građanin u takvoj prilici legao. Ja sam, međutim, pucao. Najednom sam držao u ruci svoj teški kolt; bila je to sasvim automatska kretnja koju nije mogla spriječiti ni rana što sam je zadobio. Srušio sam metkom Shannija Carpentera s konja. Zatim sam opalio prema uličici iz koje je strijelac izišao kako bi mogao bolje naciljati. Udaljenost je iznosila šezdesetak koraka i bila velika za revolver-ski hitac. Ipak, pogodio sam i tog protivnika.

Tada sam pričelao Herba Carpentera koji je na svom konju jurnuo prema meni. Nagnuo se konju nad vrat, te sam naslutio da će se sa sedla baciti na mene. Kad je to učinio, pogodio sam ga trećim metkom.

Otkotrljao mi se pred noge.

Borba se završila.

Još sam osjetio kako naslonjen na zid klizim prema tlu.

Mutno sam mislio:

»Valjda će mi začepiti ranu prije nego što iscuri previše krvi...«

Tada se počeh rušiti i padoh na Herba Carpentera.

* * *

Neću opširno pričati o svom ozdravljenju. Bitno je da sam se oporavio i da sam poslije četiri tjedna opet mogao sjediti na verandi krčme i slagati pasijans.

Jahati još nisam mogao, a i vožnja drndavom poštanskom kočijom bi mi štetila.

Trebalo je da se još malo operavim i ojačam.

Međutim, bio sam već nemiran. Nisam navikao da bilo gdje ostajem dugo. To mi je, jednostavno, bilo nezamislivo. Zapravo, nisam se nigdje ni

smio zadržati dugo. Moja sumorna slava privlačila je častoljubive glupane koji su se htjeli na svaki način proslaviti. Slutio sam da će se i u ovom gradiću ubrzo pojaviti nadobudni i neobuzdani mladići.

Jer, ništa se nije moglo zatajiti. Viješti su prodirale u svijet tko zna kakvim putovima, i zacijelo su već mnogi znali da je revolveraš Ben Kilrain izvukao jedan gradić iz škripca, porazio tri protivnika i pri tome dobio metak.

Zbog toga je bilo nesumnjivo da će me netko potražiti. Tu i tamo stvorio sam sebi neprijatelje koji se žele osvetiti, a potražiti će me i monaci željni slave.

Međutim, posjet me ipak vrlo iznenadio.

Nisam ga ni u snu očekivao.

II

Poštanska kočija iz Santa Fea stizala je samo jednom tjedno, a bila je stara i rasklimana. Poštanska ju je tvrtka, vjerojatno, već odavno izbacila iz prometa na glavnim linijama.

Sjedio sam opet na svom starom mjestu u sjeni na verandi i nemarno slagao karte. Građani su doduše, bili prema meni dobri i prijazni... uostalom, borio sam se za njih!... ali je ipak postojala neka nevidljiva pregrada između njih i mene. Ja sam bio osamljeni vuk. Bio sam revolveraš koji je ubio i čija se pomoć može kupiti novcem.

Postupali su sa mnom oprezno i plašljivo kao s kakvim ukroćenim tigrom.

No ja sam se već naviknuo na to.

Prilično sam nezainteresirano pogledavao prema kočiji. Zaustavila se nedaleko od mene, pred vratima svratišta, i još ju je obavijao oblak prašine.

Tada ugledah nekog starca kako izlazi iz kočije.

Iza njega se pojavi djevojčica. Moglo joj je biti deset godina; imala je tanke noge i dugačke pletenice.

Pomislih: vjerojatno djed s unukom.

Nakon toga se opet zagledah u svoje karte i začudih vidjevši da ovaj put neću složiti pasijans.

To mi se događalo rijetko. Uvijek bih uspio nekako složiti karte.

No ovaj put nisam mogao učiniti ništa. Baš ništa!

Znači li to nešto?

Nakesih se. A što bi moglo značiti, pomislih.

Uto ugledah starca kako izlazi iz svratišta. Najednom nagonski naslutih da se uputio k meni. Pokušao sam ga ocijeniti. Doimao se poput stara šerifa, stara liječnika ili stara suca.

— Jeste li vi Ben Kilrain, rođen 17. srpnja 1840. u San Antoniju, u Teksasu? — upita on. — Jeste li taj Kilrain?

Klimnuh, začudivši se što zna kad sam rođen. Prije tjedan dana navršio sam trideset i jednu godinu, i kao najljepši rođendanski poklon prihvatio činjenicu da sam na putu ozdravljenja.

Starac pristupi mom stolu i sjedne. Pri tome odahne.

— Dobro je što smo vas napokon pronašli — reče. — Tražimo vas već dugo. Kamo god došli slijedeći vaš krivudavi put, vas već nije bilo, već ste bili otišli nekamo drugamo. To je postupno iscrpilo moje snage, a i dijete se umorilo. Nancy je vidljivo smršavjela.

Začudoeno sam ga slušao.

Međutim, kad je spomenuo ime Nancy, nešto je zazvonilo u mom sjećanju, nešto još mutno i neodređeno, ali već upereno u stanovitom smjeru.

Iznenada se sjetih. Nekoć sam poznao jednu Nancy. Zvala se Nancy Vansitter, a ja sam bio ludo zaljubljen u nju.

No tada sam ubio svog prvog protivnika, a njegovi su prijatelji izjavili da sam prvi povukao revolver. Morao sam pobjeći kako bih spasio glavu. Tek su mnogo kasnije svjedoci izmijenili svoj iskaz i priznali da su ih podmitili rodaci poginuloga. Nakon toga su povučene tjeralice što su ih izdale vlasti. Međutim, ja sam već bio postao revolveraš i krenuo svojim krivudavim putovima. Uskoro je izbio rat, te je za mene započela velika pustolovina.

Ipak, na početku je postojala Nancy Vansitter, zbog koje me onaj momak izazvao.

Dok sam prikupljao sve to iz svog sjećanja, starac je pričao.

— Ja sam dr Broderik O'Neil, a dolazim s djetetom iz Green Creeka. To je naselje baš na sredini između Colorada i Utaha. Nancy Vansitter je umrla ondje prije više od godinu dana. Obecao sam joj na smrtnoj postelji da ću malu Nancy odvesti k vama i da ću vam predati ovo pismo. Evo, tu je pismo! Pošto ga pročitate, možete odlučiti hoćete li posjetiti malu Nancy u svratištu ili ćete, jednostavno, nestati. Još možete birati. Ja sam, doduše, već star, ali ću se sada, kad sam vas napokon pronašao, odeseliti k svojoj kćeri u St. Louis. Ondje ima mjesta i za malu Nancy. Vjerojatno bi joj ondje bilo bolje nego uz oca koji je revolveraš, bolje rečeno: neka vrsta suvremenog gladijatora. Nije li tako?

Liječnik ustane i krene prema svratištu. Nestane u kući niti se ne osvrnuvši.

Zagledah se u pismo koje je bacio na moje karte.

Misli su mi se kovitlale.

Jedno sam već shvatio: Nancy smatraju mojom kćerkom.

Budući da sam se sada jasno sjećao njene majke i svega što se tada zbilo, uvidio sam da bih doista mogao imati kćerku. Da, to je bilo sasvim moguće.

Neko sam vrijeme zurio u pismo, i nisam ga htio uzeti niti otvoriti. Slutio sam da me očekuju problemi u kojima bih se mogao ugušiti.

Dosad sam svoje probleme uspijevao riješiti koltom ili bih se povlačio u samoću kao vuk.

Ali, sada najednom imam kćer!

Prošlost me sustigla, ali na sasvim drukčiji način nego što sam očekivao. Nije došao nikakav nadobudni mladić koji se želi proslaviti. Nije došao ni osvjetnik.

Došla je djevojčica, koja je, sudeći prema svemu, moja kćerka.

Doslovce sam hvatao zrak.

Zaboga, ako je sve to istina, onda nisam više sâm na ovoj zemlji. Onda...

Nisam mogao dovršiti misao. Iznenađeno sam shvatio da mi na leđa pada ogromna odgovornost.

Dvaput sam posegnuo za pismom i oba puta povukao ruku. Pomišljao sam da ustanem i popnem se na svog konja. Bio sam, doduše, još prilično slab, ali sam vjerovao da bih ipak mogao neko vrijeme izdržati u sedlu... možda dvadeset ili trideset kilometara, dok ne pronađem pogodno mjesto za logor u kojemu bih ostao nekoliko dana i potpuno se oporavio. Liječnik mi je omogućio da biram. Ako odem, on će odvesti Nancy u St. Louis. Ondje će odrasti, možda, u boljoj okolini nego što bi uz mene, okorjela revolveraša.

Ipak, nije bilo jednostavno.

Imao sam kćerku, i tu činjenicu nisam mogao zanemariti.

Napokon uzeh pismo.

Na omotu je bilo napisano moje ime, datum rođenja i napomena: »Poslije moje smrti predajte pismo spomenutoj osobi.«

Otvorih pismo i počeh čitati:

»Dragi Bene!

Kad dobiješ ovo pismo, ja ću biti mrtva i više se neću moći brinuti o našoj kćeri.

Kunem Ti se da se radi o našoj kćeri. Kad sam je dobila, tragali su za Tobom zbog ubojstva. A kad su kasnije utvrdili da si nevin i povukli tjeralice za tobom, bio si već revolveraš. Nisam se usudila povezati naš život s Tvojim. Žena s djetetom ne bi mogla biti sretna uz revolveraša koji neprestano luta. Krenula sam svojim vlastitim putem i otvorila u Green Creeku maleni hotel. No, dobila sam tifus od jednog našeg gosta koji se razholio i ja sam ga njegovala. Oboljela sam. Moja je rodbina izginula u ratu. Mala Nancy ima još samo Tebe, svog oca. Tvoja je dužnost da joj osiguraš sretnu budućnost. Proteklih sam godina povremeno slušala ili čitala o Tebi. Bitno je da nisi postao razbojnik, a za vrijeme rata čak si bio junak južnjačke vojske. To mi daje stanovite nade. Možda Te kćerka, čak navede na pravi put. Ne možeš cijelog života činiti dobro na loš način. Pokušaj činiti dobro na dobar način. To Ti želim od srca, Bene Kilraine. Moja ljubav prema Tebi vjerojatno nije bila dovoljno jaka i velika. Inače Ti ne bih tada

bila dopustila da odeš sâm. Možda je trebalo da već tada osjetiš odgovornost. Ali, tko može znati što bi bilo najbolje.

Iskreno Ti želim sreću uz Nancy.

Plavooka»

Posljednja riječ potpuno ukloni ko- prene sa sjećanja. Sada sam sve vidio jasno, kao da od tada nije prošlo jedanaest godina, nego samo jedan.

Da, Nancy Vansitter sam uvijek zvao Plavookom.

Dakle, zaželjela mi je sreću uz kćerku. Nikalve druge osjećaje nije izrazila. Njena ljubav prema meni nije bila dovoljno velika. No ni moja ljubav prema njoj nije bila dovoljno jaka.

Kad smo se rastali, ubrzo sam je zaboravio i krenuo svojim krivudavim putovima. Ipak, da sam tada znao da je postala majka i da imamo kćer...

Digoh pogled s redaka koje mi je napisala Nancy i u taj mah začuh lagane korake. Po drvenom se nogostupu približavala djevojčica.

Mala Nancy imala je plave oči kao i majka. Najednom sam vrlo dobro znao kako je izgledala Nancy Vansitter kad smo se zaljubili jedno u drugo.

Mala Nancy se zaustavila pokraj mene i pažljivo me promatrala. Pogled joj je bio nepokolebljiv, ocjenjivački i ozbiljan.

Odmah sam naslutio da je zrelija nego što bi se moglo očekivati u nje- noj dobi.

Ustanovih da i ja nju promatram ozbiljno i ispitivački. Tada mi se na usnama pojavi nagovještaj osmijeha.

I u Nancynim se očima odrazi srdač- nost.

— Ti si moj otac — reče mi iznena- da. — Ti si otac kojeg je tražio liječ- nik, zar ne? Nisi kriv što smo te mora- li tražiti. Nisi znao za mene, ha? Saz- nao si sve tek iz pisma, je li? Vjeruješ li da sam tvoja kćerka?

Postavivši posljednje pitanje, ona malo nakrivi glavu.

Zbog svoje se ozbiljnosti doimala starmalo, a istodobno i djetinje naiv- no.

Prijedoh rukom preko lica.

— Sjedni kraj mene, Nancy — rekoh joj tada.

— Najprije bih htjela čuti odgovor na svoje pitanje — odvrati ona ozbilj- no.

Klimnuh.

— Da — rekoh — ti si, očito, moja kćer. Tu nema nikakvih sumnji. Nego, što ti misliš o svemu tome? Vjeruješ li ti da sam ti otac?

Ona me ponovno pogleda onako odlučno i ocjenjivački. Zatim pokaže na pismo.

— Ako je to napisala mama, onda je tako — odgovori. — Mama je uvijek govorila istinu. U nju se moglo pouz- dati. Gledaj, nosim je oko vrata.

Izvadila je lančić i pokazala mi me- daljon. Kad ga je otvorila, ugledao sam sliku njene majke.

Da, bila je to Nancy Vansitter.

Na drugoj se strani medaljona vidje- la moja slika. Bila je stara tek pet godina i prikazivala me kao kapetana južnjačke vojske u trenutku kapitulaci- je kod Appomattoкса. Sjedio sam ranjen na mršavu konju i, kao najviši oficir, vodio preživjele pripadnike bri- gade mimo pobjedonosnih generala sje- vernjačke vojske.

Sliku je napravio neki novinar. Još sam se dobro sjećao toga, jer smo se tada morali zaustaviti usred koraka.

Kasnije je Nancy, zacijelo, izrezala sliku iz nekih novina ili časopisa.

Djevojčica zatvori medaljon i sjedne pokraj mene.

— Liječnik je jako umoran — reče ona. — Zaspao je na stolici. Misliš li da sam dobro postupila što sam došla k tebi, oče?

Razgovarala je sa mnom sasvim pri- rodno i nazivala me ocem kao da to oduvijek čini.

— Što će biti sada? — zapita iznena- da.

Opet smo se promatrali. Bila je mrša- va, ali kad se razvije, postat će lijepa. To se već sada naslućivalo.

— Da, što će biti sada? — promrm- ljao sam.

— Ja ti neću biti teret — reče ona brzo. — Dali smo u zakup mali hotel koji je mama sagradila. Nećeš morati trošiti na mene.

Oči su joj se malo suzile, a nosnice podrhtavale.

— Zar me voliš? — upitah, i pri tome se sjetih da me uvijek brzo zavo-

Ile, djeca i psi, pa čak i konji. Jedino odrasli ljudi ne reaguju tako. Uvijek se nađe netko kome se zamjerim.

A žene? Možda se sviđam i većini žena. No, do sada sam ponajviše sretao pustolovke.

Zanimalo me što će Nancy odgovoriti na moje pitanje.

Opet me pogledala na onaj svoj način.

— Vjerujem da bih se s tobom dobro slagala — reče tada. — Brzo naslutim da li mi je netko drag ili nije. Za nekoliko ću godina odrasti. Tada ću se brinuti o tebi. Zapravo, što umiješ osim...

Tu je naglo ušutjela. Premda još malena, nagonski je naslutila da bi me njezino pitanje moglo uvrijediti.

— Da li bi se rado vratila u Green Creek? — upitah je.

Ona klimnu.

— Imam ondje nekoliko prijatelja — reče. — Osim toga, sviđa mi se Pat Williams, žena koja je zakupila naš hotel. Jedino, što ćeš ti u Green Creeku, oče? Ondje neće biti posla za tebe. Postoji šerif, vladaju red i zakon.

Govorila je vrlo ozbiljno.

— Vidjet ćemo — rekoše. — Meni je sasvim svejedno u koji ćemo gradić otići. Budući da si odrasla u Green Creeku, vratit ćemo se onamo. Ondje je pokopana tvoja majka. Ondje ideš u školu i imaš prijatelje. Dakle, postoji hrpa razloga, nije li tako?

Razmislila je i klimnula.

— Dobro — reče. — To mi odgovara. Tako ću moći stalno uređivati mamin grob. To je dobro. No, hotel smo dali u zakup. Stoga možemo biti u njemu samo gosti.

— Nisam siromašan — odvratih. — Vidjet ćemo što nam najbolje odgovara, zar ne? A sada, podimo u hotel liječniku. Ako se probudi, prestrašit će se.

Ustala je i uhvatila me za ruku. Gleđao sam je odozgo. Bila je još malena, a već vrlo razborita.

Hoću li ja ikad vidjeti kako se smije i luduje? Želio sam da bude vedra i bezbrižna kao pravo dijete, da bude onakva kao što odgovara njenim godinama.

Dok smo išli prema hotelu, osjećao sam velik nemir čim bih pomislio na budućnost.

No njena mi je ručica istodobno odatvala nešto što mi je dosad bilo nepoznato.

Više nisam bio sam i beskoristan na ovom svijetu. Inače sam često imao takvo mišljenje o sebi.

Uđosmo u svratište. Iscrpljen od dugackog putovanja, liječnik se upravo budio. Začudo nas je pogledao.

— Sve smo već razjasnili i uredili — rekoše. — Vraćamo se u Green Creek. Nancy ima ondje prijatelje i navikla se već na gradić. Prema tome, zašto ne bismo otišli onamo?

Neko me vrijeme promatrao ispitiivački; bio je star i iskusan.

— Da — promrmlja. — Green Creek nije velik; možda je dvostruko veći od ovog naselja. Živi od stočara i nekolicino rudnika. Zabačena naselja i logori nabavljaju u njemu robu. Što ćete vi raditi u Green Creeku?

— Vidjet ću — odgovorio sam.

Još me gledao, te sam naslutio njegove misli. I meni su takve misli prolazile kroz glavu. I ja sam se pitao hoće li se sve to dobro završiti. Ljudi poput mene imaju na svom tragu sjene. Kad-tad ih sustigne prošlost. Revolveraš poput mene ne može se lako negdje naseliti, ma kako samotna kutak bio koji odabere.

Moraju ga jednog dana zadesiti nevolje.

O tome je razmišljao liječnik.

— Poći ću s vama — reče napokon. — Nije bitno hoću li stići svojoj kćeri u St. Louis nekoliko tjedana prije ili kasnije. Međutim, treba da vam nešto kažem, Bene Kilraine. U Green Creeku ima nekoliko opasnih momaka koji su jasno obilježili svoje granice, pa će, ako im se previše približite, postupiti prema vama kao prema stranu biku koji je zalutao u obor u kojem već vlada jedan bik. Razumijete li me?

— Da, tako je na ovom svijetu — rekoše klimnuvši. — U svakom je oboru neki velik bik. No, Nancy mi je kazala da u Green Creeku postoji šerif, dakle red i mir. Ne može se ništa dogoditi, zar ne?

— Kilraine, vama je dobro poznata takva situacija — odvrati on. — Zakon

je u takvim gradovima jak samo onoliko koliko je jak čovjek koji nosu zviždu. Ako su drugi jači od njega, onda su jači i od zakona. Sve je vrlo jednostavno.

Klimnuh.

— Potpuno je svejedno gdje ću ponovno pokušati živjeti — rekoh. — Dakle, zašto ne bi pokušao u Green Creeku, gdje je Nancyn dom?

III

Prošlo je sedam dana, jer još nisam bio sposoban za dugo drndanje u kočiji. I Nancy je trebalo da se malo oporavi.

Taj je tjedan bio vrlo lijep. Imao sam kćer i svakog je dana upoznavao sve bolje. Često smo sjedili na obali riječice i pecali, ili smo šetali bližom okolicom Rosalije.

Nakon nekog vremena Nancy se opet naučila sretno smijati i povremeno bi nestajalo njena starmalog držanja.

I ja sam se tih dana mijenjao.

Protetkih sam godina postao pravi revolveraš. Drugim riječima, nisam vjerovao nikome, stalno sam bio sumnjičav i nisam znao za milost, jer je ni ja nisam mogao ni od koga očekivati.

Međutim, sada se u meni štošta izmijenilo. Ustanovio sam da je na nekoliko mjesta probijen moj tvrdi oklop. Nancy je bila sunčana zraka koja me topila iznutra, mijenjala me, tjerala duševnu oporost i samoću.

Radovao sam se gledajući Nancy kako trči za leptirima, radovao se kojekemu što mi ranije ne bi privuklo baš nikakvu pozornost. Sada sam, međutim, bio u stanju sudjelovati u svagdašnjim sitnim radostima. Brbljao sam s Nancy o svakakvim djetinjarijama, i u tome uživao.

No jedne se večeri sve izmijenilo.

Odvešši Nancy na spavanje, otišao sam u susjednu krčmu kako bih popio još jedno piće, popužio cigaru i možda s liječnikom odigrao partiju šaha.

On me je već čekao za našim stolom u kutu. Postavio je već i figure.

Prišao sam najprije šanku i naručio čašu piva i cigaru. Krčmar me ljubazno poslužio. Osim liječnika i mene, u prostoriji bijaše još desetak gostiju, ponajviše građana. Ipak, bilo je tu i nekoliko došljaka čiji su konji stajali vani pred prečhom za vezanje. Na te sam se došljake već naviknuo. Tu i tamo su dolazili iz zabačenih naselja i osamljenih logora, te bi ubrzo neupadljivo nestajali.

No ovaj put je bilo drukčije.

— Hej, Kilraine, prokletniče jedan! — reče promukao glas kad sam zapalio cigaru. — Sjeti se Socorra! Što se dogodilo u Socorru, Kilraine?

Polako sam ispuštao zrak iz pluća. Cigara mi nije prijala, a šibica mi je opekla prste tako da sam je bacio. Izvadih cigaru iz usta i stavih je na šank.

Tada se polako okrenuh i ugledah čovjeka koji mi se obratio. Kad sam ulazio u krčmu, sjedio je tih i neupadljiv za jednim stolom i pio pivo. Bio je malo stariji od mene, tamnopusk kao Indijanac, ali plavih očiju kao Skot.

Opazih u njegovoj ruči revolver. Ciljao mi je u trbuh, a bio je udaljen od mene nepunih šest koraka. Ako nije šepRTLja, mora me pogoditi, pomislio sam.

— U Socorru? — rekoh. — Prije godinu dana? Da, sreo sam ondje jednog neobuzdanog mladića koji se na svaki način htio proslaviti kao revolveraš. Tvrdio je da me može poraziti, a kad sam odvratio da je to moguće i da nimalo ne želim provjeriti tu tvrdnju, viknuo je da ne mogu tek teko izbjeći borbu. Tada je, budala jedna, povukao revolver kako bi me ustrijelio. Što sam mogao učiniti? Uostalom, pucao sam tom nadobudnom momku u ruku. Prema tome, ako ste došli ovamo kako biste se osvetili zbog toga što sam poštedio jednog mladog glupana, onda ste vi još mnogo veći glupan nego on.

Ogorčeno sam ušutio.

U krčmi je bilo tiho. Svi su zamijetili gorčinu u mom glasu. Ipak, tamnoputi čovjek, čije su svijetloplave oči bile vrlo upadljive, nasmije se jetko i oporo.

— Ljude poput tebe, Kilraine — reče — treba ubijati kao vukove. Vi navodite mladež na pogrešne putove. Momci vas žele oponašati, žele postati još slavniji ili zloglasniji nego što ste vi. Zamišljaju sebi taj život veličanstvenim. Mozak im zavrti mogućnost da se istaknu smjelošću i revolveraškom brzinom, steknu poznato ime, da im kolt postane ono što je vitezovima nekoć bio mač. Stoga žele s vama odmjeriti snagu. Međutim, kad vas ne bi bilo, ne bi oni imali loše uzore. Kilraine, moj brat je izgubio ruku. Rana se zapalila, te mu je vojni kirurg odrezao ruku. Sada je bogalj. Koliko si već bogalja stvorio, Kilraine? Tome je sada kraj! Moj brat je, osim toga, postao pijanac i vjerojatno će...

— Zar sam mu ja staratelj? — upitah oštro. — Zar je trebalo da mu dopustim da me ubije samo zato što je vaš brat? Uostalom, što bi se tada dogodilo? Jeste li ikad razmislili o tome? Pročulo bi se da je pobijedio Bena Kilraina, pa bi se našao na mom mjestu. Uбудuće bi se on morao obračunavati sa svim onim glupanima koji bi inače pokušali sreću protiv mene. Shvatite taj začarani krug, čovječe!

On odrješito klimne.

— Treba vas sve pobiti... vas revolveraše — reče. — Tek tada će se mladež smiriti. Nisam ti dorastao u pravom dvoboju, Kilraine. Stoga držim revolver u ruci. Brojit ću do tri i tada opaliti. Za to vrijeme možeš povući oružje.

Znao sam da više ne postoji nikakav drugi izlaz. Pročitao sam to u njegovim očima. Pucat će. Izgubio je brata kojeg je veoma volio. Lakše bi prebolio njegovu smrt nego polagano srozavanje jednorukog pijanca.

Okrivio je mene, smatrajući me simbolom jednog soja ljudi. Dobro sam ga razumio. Pa ipak, htio sam ostati živ. Imao sam kćerku s kojom sam htio krenuti u počev nov život. Nisam mu mogao dopustiti da me ustrijeli kao zeca.

Stoga nisam čekao da započne brojiti.

Povukao sam revolver i opalio. Bila je to refleksna kretnja koja se zbila u petinki sekunde, u mračnoj i zlokob-

noj petinki sekunde koja je odlučivala o životu.

Njegov mi je metak samo prošao kroz košulju i malo mi opekao kožu. No, lako me mogao i pogoditi. Da se to dogodilo, sada bih umjesto njega klečao na podu s metkom u trbuhu i trpio paklenske muke. Prostorijom se raširio dim baruta. Još je neko vrijeme vladala potpuna tišina.

— Dakle, tako je to, Kilraine — progovori ogorčeno liječnik. — Rado bih vam pomogao, ali vama, vjerojatno, ne može nitko pomoći. Osim ako uspijete sasvim izbrisati svoj trag i započeti negdje život pod nekim drugim imenom. Pomogli ste već mnogim ljudima, izvukli ih iz škripca, zaštitili ih i borili se za...

— U redu, u redu — rekoh. — Ne treba mi vaše sažaljenje!

Izadah.

Malo kasnije, dok sam sjedio u sjeni drveta na obali rječice Bonita, liječnik mi pristupi i sjedne pokraj mene na velik kamen.

— Možda bi ipak bilo bolje da Nancy odvedem svojoj kćeri u St. Louis — promrmlja. — Udata je za liječnika a nema djece. Brinula bi se o Nancy kao da joj je vlastita kćerka. Vama bi se, Kilraine, moglo u Green Creeku dogoditi ono što vam se desilo večeras.

Razmišljao sam i osluškivao glas svoje duše.

Zaključih da se više ne mogu odvojiti od male Nancy. Ona mi je kćerka i ja imam pravo da s njom negdje živim i gledam je kako raste. Dugujem to njoj i njenoj majci.

— Otići ću s Nancy u Green Creek — rekoh polako. — Izbjegavat ću sukobe. Međutim, želim živjeti, i to za Nancy. Tko mi ugrozi život, imat će sa mnom nevolja. No, nastojat ću izbrisati naš trag. Nećemo otputovati poštanskom kočijom, već ću za Nancy i sebe kupiti dobra kola. Krenut ćemo na lijepo putovanje i jednog dana stići u Green Creek. Hoćete li vi biti ondje, doktore?

On klimne u zvjezdanoj noći.

— Hoću, bit ću — reče. — U Green Creeku će vam biti potrebno nekoliko prijatelja. Ja sam ondje dugo bio liječ-

nik, pa me ljudi slušaju. To bi vam moglo pomoći.

* * *

Bili su to lijepi tjedni za Nancy i mene. Nismo žurili. Imali smo udobna kola, dva dobra konja i mog jahaćeg konja privezanog iza kola. Oprema nam je bila vrlo bogata. U početku sam izbjegavao naselja, često mijenjao smjer i brisao naš trag što sam bolje mogao.

Bio sam obučen kao farmer. Čizme i tamno kožnato odijelo strpao sam u kovčeg. Spremio sam i svoje skupocjeno sedlo, te na konja stavio jednostavno. Odrekao sam se opasača. Budući da na putu nisam mogao biti bez oružja, kolt sam ponajčešće nosio za pojasom hlaća. Imao sam dobru pušku za lov na bizone, vinčesterku i sačmaru. Povremeno smo se hranili onime što bih ulovio.

Nancy je bila odjevena kao dječak. Taj skitalački život jako ju je zabavljao. Često je upravljala kolima, a skoro svakog dana sam je sat-dva podučavao. Moja je majka bila učiteljica, pa sam stekao dobro obrazovanje. Svoje sam znanje prenosio sada na Nancy. Katkad se čudila što toliko znam, i tvrdila je da bih bio izvrstan učitelj.

I vrijeme nam je bilo blagonaklono. Nancy se udebljala nekoliko kilograma i ojačala. U Santa Féu smo ostali cijeli tjedan. Ja sam pustio bradu poput farmera. Nitko me nije prepoznao. No, najviše mi je, svakako, pomogla Nancy, jer nikome nije padalo na pamet da bi bradati farmer s djevojčicom mogao biti legendarni revolveraš Ben Kilrain. Upamtili su me drukčije.

Štošta bih mogao ispričati o našem putovanju. Na primjer, Nancy bi me uvijek prije spavanja zagrlila i poljubila.

Katkad mi je pričala o svojoj majci, čvrsto uvjereni kako bi bila sretna da nas može vidjeti zajedno.

Pričala mi je o životu u Green Creeku, o ljudima koji ondje žive, o svojim školskim drugovima i o svim onim napajanjima koje takva djevojčica, ako načuli uši, može dočuti.

Ja sam je pažljivo slušao i povremeno joj postavljao pitanja.

Tako sam ubrzo bolje upoznao Green Creek i štošta saznao o tamošnjim ljudima koji su mi osobno bili nepoznati.

Jednog smo dana stigli u dolinu rijeke Gunnison. Putujući dolinom ugledasmo s jednog brda mjestance Green Creek. Doimalo se u predvečerje vrlo miroljubivo.

No ja sam bio iskusan. Vidio sam vrletna brda i zelene klanice, te sam odmah shvatio da je okolica gradića vrlo nepregledna. U takvu kraju postoji tisuće skrivenih kutaka. Ta činjenica, govorilo mi je iskustvo, često donosi nevolje.

Polako smo se vozili nizbrdo. Nancy je već bila umorna, ali je brbljala živahnije nego inače. Uzbudila se. Za nju je to bio povratak kući.

Spustila se noć. Gradića su svjetla sjala toplo i prijateljski. Činilo se da je naselje ispunjeno mirom i sigurnošću.

Nancy je još uzbuđeno pričala.

Stigismo do prvih kuća: javne kokušnice, kovačnice, stambenih zgrada, trgovina, krčme i hotela nasuprot njoj. Kraj hotela se nalazila poštanska postaja.

Zaustavio sam kola pred hotelom.

Nancy je sada šutjela. Sklopila je ruke u krilu.

Vrijeme večere već je odavno bilo prošlo, jer smo se od zalaska sunca vozili dolinom više od jednog sata. Nisam htio umarati naše iscrpljene konje.

Iz hotela izide vitka žena smirenih, skladnih pokreta. Ugledavši je, odmah sam je prepoznao. Sjetio sam se kao što se prisjećamo ugodnih i radosnih trenutaka na koje naiđemo tu i tamo na svom životnom putu.

— Opet sam tu, gospođice Williams — reče sretno Nancy. — Da li me se još sjećate? Gledajte, ovo je moj otac. Ovo je gospođica Pat Williams, tata. Hoćemo li dobiti neko jelo? Gladna sam kao vuk!

Mala skoči s kola.

Oklijevajući malo, i ja se spustih na zemlju.

Pitao sam se hoće li me Pat Williams prepoznati.

Kad sam stupio pred nju, skinuo šešir i zapitao je da li bismo mogli neko-

liko dana ostati u hotelu, zamišljeno me pogledala. Nagonski je naslutila da smo se negdje već sreli. No nije se mogla sjetiti gdje smo se vidjeli, toliko sam se bio promijenio.

— Veoma mi je drago što je Nancy pronašla oca — reče ona. — Stari nam je liječnik sve ispričao. Vi ste, znači, Vansitter?

— Nisam — rekoh. — Nisam mogao oženiti Nancyinu majku. Tek sam prije nekoliko tjedana saznao da postoji mala Nancy. Zovem se Ben Kilrain, a to prezime ima sada i moja kćerka. Vansitter je djevojačko prezime njene majke.

Opazio sam kako se malo trgnula.

Sada je znala tko sam. Prepoznala me usprkos bradi i usprkos tome što smo se vidjeli samo jednom u životu.

Potpuno se uspravila i ponosno isturila bradu. Ispitivački me gledala. Uzvratio sam joj pogled. Shvatila je da sam i ja nju prepoznao te da joj prepuštam na volju hoće li se sjetiti ili zanemariti prošlost.

Nije se mogla odlučiti. Vidio sam joj to na licu.

— Naravno, možete se ovdje smjestiti. Za četvrt sata pripremit ću večeru. Stavite prtljagu na verandu, pa će je momak odnijeti u sobe. Imam dvije jednokrevetne sobe koje su međusobno povezane. Nancy, ti možeš odmah otići gore i skinuti sa sebe prašinu putovanja. Ti se dobro snalaziš u hotelu.

— O, da — uzvikne Nancy i utrči u zgradu.

Pat Williams i ja smo se gledali.

— Odmah si me prepoznao? — upita ona.

Klimnuh.

— Sjećanje na nešto lijepo traje dugo — rekoh. — Često i cijeli život. Ti si mi tada bila poput svjetla u mračnoj noći. Život zbija s nama čudne šale. Radujem se što te opet vidim. Postala si ljepša i zrelija.

Ona ništa ne odgovori. Samo je stajala i gledala me. Međutim, znao sam da se sada sjeća one noći jasno kao i ja...

Dogodilo se to ubrzo poslije rata u Teksasu. Napao sam jednog sjevernjačkog poreznika i opljačkao ga. Jedino sam na taj način mogao spriječiti da

nekoliko teksaških rančera mora bud-zašto prodati svoje posjede ortacima podlog poreznika. Samo sam ih tako mogao spasiti. Opljačkanim su poreskim novcem uspjeli platiti drugi obrok svojih dugova. No, opsadne su vlasti započele potragu za mnom. U San Antoniju sam im kidnuo iz klopke tako što sam lečmu, koju su opkolili, samo prividno napustio kroz stražnja vrata i tobože šmugnuo preko tamnog dvorišta, a zapravo sam se popeo po stražnjem zidu i vratio u kuću kroz prozor.

A taj je prozor pripadao sobi Pat Williams. Ona je radila u krčmi kao pjevačica i plesačica. Do kraja me noći skrivala u svom krevetu. Zato su vrijeme progonitelji pretraživali krčmu; jednom su zavirili i u njezinu sobu.

Bio sam joj veoma zahvalan.

Za tih nekoliko sati pružila mi je i nešto više, a ne samo zaštitu pred progoniteljima. Držala je, vjerojatno, da sam osuđen na propast, a po svoj prilici nije ni o sebi mislila ništa drugo; vjerovala je da se ne može izvući iz začaranog kruga.

Za tih mi je nekoliko sati pružila toplinu i ljubav, a i ja njoj. Bili smo dvoje beznađnih bića koja ništa ne očekuju od budućnosti.

Proveo sam u njenoj sobici pola noći, cio dan i još pola noći.

Kad sam kriomice odlazio, bili smo uvjereni da se više nikad nećemo vidjeti.

Pa ipak, sada smo, nakon pet godina, stajali jedno pred drugim.

— Gledaju nas, Bene — reče ona, okrene se i ode za djevojčicom.

Vratih se do svojih kola i počeh istovarivati prtljagu. Pri tome sam uokolo kružio pogledom.

Pred krčmom je bilo privezano nekoliko konja. Opazio sam i nekoliko nepomičnih ljudi. Stajali su u sjeni i, znao sam to, ispitivački me promatrali.

Najednom osjetih napetost.

Do vraga, pomislih, kako sam postao tup i nemaran. To putovanje s djevojčicom jako me izmijenilo. Eto, tek sada sam naslutio napetost i nekakvo čudno iščekivanje što je zračilo s druge strane ulice. Što čekaju ti lju-

di? Mene ne čekaju. Prema tome, koga?

Pošto sam odnio prtljagu na verandu, popeh se na kola i odvezoh prema konjušnici.

Ondje mi dođe u susret krivonog čovjek na kojem se jasno vidjelo da je nekoć bio kauboј.

— Ostavio bih u vas nekoliko dana kola i konje — rekoх.

On klimne i pomogne mi ispregnuti konje. Kola, na kojima se nalazila moja oprema za logorovanje i srebrom okovano sedlo, pokriveni ili spremjeni u vreće, gurnusmo u sušu.

Tada pridoh bunaru, izvukoh vedro vode i počeh sa sebe prati znoj i prašinu.

Konjušar je u staji imao posla oko mojih konja. Oboja su stajska vrata, vrlo velika, bila širom otvorena.

Noć je bila ugodna i topla.

Opet mi se sve činilo vrlo miroljubivim, tako da sam dopustio da me zavarava ugođaj i zaboravio da sam maloprije osjetio nekakvu napetost.

Približih se otvorenoj staji kako bih provjerio da li su moji konji doista u dobrim rukama.

Niski i krivonogi konjušar pogleda prema meni.

— Dobri konji — reče. — A jahaći je konj naviknut i na kaubojski posao, zar ne?

— Jest — odgovorih.

Uto začuh iza sebe korake i zveckanje mamuza. Okrenuh se i ugledah u tami tri lika na drugoj strani dvorišta.

Tren su zastali, a onda uđoše nehajno u polukrug svjetla što je dopiralo iz otvorene staje.

Piljili su u mene.

— Cashe, on je tu! — dovikne tada jedan od njih u staju. — Možeš izići. Stigao je tvoj novi gazda, pa ti se pruža prilika da vidiš što ćemo s njim. Hajde, Cashe Mavericke! Dodi već jednom. Znamo već tri dana da se skrivaš u Petea Flanaghana. Odavno smo te mogli ščepati. Izidi sada!

Glas je postajao sve oporiji i netrpeljiviji. Napokon se javi u njemu i stanovita prijetnja.

Stajao sam i čudio se. Bluzu sam maloprije bio skinuo, te sam je sada držao za ovratnik prebačenu preko

ramena. Druga mi je ruka bila slobodna, ona kojom sam uvijek posezao za revolverom.

Kolt mi je bio sprijeda zataknut za pojas od hlaća. Nisam imao opasač.

— Očito, vi ste se zabunili — rekoх.

Približiše se još malo.

Dobro sam poznao takve tipove. Znao sam da pripadaju soju ljudi koji su se za povećanu plaću spremni i boriti, a ne biti samo kauboјi. Ima ih na svim nemirnim pašnjacima i u svim razularenim gradovima. Rađe za nalogodavce koji na silu žele ostvariti svoje ciljeve.

Kad su čuli moje riječi, nacerili su se.

— Čovječe, ti si se vratio s malom Nancy; nije li tako? — reče onaj koji je i maloprije govorio. — Ti si njezin otac? Svi u ovom kraju znaju da je stari liječnik otputovao s malom kako bi joj potražio oca. Prije nekog vremena se vratio i ispričao da će uskoro doći i mala s ocem. Je li tako?

Klimnuo sam.

Tada se osvrnuh. Iz stražnjeg dijela staje dolazio je neki čovjek. Bio je visok i podebeo. Imao je drvenu nogu i vidjelo se da je već prilično star. No, u svojim je najboljim godinama bio zacijelo dorastao svakom protivniku. Sada se, tko zna zbog kakva razloga, morao skrivati u slami.

Po ljestvama je sišao sa sjenika.

Onoj trojici nije poklonio nikakvu pozornost već je pogledao mene i očito pokušao na meni razabrati nešto što je držao vrlo važnim.

Ne znam je li to razabirao.

— Vas trojica, prestanite — progovori tada. — Kažem vam, prestanite.

Međutim, oni se samo nacere. Zagledaju se u mene, ocjenjujući me.

Krivonogi je konjušar ostao u pozadini, u odjeljku u koji je bio uveo moje konje.

— Sutra ćeš nestati s malom — reče onaj koji je neprestano govorio u ime sve trojice. — A kako bi ti bilo sasvim jasno što te očekuje ako ne odmagliš odmah poslije doručka, propustit ćemo te sada kroz šake i uštedjeti sebi dugotrajno natezanje s tobom. Čovječe, ma tko bio, nisi se smio vratiti s malom u ovaj grad. Pogriješio si. Sada!

Posljednju je riječ prosiktao; bila je to naredba za obojicu njegovih pratilaca. Sva trojica navalište istodobno na mene, pošto su prije toga stvorili polukrug oko mene. Nije im bilo ni na kraj pameti da bih ja mogao posegnuti za koltom.

Nisu me držali za revolveraša, već za farmera ili nekog sličnog bezazelnog došljaka.

Začudo, ni meni nije palo na pamet da povučem revolver! Zaista sam se nevjerovatno izmijenio proteklih tjedana što sam ih proveo sa svojom kćerkom!

Ranije bih, čim bih se suočio s brojčano premoćnim protivnicima, povukao kolt i zaprijetio im njime. Ovaj put sam se međutim, upustio u tučnjavu.

Revolveraši to nikad ne čine. Izbjegavaju tjelesne sukobe, jer se smatraju ostatkom negdašnjih kavalira koji su mahali mačevima.

Ipak, znao sam se tući. Naučio sam to. Morao sam naučiti u svom burnom životu. Posvuda sam nailazio na samovoljne grubijane koje je trebalo krotiti. Osim toga, kao maršal sam smirio već mnogo gradova.

Da, sasvim dobro sam se snalazio u tučnjavama!

Probio sam se između njih, okrenuo se i udario ljevicom napuhanog govornika po jetri, pogodio njegova susjeda nogom u trbuh i prihvatio se trećeg protivnika. Počeo sam ga nemilosrdno udarati, a pri tome treba imati na pameti da sam visok preko stotinu osamdeset centimetara i težak devedeset kilograma. Bio sam opet pri snazi, imao pouzdano oko i munjevit refleks.

Naučio sam se tući u najgrubljim družinama i najopasnijim krčmama. Trećeg sam protivnika srušio na zemlju već za nekoliko sekundi, pa sam se ponovno pozabavio ostalom dvojicom. Bilo je krajnje vrijeme, jer su se već tako oporavili da su htjeli ponovno okušati sreću.

Sada su, međutim, znali da su me potcijenili, te su htjeli ispraviti pogrešku. Kako god se ja okrenuo, uvijek mi je jedan od njih bio iza leđa.

Onda se taj iza mene baci odjednom naprijed, ščepa me za noge i sruši.

Drugi zgrabi vile, ali ih ja odgur-nuh u stranu i ustadoh. Sagnuvši se zabijem mu glavu u trbuh i odbacim ga do velika sanduka sa zobi.

Sanduk je bio otvoren, jer je konjušar maloprije vadio zob za moje konje. Bijesno viknuvši, napadač pade u sanduk iz kojeg je već bilo izvađeno toliko zobi da za njega bude dovoljno mjesta. Udarih ga šakom i spustih mu poklopac na glavu baš kad se htio dići. Počeo je muklo vikati čim sam potpuno zatvorio sanduk i kukom učvrstio poklopac. Više nije mogao izaći bez tuđe pomoći.

Kad sam se htio okrenuti, začuo sam glas trećeg čovjeka.

— Sada je dosta, stranče! — kazao je daščući. — Neću više s tobom tratiti vrijeme! Digni šape ili pucam!

Polako sam se okrenuo u stranu i pri tome posegnuo za koltom koji mi je još bio za pojasom. Nisam ga izvukao. Za to nisam imao vremena. Samo sam držak pritisnuo dolje, tako da se cijev podigla i gotovo razderala sukno.

Pa ipak, cijev je još bila uperena koso prema dolje. Mogao sam protivniku pucati samo u nogu.

Revolver mi je bio preuređen tako da je bilo dovoljno da palcem povučem kolt i pustim ga.

I protivnik je okinuo. No, prije toga ga je već bio pogodio u nogu moj metak i malo pomaknuo u stranu. Promašio me. A onda se srušio.

Žurno skočih prema njemu i nogom mu izbih revolver iz ruke.

Konji u staji nisu se nimalo uzbudili zbog pucnjave; navikli su na revolversku i pušчанu paljbu. Jedino su takvi konji pogodni za preriju.

Zbog toga je u staji bilo prilično tiho.

Začujem niskog, krivonogog konjušara kako ogorčeno psuje.

— Eto, to mi se sada događa zbog toga što sam te skrivao. Casher... — progundao.

— Ah, nemoj samo napuniti gaće, konjokradice — odvrati gorostas s drvenom nogom i malo se približi. Uzme vile i udari njima po poklopcu sanduka sa zobi.

Zatvoreni zarobljenik gnjevno zaur-la. Potom opali kroz poklopac.

Klimnuh jednonogom Cashu Mavericku. Premda su meci probijali drvo i ugrožavali nas, pristupismo sanduku, uhvatismo ga i prevrnusmo, tako da je poklopac sada bio na tlu.

Zob i zarobljenik su se, znao sam, izmiješali. Momak se vjerojatno gušio u dimu baruta.

— To ste učinili sasvim dobro — reče Cash Maverick. Sada sam iz blizine vidio stare ožljike na njegovu donekle otromboljenom licu. — Ni ja to ne bih mogao obaviti bolje u svoje najbolje doba, prije dvadesetak godina. Spretni ste, Kilraine.

Lecnuh se.

Nazvao me pravim imenom.

Međutim, nije mogao znati moje ime, osim ako me nije poznao otprije i sada prepoznao usprkos mojoj bradi i prerusavanju.

No u to nisam vjerovao.

Iznenada mi postade jasno da on zna nešto o meni.

Ranjenik na tlu je stenjao. Treći je protivnik bio još napola onesviješten.

Konjušar je zurio u mene.

Pogledah Casha Mavericka.

— Pričaj malo više! — rekoh mu. — Brzo! U što sam uletio?

— Mala je dobila nasljedstvo — odgovorio je on odmah. — Moj bivši gazda, Meece Stoneman, ostavio je maloju Nancy u nasljedstvo cijeli svoj posjed, dakle i mene. Ja sam već postao inventar.

Sada mi je situacija bila već malo jasnija.

Znači, mala je Nancy nešto naslijedila, a nekim se ljudima u ovom kraju to ne sviđa. Budući da je ona još dijete, smetnja sam jedino ja. Stoga su me pokušali upokoriti na jednostavan i grub način, onako kako rančeri posvuda nastoje nametnuti svoju volju doseljenicima. Dođu s koltovima o boku i spremni su se s njima poslužiti ako im doseljenici ne dopuste da ih premlate te ako posegnu za oružjem.

— A moje ime? — zapitah Casha Mavericka. — Odakle znaš moje ime? Zašto me u gradu svi smatraju Vansitterom, a jedino ti znaš moje pravo ime? Objasni mi to!

Nije mi odgovorio. Pogledao me i osmjehnulo se, ali zbunjeno.

— Jednostavno, znam vam ime — reče. — Možda sam vas već negdje vidio, pa sam vas prepoznao usprkos bradi. Pazite, dolazi naš šerif!

Okrenuh se.

Iz tame se približavao zdepast čovjek. Nosio je pod rukom sačmaru s kratkom dvostrukom cijevi. Imao je šešir s krutim obodom i jeftino odijelo koje bijaše zgužvano i malo preusko.

Pogledao me očima koje su se na svjetlu doimale kao ulaštena mjed.

— Što je to? — upita. Glas mu je bio promukao.

Umjesto mene javi se Cash Maverick.

— Ovo je otac male Nancy — reče. — Napala su ga ovdje tri čovjeka s »Luka«. Pete i ja čuli smo kako su tražili od njega da sutra poslije doručka nestane iz grada. Da ne zaboravi zapovijed, htjeli su mu uliti strah u kosti. Međutim, nisu uspjeli. Obračunao se s njima kao što bih to ja učinio u svojim najboljim godinama, kad sam ono između New Orleansa i St. Louisa mlatio svakog protivnika na kojeg bih naišao. Pokazao im je zube. Tada je Buck Sheridan pogriješio i zaprijetio mu koltom. Zbog toga ima metak u nozi. Što sada, Ale Tatume, slavni šerife bijednoga grada?

Upitao je vrlo podrugljivo.

Šerif još više isturi bradu, tako da je donja usna bila znatno ispred gornje.

U žučkastim sam mu očima opazio gorčinu i nelagodnost.

Pogleda sanduk sa zobi iz kojeg se opet odjekne udaranje.

— Je li jedan unutra? — zapita. Znao sam da želi dobiti vremena kako bi mogao razmisliti.

Cash Maverick se nasmije.

— Bila je to zgodna šala — reče. — Dakle, Tatume, pojavio se čovjek koji s grubijanima Dicla Kinga lako izlazi na kraj kao vuk sa štenadi. Mogao bi ti, Tatume, pokazati kako se to radi.

— Jednog dana neću više podnositi tvoje bezobrazštine. Casha Mavericka — odvрати ogorčeno šerif. — Iščupat ću ti tu drvenu nogu i njome te izmlaćiti. Pustite ga iz sanduka!

Nisam se ni pomaknuo; samo sam ga gledao.

No Cash Maverick i konjušar Pete Flanagan okrenu sanduk. Čovjek se izvuče iz njega, pokriven zobi i prašinom. Grčevito je kašljao. Otetura prema bunaru.

Serif me pogleda.

— Hoćete li ih prijaviti? — upita me.

Svi su utihnuli. Čak i ranjenik koji se dosad držao za krvavu nogu i tiho jaukao, najednom ušuti očekujući moj odgovor.

Pustio sam ih da neko vrijeme čeka-ju.

— Neću — rekoh napokon. — Tko me napadne, sam je izazvao nevolje koje slijede. Htio bih da ljudi shvate da ja želim mir, samo mir. Vratio sam se sa kćerkom u ovaj grad zato što je ovdje njezin dom, stoga što ovdje ima prijatelje i tu joj je pokopana majka. Šerife, ja želim samo mir.

Ovaj, međutim, natmureno odmahne glavom.

— Mir nećete ovdje naći ako prihvaćate nasljedstvo koje je ostavio Meece Stoneman. Naprotiv, uskoro ćete biti mrtvi kao i Stoneman.

Jednonogi Cash Maverick prasne u smijeh.

Čak se i konjušar Pete Flanagan nakesi.

Slutio sam što slijedi. Cash Maverick će odati tko sam.

Ispuni me gorčina.

Tjednima sam se vozio zaobilaznim putevima s malom Nancy, pustio bradu i počeo se oblačiti sasvim drukčije nego prije. Pored kćerke sam se i duševno veoma izmijenio. preobrazili su se moji osjećaji i misli.

Pa ipak, sve je bilo uzalud.

Ovdje, na cilju našeg putovanja, odmah sam upao u nevolje i prepoznali su me. Štoviše, stekao sam dojam da su me očekivali.

Htio sam koješta pitati tog Casha Mavericka, ozbiljno pitati. Štošta mi nije bilo jasno.

Kakvo je to nasljedstvo?

Zašto ga je dobila Nancy?

I, tko je taj čovjek koji ju je proglasio nasljednicom?

Zašto se Cash Maverick skrivao tri dana u staji?

Osim toga, kako je saznao tko sam ja?

Nisam vjerovao da smo se sreli ikad ranije.

Postojalo je, dakle, mnogo pitanja. No, nisam kanio odmah potražiti odgovore. U hotelu me čekala Nancy. Pored toga, kao da sam se bojao onoga što me očekuje. Nisam htio ništa saznati.

Ipak, kad sam napustio dvorište konjušnice i krenuo ulicom prema hotelu, dosjetio sam se kako je Cash Maverick mogao saznati tko je otac male Nancy.

Dr Broderik O'Neil! Jedino on zna istinu o meni, a stigao je ovamo prije mene!

Što li mi je zakuhao? Nagonski sam naslutio da je dobrano upleten u sve to.

IV

Stari je liječnik bio već uz Nancy. Sjedio je s njom za okruglim stolom u uglu, kao dobroćudan djedica s unukom.

No, kad mi je klimnuo, pogled mu je bio oprezan i ocjenjivački. Možda je opazio na meni tragove borbe? Jer, ipak sam primio nekoliko udaraca. Rupio na hlačama, tamo odakle sam opalio iz revolvera, pokrivala je bluza.

Nancy je sjala od sreće.

— Sada sam opet kod kuće — reče. — Opet smo svi na okupu. Sutra ću vidjeti sve svoje prijatelje: Mary Hoplons, Esteru Caradine, Charlyja Skynnera i Herba Browna s kojim se uvijek svadim. Već sutra ću poći u školu... A, što si radio tako dugo u staji, tata? Zar si morao osobno nahraniti naše konje? Onda sam ti ipak mogla pomoći, kao na putu. Doktore, na putu smo sve obavljali zajednički. Reci mu, tata!

Klimnuh starom doktoru.

— Zaista mi je pomagala u svemu — rekoh. — Nego, u staji sam naišao na nekog jednonogog čovjeka koji mi zna ime. Dakle?

Posljednju sam riječ izrekao upitno. Znao je što mislim. Odmah klimne.

— To se nije moglo izbjeći — promrmlja. — Cash Maverick je kao svjedok potpisao oporuku svog bivšeg poslodavca Meecea Stonemana. Na svaki je način bilo potrebno da Nancy otac kao upravitelj nasljedstva...

— U redu, u redu — promrmljao sam.

Pat Williams donese u tom trenutku velik pladanj pun tanjura i zdjela. Obrazi su joj se pokraj štednjaka zažarili. Požurila se da pripremi dobru večeru.

Poslužila nas je, te liječniku i sebi nalila čaja. Tada je sjela pokraj nas i gledala kako nam prija njeno jelo.

Dobili smo odreske, pečeni krumpir, salatu od povrća i pekmez od jabuka. Sve je imalo vrlo dobar okus. Odrasli su bili divni.

Klimnuh Pati Williams, a ona odmah shvati što mislim. Bilo je kao da joj kažem: »Dušo, oduvijek sam znao da ti umiješ i štošta drugo a ne samo plesati u krčmi i pružati progonjenome malo topline i kratkotrajne sreće.«

Sve je to pročitala u mom pogledu. Na obrazima joj se od radosti pojavi blago rumenilo.

Najednom pomislih: O, kako bi nam svima moglo biti ovdje lijepo! Nancy je bila sretna što se vratila kući, a ja sam pronašao ženu koja me svojedobno ne samo izvukla iz škrupca, nego mi i dala nešto zbog čega sam opet zavolio život. Probudila je u meni želju da preživim. Možda sam zbog toga pronašao u sebi posljednju snagu i izvukao se iz začaranog kruga. Bio sam već na najboljem putu da postanem pravi razbojnik, ali sam se spasio. Da, zaista bi ovdje moglo biti lijepo.

Dol sam se ja neprestano bavio takvim mislima, Nancy je čavrljala s Patom Williams i liječnikom, ispitala ih i htjela saznati sve novosti.

— Herb Brown je u štaglju udovice Abbot opet krao čaja i trpao ih u svoj šešir — ispriča joj između ostaloga Pat Williams. — Kad je izišao iz štaglje, vani ga je dočekala udovica Abbot i upitala što je radio unutra. On je stavio šešir na glavu i odgovorio da je tražio svoju mačku. Prošao je mimo nje, ali ga je ona zadržala i kazala mu da nije dobro namjestio šešir, te da će mu ga vjetar odnijeti s glave.

Uхватиła je šešir i navukla mu ga preko ušiju. Herbov šešir ima nekoliko rupa. Često se igra šerifa, pa su te rupe tobože od metaka. Kroz rupe je najednom potekao bjelanjak. Pošto se Herb Brown zaprepašteno ukočio, udovica je zgrabila metlu i otjerala ga njome iz dvorišta.

Nancy se zadovoljno smijala.

— A Charly Skynner je htio sebi išćupati zub — progovori sada liječnik. — Omotao je oko zuba žicu s gitare i drugi kraj privezao za poštansku kočiju Andyja Perrita. Htio je da mu kočija, kad krene, izvuče zub. Međutim, u trenutku kad je kočija krenula, prestrašio se i potrčao za njom. Kao što čujem, trčao je tri kilometra, a onda je napokon posrnuo i pao a zub mu se išćupao.

Ovaj put sam se i ja nasmijao.

Ipak, odmah pomislih: ne smijem se zavaravati. U ovom gradu mir i sreća postoje samo prividno... samo za ovim stolom, gdje je moja kćerka.

Tek što smo pojeli, Nancy postade umorna. Taj se umor pojavio brzo, i bio je prirodna reakcija na sretnu živahnost.

Pat Williams ode s Nancy na kat.

Napokon sam ostao sam s liječnikom.

— Što se zbiva ovdje, doktor? — upitah smjesta. — Onaj jednogodišnji Cash Maverick nije mi htio objasniti. Morao sam se tući i raniti jednog protivnika u nogu. Što je s tim nasljedstvom? Veoma mi je drago što Nancy maloprije nije pazila na naše riječi. Kakvo je to nasljedstvo?

Stari me liječnik opet pogleda ispitiivački.

— Pokazat ću vam sutra — reče. — Nancy je naslijedila ranč. Stoneman je bio već star, a nije imao nikakvih nasljednika. Sinovi su mu poginuli u ratu. Htio je pokloniti svoju zemlju marljivim doseljenicima. Volio je ovaj gradić, te mu je namjeravao pomoći na taj način što će oko njega okupiti marljive ljude. Imao je i jedini most preko duboke rječice. Tko god želi preko mosta, mora platiti nekoliko centi mostarine. Dosad je na mostu bdio Cash Maverick. Taj most također spada u Nancyino nasljedstvo.

— A zašto je taj Stoneman namije-
no nasljedstvo baš Nancy? — zapitah
određeno. Jer, nešto sam slutio. Odluč-
no pogledah starog liječnika i dodah: —
Recite mi istinu, doktore! Samo istinu!

On klimne.

— Razlog je to što Nancy ima takva
oca koji joj može ne samo sačuvati
nasljedstvo, nego i stvoriti uvjete za
početak jednog novog doba u ovom
kraju — odgovori.

Nekoliko je časaka šutio.

— Kad su dovezli k meni ranjenog
Meecea Stonemana — nastavi tiše — i
kad nam je obojici postalo jasno da
će umrijeti, nismo mogli smisliti nešto
bolje. Stonemanov ranč i most vrata
su koja omogućuju doseljenicima da
uđu na široko područje kojim su do-
sad vladali samo Richard King, još
nekoliko stočara i razbojnici, složni da
spriječe prodor civilizacije. Dakle, is-
kreno rečeno, pričao sam Stonemanu
o tebi.

Sada sam znao odgovor.

Ujedno sam znao i to da je riječ o
staroj, dobro poznatoj igri, o nemi-
losrdnoj borbi za moć i pašnjake, za
goveda i vlast. Nekoliko je ljudi htje-
lo zadržati novo vrijeme, i pri tome
nisu birali sredstva.

Jasno je bilo da se ovaj gradić može
povećati samo ako okolica doživi proc-
vat. Međutim, započne li takav razvoj,
uskoro će zakon veoma ojačati. Znao
sam što izvire iz takvih mogućnosti.
Ogorčeno pogledah liječnika.

— Baš ste lopov — rekoh mu. — Naj-
prije ste mi doveli kćerku, a sada me
pokušavate uvući u borbu. Vi volite
ovaj gradić više nego bilo što drugo
na svijetu. Želite...

— Da, da, da — odvrati on. — Kad
sam doznao da je Nancyn otac, odmah
sam spoznao sve mogućnosti koje se
ukazuju. Kilraine, vi ste se godinama
borili za druge ljude... i to za plaću.
Sada se možete boriti za sebe i gradić
u kojem je Nancy sretna i gdje leži
njezina majka. Morate prihvatiti Sto-
nemanovu ostavštinu, Kilraine, i pot-
kresati krila Richardu Kingu. Vi ima-
te takve sposobnosti...

— Prestanite — rekoh.

Napustio sam ga i popeo se uza stu-
be.

U hodniku sretoh Patu Williams.

Zaustavismo se jedno pred drugim.
Digoh ruku i prijeđoh joj vrćima
prstiju preko obraza, od uha do brade.

Pažljivo me promatrala.

— Ništa nisam zaboravio — rekoh.

— Ni ja — odvrati ona.

Zagrlih je i poljubih. Uzvratila mi
je poljubac, a tada se odvojila od mene.

— Stošta se izmijenilo — reče mi.

— Sto se izmijenilo? — upitah done-
kle gorko i uđoh u svoju sobu, gdje
mi je upravo bila pripremila ležaj.
Vrata susjedne sobe bila su otškrinu-
ta. Pri slabu svjetlu ugledah Nancy.
Već je spavala.

Pat Williams nije bila pošla za
mnom.

Bio sam sam.

Znao sam da ću se, ostanem li s
Nancy u ovom gradu i ovom kraju,
opet morati boriti. Zar je takva moja
sudbina?

* * *

Dok smo još sjedili za doručkom što
nam ga je bila donijela Pat Williams,
dodoše Nancyne prijateljice i prijate-
lji. Bili su vrlo radosni. Vidjelo im se
to na licima.

I Nancy se smijala i bila uzbuđena.
Predstavila mi je Mary Hopkins, Este-
ru Caradine, Charlyja Skynnera i Her-
ba Browna.

— Ovo je moj tata! — reče im tada
ponosno. — Vidite, vratila sam se! Moj
tata samo nije znao da ja postojim.
Inače mi ne bi bilo potrebno da ga tra-
žim.

Djeca su nekoliko trenutaka bila
ozbiljna.

— Da, razumljivo nam je to — reče
tada Herb Brown. — Tada je upravo
započeo rat, pa su se mnoge obitelji
raspale i više se nisu sastale. Nešto
slično se dogodilo i jednom našem ro-
daku. Moj ujak je godinama tragao za
ženom i djetetom, a oni su mislili da
je poginuo u bici kod Run Bulla. Da,
dešava se to. Nancy, hoćemo li danas
izostati iz škole i pecati na rijeci ili
želiš vidjeti učiteljicu?

— Želim u školu — odgovori Nancy. —
A na rijeku možemo otići po podne,
zar ne?

Pričali su i raspravljali. Jasno sam
vidio da se Nancy raduje što je opet

kod kuće te da je sretna među svojim vršnjacima.

Djetinjstvo je najsretnije razdoblje u životu, pomislih. Eto, za ovih petoro mališana svijet je lijep, ispunjen radoštim i uzbudljivim pustolovinama.

Sve jasnije sam uviđao da Nancy, premda je izgubila majku, ovdje može biti sretna. Školski drugovi su joj kao neki nadomjestak. Znao sam da ne mogu i ne smijem otići s njom odatle u nov i stran svijet. Dovoljno je dugo lutala uokolo s liječnikom, tražeći mene. Putovali su za mnom i uspjeli me doći tek kad sam se ranjen postavio u onom mjestancu.

U tim sam trenucima odlučio da neću lako dopustiti da me otjeraju odatle, neću to popustiti ni onom Richardu Kingu ni njegovim jahačima.

Klimnuh kad mi je Nancy rekla da idu u školu. Poljubila me u obraz. I ostala se djeca oproste sa mnom. Naslutio sam da su mi skloni.

— Moj otac kaže da ste vi naročit čovjek — reče iznenada mali Charly Skynner. — Priča se da ste jučer u javnoj konjušnici smirili tri kauboja s »Luka«. To nije još nikome pošlo za rukom. Nancy se može ponositi takvim ocem. I ja ću, kad odrastem, naučiti pameti one razbojнике s »Luka«.

Široko se osmjehnuo.

A onda istrči za veselom skupinom koja je već bila izašla.

Ostadoh sam za stolom.

Međutim, odmah mi pristupi Pat Williams sjedne na Nancyno mjesto i natoči kave meni i sebi.

— Da — reče — za djevojčicu je važno da odraste u toplom krugu, među prijateljima. Ja to dobro znam, jer mi je nedostajalo. Nancy je preboljela majčinu smrt. No, ako odeš s njom...

— Neću otići — odvratih. — Osim toga, treba da ti kažem nešto, Patricia. Ja sam poznati revolveraš. Zar nisi nikad čula o meni?

— Jesam. — Ona klimne. — Uostalom, slutila sam to. Kad sam te ono skrivala pred progoniteljima, bio si već na najboljem putu...

— Ne, tada sam bio na jednom drugom putu — rekoh — na putu u propast. Prijetila mi je opasnost da postanem pravi razbojnik. No, nekako mi

je pomoglo to što sam u tebe dobio pomoć i toplinu... i ljubav. Smatrao sam da me više ne očekuje nikakva budućnost, a onda sam spoznao da život još može biti lijep. Kasnije sam često bio prisiljen da se borim, ali sam se trudio da se borim za poštene ciljeve. Sada mi je, međutim, sudbina poklonila kćerku, i opet sam uletio u nešto što bi moglo postati vrlo neugodno. Pričaj mi o tom Richardu Kingu, o družini s »Luka« i svemu ostalom u ovom kraju.

Čudno me pogledala.

Zatim je neko vrijeme gledala u šalicu s kavom, kao da u njoj vidi neke slike iz budućnosti.

— Dick King je glavna ličnost u ovom kraju — reče tada. — Podnosi samo susjede čiji se probici podudaraju s njegovima i koje zbog toga može smatrati svojim slugama. Želi na svaki način zaustaviti novo doba. Jedino tako može vladati velikim područjem. Zapošljava samo ljude koji traže sigurno skrovište. U njega su pronašli utočište, te su sada jaka družina i štite se međusobno. Spremni su da mu pomognu u borbi protiv napretka i da mu čuvaju granice. Jer, kad bi oslabio King, morali bi opet bježati pred zakonom i drugim progoniteljima. Procjenjuje se da je u Kingovoj momčadi desetak ljudi za kojima su izdane tjeralice te da na njegovu području ima i drugih odmetnika koji mu, ako je potrebno, priskaču u pomoć. Oni bi mogli upokoriti čak i ovaj grad.

Klimnuh. Slutio sam da je takvo stanje.

— Znači, nitko mu se ne može oduprijeti. A što je s mostom?

— On vodi preko riječice Green — odgovori Pat Williams. — Meece Stoneman je bio prvi rančer u ovom kraju. Sagradio je most. Tek tada je nastao grad. Ranije bijaše tu petnaestak krupnih rančera i tridesetak sitnih. Stigoše već i farmeri. Međutim, Richard King ih je sve otjerao. Jedino se Stoneman održao i nije mu se htio pokoriti. Prije dva tjedna je, teško ranjen, stigao u grad. Stari liječnik ga je pokušao spasiti, ali je bilo prekasno. Živio je još samo dva dana.

— I, za to vrijeme su mu skuhalili kašu — promrmljah

Međutim, sada sam napokon znao sve. Most i Stonemanov ranč su posljednja rupa koju još mora zatvoriti taj Richard King. Tada će njegove granice postati skoro neprelazne. A ovaj gradić više neće imati nikakve izgleda. Životariti će. Ostat će nerazvijen. Iz njega se neće moći širiti nova shvaćanja, poredak i zakon, ništa što bi ugrožilo Kingovu moć.

Znači, takvo je stanje.

A moja je kćerka naslijedila most i Stonemanov ranč.

Dok sam još ogorčeno razmišljao o tome, uđe stari liječnik. Doimao se vrlo živahno.

— Da odjašemo? — upita pogledavši me. — Želite li vidjeti nasljedstvo, Kilraine?

Još sam oklijevao.

Patricia me pogleda sa strane. Šutjela je. Nije ni na koji način pokušala utjecati na moju odluku.

I liječnik je šutke čekao.

Bio sam u škripcu.

Mogao sam već na početku uzmaknuti.

Međutim, moj stil nije bio takav.

— U redu, pogledajmo — rekoh i ustadoh.

Malo kasnije projahasmo pokraj škole. Djeća su upravo pjevala, te mi se učinilo da razabirem Nancyn glas. Na putu je povremeno pjevala.

Liječnik je, s obzirom na svoju starost, sjedio vrlo spretno na mirnoj mazgi. Progovorio je kad smo se malo udaljili od škole.

— U školi je samo trinaestoro djece — reče mi. — To nije mnogo. Grad plaća učiteljici dvadeset dolara. Običan džeparac. Ona će ubrzo otići ako se stanje ne izmijeni. Tko joj može zamjeriti?

Dakle, preda mnom se pojavio još jedan problem.

Ne bude li se gradić mogao razvijati, učiteljica će otići Malobrojna djeća, među njima i moja kćerka, više se neće moći školovati.

Obuze me gnjev. Ipak, ne rekoh ništa.

Uskoro stigismo do izlaza iz doline. Pokazalo se da se radi o ogranku veće doline koja je već sličila pravoj ravnic.

Dolina iz koje smo dojahali, bila je odvojena od velike doline rječicom Green koja je tekla od istoka prema zapadu.

Most se propinjao preko rječice na jedinom pogodnom mjestu.

Jer, rječica nije bila nipošto bezazlena. Usjekla se duboko u tlo i nije se mogla pregaziti. Struja je bila jaka, a posvuda se vidjelo stijenje. Tvorila je prirodnu granicu zapreku ljudima, životinjama i kclima.

Tek je most otvorio put prema velikoj dolini.

Odmah sam shvatio: most je jedini prolaz na zapad, i zacijelo treba jahati vrlo daleko na sjever ili jug kako bi se negdje drugdje moglo prijeći rijeku. Međutim, to je već negdje u pozadini ove velike doline.

Meece Stoneman je dobro sagradio most. Bez sumnje, potrošio je mnogo novca.

Kao nosač služila je hridina usred rječice, a jake su grede mogle izdržati i najteža teretna kola.

Ako se u velikoj dolini nasele ljudi, jednog će dana u ovaj kraj stići i željeznička pruga, pomislih. A ona će morati prelaziti rječicu baš na ovom mjestu.

Tel. sada mi je bilo jasno koliko vrijedi Nancyno nasljedstvo.

Srdito sam puhnuo. Dakle, most je nagrada za moj revolveraški posao.

Kad smo se približili mostu, digoše se s klupe pred kućicom dva čovjeka.

Izgledali su kao kauboji. Ne vidjelo se da ne izbjegavaju ni borbu. S ljudima takva soja imao sam jučer posla u konjušnici.

— O održavanju mosta brine se sada ranč »Luk« — reče jedan od njih. — Stoga ubire i mostarinu. Od svakog jahača tražimo dolar. Jedino liječnik može proći besplatno.

Nisam se ni nacerio.

— Momci, vratite se kući k svom Kingu — reče im liječnik. — Ovo je novi vlasnik mosta: Ben Kilrain. Prema tome, most više nije siročće.

Ne rekoše ništa. Samo su se zagledali u mene. Znao sam da im je sada jasno s kime imaju posla. Pošto sam u konjušnici dao trojici po prstima i pošto im je Cash Maverick rekao tko

sam, nije moglo biti više nikakvih sumnji.

— Ne želim vas više vidjeti ovdje kad se vratim — reko.

— Ostati ćemo ovdje dok nam gazda ne kaže da treba da se povučemo — odgovori jedan od njih.

Nisam mu ništa odvratio, već sam odjahao preko mosta jer brklja nije bila spuštena. Ipak se nisu usudili spustiti brklju. Međutim, možda su je podigli i radi liječnika koji je svagda ugledan u ovakvoj divljini, u kraju gdje vlada nasilje. Svatko mora računati s time da će mu jednoga dana zatrebati.

Most je doista bio vrlo čvrst. Kopita su toptala po gredama, a dolje je šumjela rječica i pjenila se oko hridina.

Nisam se osvrnuo.

Jedno mi je već postalo jasno: ne mogu se sam boriti protiv družine s „Lukom“.

Želim li ovdje izmijeniti situaciju, treba da se odmah pozabavim s tim Richardom Kingom. On je vođa, on naređuje i plaća svoje grubijane. Prema tome, on je korijen zla koji treba da iščupam.

Sve ostalo bilo bi besmisleno, uzaludno, a po svoj prilici i bezuspješno.

Bitku u kojoj bi Richard King ostao u pozadini i slao samo svoje ljude, svakako bih izgubio.

No da li se ja uopće želim boriti, pitao sam se.

Još nisam bio odlučio. Ipak sam se nadao da ću pronaći neku drugu mogućnost.

Od mosta do Stonemanova ranča nije bilo daleko: oko pet kilometara. Tu je tekao potok niskih obala. Iz njega su dvije vjetrenjače neprestano crpile vodu.

Na ranču je bilo nekoliko povećih i čvrstih građevina. Meece Stoneman je nekoć imao sinove, pa je, vjerojatno, pomišljao i na unučad.

Na verandi kuće sjedila su u sjeni dva čovjeka. Sunce je već bilo prilično visoko te je vraško peklo.

Zaustavili smo se i sjahali.

— Dobar dan, doktore — reče jedan od one dvojice.

— Ako vam je već postalo dosadno, momci, možete se sada trgnuti — reče liječnik. — Opet ćete imati posla. Ovo

je novi gazda. Bene, ovo su Shorty Longfellow i Cotton-Hank. Kako ti je prezime, Hank?

— Zaboravio sam ga — reče Cotton-Hank i pažljivo me pogleda.

I Shorty me promatrao.

Dobro sam poznao tu vrstu ljudi. Znao sam da su pravi stočari, privrženi životu na pašnjacima.

Shorty se na prvi pogled doimao kao smiješno krivonogi patuljak, naborana lica poput kakve kore drveta koju je netko oživio čarolijom.

Cotton-Hank je imao bijelu kosu, bijelu kao pamuk, preplanulo lice i hladne oči. Godine mu se nisu mogle odrediti. Možda mi je mogao biti otac, a možda nije bio stariji od mene ni deset godina. Bio je iskusan vuk, prekriven brazgotinama, koji je odavno naučio svoju lekciju, još je mogao loviti i snalaziti se na tom opakom svijetu.

Klimnuh im.

Potom počeh obilaziti ranč. Sve sam pogledao, ušao u sve zgrade i razgledao na kraju i lijepu kuću za stanovanje.

Napokon sjedoh za pisači stol u radnoj sobici i otvorih knjigu u koju je bivši vlasnik upisivao sve o svome posjedu.

Uredno je uknjižio sve podatke do uoči svoje smrti.

Ako su ti podaci istiniti, zaključio sam, onda je na Stonemanovu ranču tri tisuće goveda, osamdesetak konja, krdo mazgi i štošta drugo.

Pogledao sam i zemljopisnu kartu na kojoj je sve bilo pomno zabilježeno. Područje na kojem su se nekoć nalazili drugi rančevi, bilo je sada iscrtkano crvenom olovkom. Tim je područjem zavladao ranč „Luk“.

Izvadih iz kutijice cigaru, zapalih je i podigoh noge na stolčić.

Zamislilih se.

Posjed je divan, već sam bio zaključio. A Nancy ga je dobila sasvim neočekivano. Ni ja nisam siromašan, ali bih takav posjed mogao pribaviti kćeri tek za deset ili dvadeset godina.

Sasvim je jasno da je ranč bio po-kojnikovo životno djelo.

Okrenuh glavu kad je ušao liječnik.

— Još nikad se niste borili za tako veliku plaću, Kilraine — reče mi. —

Možda se nadate da ćete dobiti posjed bez ikakve protuusluge? Ako tako mislite, onda se varate. Bez borbe nećete dugo zadržati ranč. King će vam ga u brzo oduzeti. Prema tome, platite poklon!

Još se nisam bio odlučio.

Međutim, tada začuh izvana Shortyjevim promukli glas:

— Dolazi Dick King! Dolazi King osobno! Hej, Kilraine, stiže nam u posjet susjed!

Gledao sam starog liječnika.

Znao sam da ću donijeti odluku kad se nađem oči u oči s tim Kingom.

V

Pratila su ga tri jahača, a on je sjedio na vrancu kojim je, po svoj prilici, mogao vladati jedino on. Činilo se da bi taj konj mogao svakog trenutka eksplodirati i pokazati svoju nemirnu ćud.

Richard King je bio crvenokos, sivih očiju, mršav i košcat. Međutim, vidjelo se da ima jake i dugačke mišice. Podsjećao me na crvenkasta vuka iz arizonske pustinje, koji je u svom području apsolutan vladar i ne pokazuje naročito poštovanje ni prema pumi.

King lagano mahne rukom i položi obje šake na jabuku sedla. Neko me vrijeme promatrao. Iz njega je strujala izrazita agresivnost, te sam shvatio da se okomljuje na sve što mu se nađe na putu.

Pogledavši njegove svijetle oči, opazih u njima svjetlucanje. Bio sam čvrsto uvjeren da nemilosrdno gazi sve što mu smeta.

Sjetih se iscertkanih područja na zemljopisnoj karti u kući. Ondje se najbolje vidi koliko je već oteo drugima. Bez sumnje, što više ima, to je nezasićeniji i pohlepniji.

Slutio sam da ga nitko ne može zauzavati.

Jer, ovo je područje bilo tek teritorij, a ne država.

Brigham Young i njegovi mormoni, koji su se 23. srpnja 1847. naselili na području današnjeg Salt Lake Cityja

kako bi ondje osnovali svoje mormonsko carstvo, nisu se brinuli o zabačenim krajevima na granicama svoje oblasti. Ljudi u Coloradu i Arizoni imali su pak dovoljno vlastitih briga.

Nesumnjivo je bilo da je ovdje, u kraju oko rječice Green, volja jačega jedini zakon. Šerif Al Tatum ne bi protiv Kinga ni na koji način mogao okupiti potjeru.

Rančer napokon razdvoji stisnute usnice. Nakesivši se, pokaže čvrste, bijele zube.

— Kilraine, sada je jasno koji ste Kilrain — progovori glasom koji je navikao naređivati. — Sasvim je razumljivo da vam jučer ona trojica nisu bila dorasla. Drugim riječima, napokon se pojavio čovjek kojeg moram osobno udesiti!

Uzviknuo je to gotovo veselo.

Lako i nevjerovatno spretno skoči s konja. Taj me pokret opet podsjeti na pustinjskog vuka koji lako može izbjeći ugriz čegrtuše i zatim je munjevito zgrabiti za vrat.

Gledao sam ga i bio spreman. Više me nisu mučila nikakva pitanja, niti sam pokušavao izbjeći borbu. Najednom je sve bilo vrlo jednostavno i razumljivo samo po sebi.

Gledao sam ga i znao da je sužob neizbježan.

Shvatio sam da smo se taj čovjek i ja morali jednog dana sresti, kao da je cilj svih mojih lutanja i krivudanja bio da pronađem njega.

— Želite li se obračunati sa mnom revolverima? — zapitah ga.

Vjerovao sam da je i za to sposoban. Nosio je dva revolvera, i bez sumnje ih je mogao munjevito izvući. Nije se proću kao revolveraš samo zato što nije lutao poput mene, već je ostao na ovim pašnjacima. Osim toga, grube je poslove i obračune ponajčešće prepuštao svojim ljudima. On je bio gazda, i rijetko se spuštao na njihovu razinu.

Ipak, sada je to htio učiniti. Sada se htio osobno boriti.

Zbog ponosa?

Kako bi pokazao svojoj družini da može poraziti svakog protivnika?

Kako bi dokazao da je sasvim opravdano najveći i najmoćniji u ovom kraju?

Možda je postojalo još nekoliko takvih razloga, pa su svi zajedno utjecali na njegovu odluku.

Zurio je u svoj kolt. Znao sam da se moj revolver doimlje prilično bezazleno. Izgledao je kao sasvim jednostavan kolt s drškom od orahovine. Njegovim su revolveri imali svijetle kundače, divno izrezbarene. Bili su pravi ukras. Moj je kolt trebalo tek uzeti u ruku da bi se shvatilo kako je pravi biser oružarske vještine.

Ja nisam nosio kolt nisko kao većina revolveraša. King je nosio svoje revolvere niže. Nekoć sam i ja postupao tako. No, nakon nekog sam vremena ustanovio da tada treba previše dizati cijev. Izgubi se stotinka sekunde koja može odlučiti o životu i smrti.

Dakle, King je promatrao moj naoko prosječni revolver. Oblizne donju usnu. Nije bio nervozan: samo se nastojao što više sabrati. Htio je nagonom ustanoviti da li mu je moj kolt opasan. Spadao je među ljude koji mogu na taj način otkriti da li bi nešto moglo biti kobno za njih.

I ja posjedujem tu moć naslućivanja. Razvila se tijekom godina, pa sam shvatio što se sada zbiva u Kingu. Zaboravili smo sve olo sebe.

Njegova su se tri jahača zaustavila u pozadini.

Cotton-Hank i Shorty Longfellow su stajali na verandi. Razdvojili su se i bili oprezni.

I liječnik je izašao. Otišao je ulijevo i zaustavio se na kraju verande, pokraj ugla kuće.

Na svoje pitanje kani li se poslužiti revolverima, još nisam dobio odgovor.

Onda iznenada odmahne glavom.

— Ne — reče — to je suviše opasno. Čak i kad bih vas ubio, Kilraine, ipak bih dobio vaš metak. Vi spadate među one velikane koji pogađaju cilj i kad im je već metak u srcu. Ne, ne mogu to sebi dopustiti, ne mogu tjednima ili mjesecima ležati u krevetu. Obavit ćemo to na stari prokušani način. Ako te uspijem premlatiti, nestat ćeš odavde.

— A ako ja tebe premlatim? — zapitah.

On podigne obje ruke i pokaže mi članove.

— Onda ću te poštovati — izjavi. — No svakako ću te premlatiti. Kad odeš, bit će opet sve u redu!

Okrene se u stranu, otkopčava opasač s koltovima i objesi ga o unkaš. Tada otjera konja u stranu.

— Nitko se ne smije umiješati! — dovikne strogo.

— I neće se umiješati! — dobaci nehaljno s verande Cotton-Hank. Ipak, u glasu mu se mogla razabrati opomena.

Spretno je uhvatio moj opasač kad sam mu ga dobacio.

— Ako ga pobijedite, Kilraine, Shorty i ja ćemo nastaviti s poslom na ovom ranču — reče. — Inače ćemo otići. Možemo poštovati samo gazdu koji je u stanju izići na kraj s krvnikom Kingom.

— Krvnikom Kingom? — upitah.

— Dabome, on je krvnik! Objesio je nekoliko svojih susjeda lažno ih optuživši da su mu krali stoku. Što mislite, Kilraine, zbog čega su svi pobjegli? Zadržao se ovdje jedino stari Stoneman kojemu, pošto je izgubio sinove, više nije bilo naročito stalo do života. Da, pred sobom imate pravog pravcaotog krvnika.

U Cotton-Hankovu glasu sve se više i više odražavao bijes.

King mi se približi. Pri tome je gledao prema verandi.

— Možda i tebe ulivatim jednog dana na svojem pašnjaku, Cotton-Hanku! — dovikne. — Tada ćeš i ti visjeti!

Rekavši to, navali.

Bio je dva-tri prsta viši od mene i teži oko pet kilograma. U početku smo stajali jedan nasuprot drugome i udarali se svcm snagom. Provjeravali smo kako snažno možemo udariti i koliko možemo podnijeti.

Obojica smo se nadali da imamo jači udarac nego protivnik.

Ipak, nismo izdržali takav pljusak udaraca. Ustuknuli smo i počeli kružiti jedan oko drugoga. Polako smo se oporavljali od primljenih udaraca.

King je bio brz i imao je nevjerojatne reflekske. Bili su mu poznati svi trikovi koje sam i ja znao. Doduše, neprestano sam ga pogađao, ali je i on pogađao mene.

Na tlu sam se prvi našao ja.

Bio sam suviše ošamućen da bih se na vrijeme otkotrljao u stranu. Vjero-

jatno nisam ni očekivao da će me napasti nogama. Međutim, on je to učinio, i pogodio me vrlo neugodno.

Reagirao sam sasvim nagoniski i očajnički se otkotljao.

On je skočio onamo gdje sam bio još prije jednog djelića sekunde.

Udarih ga odstraga po koljenu, te je pao na lice.

Kad sam ustao, on je već bio na nogama i ponovo navalio.

Sada sam znao da se ne hori čisto. Želja mu je bila da, služeći se svim mogućim prijavim varkama, napravi od mene bogalja ili me ubije.

Nije se usudio prihvatiti borbu revolverima, jer je strahovao da bi mogao izgubiti. Htio me poraziti na ovaj način, dotući me za sva vremena. Tada se kako se tuku najgore protuže na granici; nije znao za milost i nije birao sredstva.

Ipak, u jednom je trenutku naletio na moju desnicu.

Posrnuo je ulijevo, a kad se okrenuo i zamahnuo desnom rukom, samo mi je ožrznuo glavu.

Pognuvši se, smjesta sam ga pogodio sa strane lijevom rukom u rebra. Udarac je bio zaista snažan.

Našavši se u škripcu, bacio se prema meni, uhvatio se za mene i tako se spasio. Pali smo na zemlju i počeli se valjati.

Tren je jedan bio gore, tren drugi.

Napokon smo se razdvojili, pogurili i zagledali jedan u drugoga. Hvatali smo zrak. U početku smo se vidjeli samo kroz tamne koprene što su se postupno razilaze. Čim bismo se malo oporavili, nastavili bismo borbom.

Premda divlja, primitivna i nemilosrdna, ta je tučnjava bila simbolična; to je i jedini razlog zbog kojeg je opisujem tako opširno. Naravno, simboličnost mi nije bila odmah jasna. Za vrijeme borbe slušao sam samo svoj nagon samoodržanja.

Ono što se događalo, postalo mi je jasno tek kasnije.

Jer, svaka se borba jednom završi.

Ni ova nije mogla potrajati vječno.

Ipak, trajala je dugo. A naši su odmorili bili sve duži i duži. Nismo se htjeli predati. Čim bi se jedan pomaknuo, nastavio bi borbu i drugi.

Činilo mi se da to primanje i davanje udaraca koji će ostaviti na nama tragove do kraja života, traje cijelu vječnost.

No, napokon se desilo to da sam ja ustao i morao čekati Kinga. On je ustao sporije i njihao se na nogama, a kad je zamahnuo, udarci su mu bili netočniji i slabiji.

I moji su udarci bili slabi. Jedva sam dizao ruke. Osjećao sam se kao da su mi šake teške stotinu kilograma. Osim toga, neprestano mi se pred očima pojavljivala magla, koprene ili šarene točke.

Kad je King zateturio prema meni, pogodio sam ga direktno. Zapravo, samo sam ispružio ruku, a on je naleteo na nju licem.

Gledajući ga kako leži na tlu, najradije bih se i ja bio ispružio pokraj njega. No u jednom još budnom kutku mog omamljenog mozga ostala je spoznaja da moram izdržati na nogama ako zelim izgledati kao pobjednik. Morao sam izdržati kako ta prokleta tučnjava ne bi bila uzaludna. Htio sam da me King ubuduće poštuje. Slutio sam da je to jedina mogućnost da se sve završi na miran način.

Nakon nekog vremena ustao je još jednom. I njime je upravljala čelična volja. Ma kakav bio inače, moralo se priznati da je pravi borac i da se ne predaje dokle god može maknuti i prstom.

Opet je naletio na moj udarac. Dovoljno je bilo da se raskoračim, napnem naprijed i ispružim svoju dugačku ruku. Naletjevši na šaku, pao je na leđa.

Opet sam čekao.

Nakon nekog vremena je zastenjao i uzdahnuo. Bio je to gotovo plač. Vjerovao je da će me pohijediti, a doživio je poraz. Umjesto da dokaže svoju vrijednost sebi i svima u ovom kraju, postigao je suprotno. Srozao se u očima svijeta.

Još jednom je pokušao ustati, ali se samo podigao na ruke i koljena.

Tada se ispruži na tlu i ostade ležati.

Pridoh koritu s vodom koje je punila vjetrenjača crpeći vodu iz potoka. Voda je bila bistra, ali se, kad sam uronio glavu, zakrvavila. Odmah sam

se malo osvježio. Međutim, nisam mogao dugo zadržati glavu pod vodom, jer mi je nedostajalo zraka. Zbog pomijanja kisika umalo sam se onesvijestio.

Ipak, napokon mi se donekle razbistri pogled, a razbistrile su mi se i misli.

Pogledao sam oko sebe.

King je još ležao nepomično na tlu.

Svi ostali su još stajali na svojim mjestima. Nisu se za vrijeme borbe gotovo ni pomaknuli.

Cotton-Hank i Shorty Longfellow su bili na verandi, a liječnik pokraj ugla kuće.

Kingovi ljudi su sjedili na konjima. Gledali su me i čekali.

Bio je tu još jedan čovjek. Zacijelo je došao za vrijeme borbe.

Bio je to šerif Al Tatum.

I on je još sjedio na konju i gledao prema meni. Šutio je, čekao i gledao me.

Shvatio sam da sada moram nešto učiniti.

Istodobno sam, međutim, osjećao sve jače bolove. Što je više uzimala iscrpljenost, to sam jasnije osjećao udarce što mi ih je zadao King. Imao sam posjekotine, otekline i modrice. Nekoliko mi je rebara, bez sumnje, napuklo, jer sam smio disati samo vrlo plitko; čim bih udahnuo dublje, osjetio bih jake bolove.

Usprkos svemu, morao sam ostati na nogama. Neka se vidi da sam pobjednik.

Pogledah Kingove ljude.

— Nestanite — rekoh im. — Kad se probudi iz nesvijesti, zamrzit će vas ako opazi da ga promatrate kako nemodno leži na zemlji. Ne bi mu bilo drago ni da mu pomognete da uzjaše. Poslušajte moj savjet i ostavite ga samog. I ostali će gledaoci nestati. Svi!

Pogledah Cotton-Hanka i Shortyja Longfellowa.

— Jeste li čuli? Zar nemate nikakva posla? Ili obavljate svoj posao na verandi?

Začudiše se, a onda se naceriše.

— Zapravo, još smo prije nekoliko dana htjeli popraviti ogradu i očistiti jedno pojilište — reče Shorty. — No

nismo znali ima li to još bilo kakva smisla.

— A znate li sada? — upitah, nastojeći da budem što odrješitiji.

Klimnuše.

— Da, sada se takav posao opet isplati — odvrati Cotton-Hank, stavi šešir na glavu i pozdravi kao vojnič.

Sidoše s verande i uputiše se prema oborima kako bi osedlali konje.

Opet pogledah Kingove ljude. Na konjima sam im jasno vidio žig »Lúk«. Čudio sam se što King nije izabrao kao svoj znak kraljevsku krunu.

Trojica jahača još jednom pogledaše svog gazdu. Tada se sporazumješe i okrenuše konje. Odjahaše. Dobro im je bio poznat Kingov ponos. Nisu htjeli biti prisutni kad se teško poražen osvijesti.

Pogledah šerifa.

— I vi nestanite — rekoh mu.

Netremice me promatrao, zatim pogleda Kinga.

— Sada bih ga mogao zatvoriti — reče. — Vjerujem da bih pronašao nekoliko ljudi koji bi ga optužili zbog ubojstava... ubojstava, vješanja, paljenja. Da, mogao bih to sada pokušati ako mi vi pomognete, Kilraine!

— Neću — rekoh. — Nagodio sam se s Kingom. Da me pobijedio, napustio bih ovaj kraj. Sada želim vidjeti da li će me štovati. Nestanite, šerife.

On klimne.

Zatim pogleda još jednom Kinga.

Okrene konja i polako odjaše.

— I vi — rekoh liječniku. — Kad se King probudi, želim da budemo potpuno sami.

Liječnik iznenada klimne, popne se na konja i odjaše za šerifom.

Opet sam se osvježio na koritu s vodom, popio nekoliko gutljaja i zatim napunio kabao. Donesoh puni kabao do Kinga i stavih ga ondje na zemlju.

Tada se popeh na verandu i sjedoh na gornju stepenicu. Rebra su me i dalje boljela. Cijelo mi je tijelo trnulo.

Nakon nekog vremena King se pomakne. Sjednite. tupo se zagleda u mene i tek postupno shvati što se zbiло. Uzme kabao i polije se vodom.

Napokon je smogao toliko snage da je ustao i pošao do korita s vodom.

Ondje se osvježi jednako kao i ja.

Povremeno se osvrtao oko sebe i opipavao tijelo.

— Sve si ih otjerao? — zapita napokon.

Klimnuh.

On priđe svom konju. Međutim, ne dotakne opasač što je visio o unkašu. Nakon trećeg pokušaja uspije se podići u sedlo.

— I ti sad vjeruješ da će sve biti drukčije... bolje... ljepše? — reče promuklo.

Čekao je odgovor, ali ja sam šutio. Tada zatrese glavom, pa odmah odustane od toga jer ga je glava vjerojatno jako zaboljela. Lice mu je još oticalo. Zaista sam ga gadno izudarao.

No gledajući njega, znao sam ujedno i kako ja izgledam. Primio sam gotovo jednaki broj udaraca. Borbu sam, vjerojatno, dobio samo zato što sam ipak mogao bolje podnijeti udarce i zadati ih više nego on.

— Neće biti drukčije ni bolje — nastavi on. — Naprotiv, sada će propasti čak i moj poredak. Da, moj poredak! Ja sam bio ovdje zakon, i tko god je bio uz mene, nije živio loše. Kilraine, neće ti mnogo pomoći činjenica da te ja poštujem. Teško ću sačuvati i vlastiti ugled. Poražen sam, i to će se brzo proćuti. Dosad su svi vjerovali da sam nepobjediv te moraju živjeti u mojoj sjeni. Međutim, sada će i drugi pokušati da mi stanu na kraj. Kad vuka predvodnika ugrize neki vuk sa čela čopora, mora se boriti i s drugim, dotad pokornim pripadnicima čopora. Da, nesumnjivo je da dosadašnji poredak u ovom kraju neće više nitko poštovati.

Nakon tih riječi koje je izgovorio prilično nerazgovijetno i vrlo ogorčeno, polako je odjahao. Svaki mu je korak konja, mislim, zadavao velike muke. Znao sam to i bio sretan što ne moram jahati kao on. Ja sam tu bio kod kuće. Mogao sam se najprije odmoriti.

Gledao sam za Kingom dok nije u daljini nestao iza šumovita grebena.

Tada se digoh i još jednom odoh do korita s vodom. Pošto sam se osvježio, oteturah u kuću.

U dnevnoj sobi pronađoh udoban kožnati divan i ispružih se na njemu.

Kako mi je prijalo! Iscrpljenost mi se raširila tijelom poput olova.

Bio sam bolestan.

Nakon nekog vremena začuh izvana topot kopita. Uđe jahač.

Tel, napola otvorivši oči ugledah starog liječnika.

— Da, vratio sam se — reče. — Čekao sam samo da odjaše King. Sasvim je jasno da ti je potrebna pomoć, Bene Kilraine. Uzet ću Stonemanovu jaku rakiu i istrljati te od glave do pete. Očistit ću ti posjekotine i učvrstiti ti povrijeđena rebra steznikom. Zatim ću...

Više ga nisam slušao. No bilo mi je drago što se vratio da mi pomogne.

Sjetih se Kinga.

On je u većem škripcu nego ja, zaključih. Morat će najprije odjahati kući, a ondje mu neće pomoći nikakav stari i iskusni liječnik.

Da, on je u većem škripcu.

VI

Probudih se kasno po podne. U glavi mi se razbistrilo. Bolovi su mi se činili podnošljivima. Ill sam se već naviknuo na njih?

Samo kad bi htio udahnuti duboko, napeo bi se steznik i pojačali se bolovi.

Stari mi liječnik donese zdjelicu juhe pune mesa. Sjedoh za stol u dnevnoj sobi i počeh je grabiti žlicom. Zglobovi prstiju bili su mi otečeni. Jedva sam držao žlicu.

Dva dana vjerojatno neću moći zakopčavati dugmad. Osim toga, sada bi me i trećerazredan revolveraš mogao lako pobijediti.

Ogorčeno pogledah liječnika.

— To ste mi vi skuhalo, stari lišče — rekoh mu. — Sve ste potanko predvidjeli i nagovorili Meecea Stonemana da ostavi ranč i most maloj Nancy. Samo, što ćemo sada, lukavi vraču? Što ćemo sada?

On slegne ramenima.

— Vidjet ćemo — odgovori. — Više nisam zabrinut. Što god se dogodilo, vi ćete nekako izići na kraj s nevolja-

ma; Bene Kilraine. Nekako ćete se izvući. Sad ste se upustili u to, i već ste shvatili da ne možete ništa dobiti besplatno. Nije li tako?

— Znače što? Vi ste stara sova — promrmljah. — Na svaki način želite utjecati na budućnost ovog kraja. Da biste to postigli, poslužili ste se jednim revolverašem. Zašto niste pritekli u pomoć šerifu? Al Tatum...

— On se boji Kinga više nego kuge — prekine me liječnik. — Možda je jednom sanjao da će ga King ubiti, tko zna? Bilo kako bilo, boji ga se kao dijete vukodlaka. Znam to, jer sam ga promatrao i proučavao. Nekoliko sam puta imao priliku da ga ispitujem dok je u pijanom stanju. Često pije. Odao mi je kako se boji da će ga King ubiti. Sanjao je to, a i neka stara Meksikanka mu je to gatala iz dlana. Stoga sam morao na svaki način dovesti ovamo nekog vještog revolveraša.

— Ah, ostavite me na miru, doktore — progundah. — Dosta mi vas je. Ne želim vas više gledati.

On ustane i naceri se.

— Svakako, treba da se vratim u grad. Pozdravit ću malu Nancy i kazati joj da imate ovdje mnogo posla. Ispričat ću joj i to da je postala nasljednica. Pojavite se pred njom tek kad vam lice poprimi uobičajen izgled. Nancy vas sada ne bi ni prepoznala. Posjetit ću vas sutra ili prekosutra.

Nakon tih riječi on se uputi prema vratima. Vani je sunce bilo već nisko, te su se prema istoku pružale dugačke sjene.

Pokraj vrata liječnik se okrene još jednom. Sad je bio ozbiljan.

— Vi ste sposoban i poznati revolveraš Kilraine — reče. — Stoga imate stanovite dužnosti. Veliki i jaki imaju uvijek dužnosti prema malima i slabima. Oduvijek je tako. Među svim živim bićima! Budući da čovjek ima razum i može razlikovati dobro i zlo, pravdu i nepravdu, jaki treba da ispunjavaju svoje humane dužnosti. Meece Stoneman je odredio određenu cijenu za svoje nasljedstvo. Učinio je to radi ovog kraja koji je zavolio i u koji se prvi naselio. Što je loše u tome? Ha, što je loše?

Nije pričekao moj odgovor. Otišao je.

Rado bih mu bio kazao: loše je to što sam opet postao sudac, što se od mene zahtijeva da ubijam zbog malih i slabih!

Ipak nisam mu to doviknuo.

A zašto i bih? Znao je to kao i ja.

Nastavio sam jesti juhu. Bila je dobra, davala mi je snagu a nije previše zahtijevala od mog izmučenog želuca.

Kad sam izvana začuo topot kopita, pomislio sam da se vraćaju Cotton-Hank i Shorty.

Stoga sam ostao sjediti za stolom. Nisam se pobrinuo ni da mi koft bude nadohvat ruke. Opasac je visio preko naslona stolice za ljuljanje, dva koračka od mene. Onamo ga je stavio liječnik.

No zbog povrijeđenih se prstiju ionako ne bih mogao poslužiti revolverom.

Uspravio sam pogled kad su s verande ušli jahači.

Bili su neki stranci i držali su u rukama uperene revolvare.

Jednog sam prepoznao: dojahao je prije podne s Kingom i promatrao tučnjavu.

Međutim, on nije vodio glavnu riječ. Odmah se vidjelo da zapovijeda čovjek u tamnom kožnatom odijelu, duge kose koja mu je dosegala gotovo do ramena. Imao je dva revolvra i vrlo meke, skupe čizme. Pogled mu je bio donekle grozničav i opasan.

Pogledavši me počeo šetati sobom. Razgledavao je sve stvari. Iz ormarića izvadi bocu viskija i povuče gutljaj.

Tada stavi bocu na stol i sjedne sučelice meni. Njegovi su pratioci stajali i čekali.

— Kilraine, ti si obična budala — reče mi. — To ću ti i objasniti.

Izenada gurne revolverskom cijevi zdjelicu s juhom i sruši je sa stola. Smetalo mu je što još jedem ukusnu juhu.

— Čovječe — reče mi — više ti nije potrebna juha. Možeš zauvijek baciti žlicu.

Pogledah ga. Slutio sam da sam u njegovim rukama.

— A zašto sam budala? — zapitah.

— Zato što si nemoćan kao maleno dijete — odgovori mi on. — I King je

bio u takvu stanju. Sada je mrtav. Netko ga je pogodio i srušio s konja. Nije se mogao oduprijeti. Uostalom, vjerojatno bi ubrzo i sâm od sebe pao s konja. Bio je nemoćan kao i ti. Bori li ste se za nešto što više ne možete imati, jer je i pobjednik postao nemoćan. Razumiješ?

Zamislio sam se.

King je, dakle, mrtav. Nimalo nisam sumnjao u neznančeve riječi.

Brzo sam shvatio situaciju.

Ovdje vladaju vučji odnosi. Kad predvodnika rane, i ostali se vučovi smjesta bace na njega.

— Ipak, jedno je nesumnjivo — nastavi moj sugovornik. — Ti nisi mogao poći za njim, Kilraïne. Nisi ga ustrijelio. Očevidno je da si bespomoćan kao i on. A bit ćeš uskoro i mrtav kao on!

Govorio je podrugljivo.

Pogledah ga i pokušah ustanoviti da li me samo želi uplašiti ili ozbiljno misli ono što govori. Uvidjeh da je pravi divljak.

— A tko ste vi? — zapitah ga.

On se naceri.

— Kaži mu — promrmlja. — Kaži mu, Rusty.

— Kilraïne, ovo je Vance Sakett — reče odmah jedan od trojice pratilaca — dosadašnji Kingov predradnik a sada Kingov nasljednik.

Pogledah Vancea Saketta.

— A tko je ustrijelio Kinga? — upitah.

Iako sam bio u velikoj životnoj opasnosti i više se nisam nimalo nadao, radoznalost me tjerala da saznam tko je ubio Kinga.

— To ćemo već saznati — odvrati Vance Sakett. — Radi se o nekome iz Green Creeka. Jasno se vidi trag kopita. Pronaći ćemo konja i njegova vlasnika. No to i nije bitno. Nije važno hoćemo li kazniti tu podlu kukavicu ili nećemo. Važno je da ćemo ukloniti tebe, Kilraïne. Ti si uzrokovao Kingov pad. On je, glupan jedan, htio dokazati sebi i cijelom svijetu svoju veličinu. Pri tome je izgubio, i sada je mrtav. Ja ću ga zamijeniti, ali neću dopustiti da i mene udesiš i tako omogućiš mojim neprijateljima da se najednom ohrabre i osвете mi se. Ja nemam ništa protiv tebe osobno, Kilraïne. Mi se

ne poznajemo. Čak si mi otvorio put koji bih ja inače morao prokčiti bor-bom. Ali...

On ušuti i slegne ramenima.

— Iziđimo — reče. — Obavit ćemo to vani. Hoćeš li dobrovoljno izići, Kilraïne, ili da te izvuku moji momci?

Opet sam gotovo pomislio da je sve to samo neslana šala. No znao sam da su mu namjere ozbiljne.

Htjeli su me likvidirati.

Bojali su me se. Bio sam još slab, te im se sada ukazivala prilika da me se riješe za sva vremena.

— Možda ste vi ubili Kinga? — reko-h. — Kad je dojahao onako slab, napokon ste se odvažili i ubili ga.

Vance Sakett se naceri.

— Nismo — odgovori. — Ja sam mu bio odan. Dokle god je mogao održavati svoje carstvo na dobrobit sviju nas, bili smo mu vjerni. Sada se stanje izmijenilo. Svi ćemo nastojati da zauzmemo njegovo mjesto. Međutim, ja imam prednost. Prvi sam saznao da je mrtav. Stoga mogu prvi započeti akciju. Ti bi mi mogao postati opasan kao što si bio Kingu. Izlazi već jednom!

Posljednje je riječi izrekao odrješito i grubo. Htio je postati Kingov nasljednik, a da bi to postigao, namjeravao je uništiti sve što bi mu moglo zaprijetiti.

Morao sam ga poslušati, inače bi me njegovi pratioci silom izvukli iz kuće. Ustadoh. Nehotice zastenjeh, jer sam odmah osjetio bol.

— Uskoro će ti biti bolje, druškane — reče jedan od Sakettovih pratilaca. — Uskoro nećeš ništa osjećati, slavni Kilraïne. Tko bi pomislio da će revolveraš koji je uspio upokoriti i našeg Kinga, završiti tako neslavno.

Ne rekoh ništa.

U tim sam trenucima mislio na svoju malu Nancy.

Zar je svemu kraj?

Zar će Nancy uzalud čekati u Green Creeku da se vratim?

Vani nije bilo nikoga. Samo su kraj korita s vodom stajali konji mojih nezvanih posjetitelja.

Zaustavih se na rubu verande i pogledah preko ramena.

— Gdje me namjeravate ustrijeliti, ništarije? — zapitah.

— Ah, blizu obora — odgovori Vance Sakett. — Zatim ćemo te položiti preko konja i odvesti onamo gdje leži King. Staviti ćemo vas u istu jamu.

Oklijevao sam. Htio sam što duže ostati na verandi, jer me od obora dijelilo samo nekoliko metara.

— Zašto mi ne dopustite da odjašem do mjesta gdje je poginuo King? — upitah.

— Uvijek se može dogoditi nešto nepredviđeno — odvrati osorno Sakett. — Kreni već jednom. I ne moljakaj da te poštedimo.

Za tren mi se sve činilo nestvarnim, poput ružna sna. Još nisam mogao shvatiti taj hladnokrvni i nemilosrdni način na koji su me htjeli ukloniti.

Uto me jedan od njih udari odostraga nogom. Posrnuh niza stube i padoh u prašinu.

Polako sam se i teško digao.

— Ništarije — rekoh. Ništa drugo nisam mogao kazati. Nisam se mogao ni boriti.

Bio je to najmučniji trenutak u mom životu.

Još nikad nisam bio tako nemoćan i prepušten drugima na milost i nemilost.

Sada mi je bilo jasno da je King, u usporedbi s tim huljama, bio pravi poštenjačina i vitez. Morao se isticati svojim sposobnostima kako bi držao na uzdi te razbojнике.

Oni će se sada nemilosrdno boriti ne bi li zasjeli na njegovo mjesto. Pravilno je predvidio razvoj situacije. Stari je poredak propao, a ono što slijedi bit će još gore.

Upravo sam se htio pomaknuti, kadli iz otvorenog štaglja nehajan glas dovikne:

— Sakette, da ti prostrijem glavu? Stanite! Ne mičite se, inače ćemo vas pobiti!

Protivnici iza mene opsovaše. Nisu se micali. Bili su iskusni, pa su znali da ponajprije treba utvrditi kakvi su im izgledi.

Odahnuo sam.

Prepoznao sam onaj glas: pripadao je Cotton-Hanku. Osim toga, govorio je u množini. Gdje li je Shorty?

Osvrnuh se oko sebe. Dvorište su osvjetljavale posljednje zrake rume-nog večernjeg sunca.

— Jesi li to ti, Cotton-Hank? — zapita Vance Sakett. — Ne miješaj se u ovo! Kidaj! Tko je s tobom? Ne kani-te valjda stati na Kilrainovu stranu?

— Upravo to kanimo! — javi se ovaj put Shorty Longfellow. Njegov je glas dopro iz poluotvorene i već mračne kovačnice. Odande je mogao pucati duž zida kuće. Svojim bi mecima lako spriječio protivnike da iza mene pokušaju uskočiti u kuću. — Tornjajte se, smrdljivci! — dovikne on prijeteci. — Vi biste i mrtvacu odsjekli prst kako biste se dokopali prstena. Da, takvi ste vi!

Okrenuh se i pogledah Vancea Saketta i njegove pratiocе.

Još su kolebali. Tren bi prevladala u njima razboritost, tren smionost.

Možda bi i pokušali nešto, ali tada mi je pritekao u pomoć još jedan čovjek. Ušao je u kuću s druge strane, prošao kroz nju i sada se pojavio na otvorenim vratima iza četvorice uljeza.

— Što je, Sakette, nemaš nikakvih aduta? — reče držeći u ruci revolver.

Sakett pogleda preko ramena.

— Nevada! — reče. — Pa vi ste poludjeli! Momčad vam se sastoji samo od tri čovjeka. A vaš novi gazda je bolestan i više nikad možda neće biti spretan kao nekoć. Nemate baš nikakvu nadu.

— Imamo, ako te sada ustrijelimo... a i ove tvoje tikvane — odvrati čovjek kojeg je Sakett nazvao Nevadom i kojeg još nisam poznavao.

Bio je još mlad, možda i malo mladi od mene. Imao je vrlo smireno lice, velike oči i bradu pješčane boje.

— Čujete li, zove nas tikvanima — promrmlja jedan od Sakettovih pratilaca. — Taj skitnica iz Nevade, kojem se i ne zna pravo ime, naziva nas tikvanima.

Gundali su, ali se nisu usuđivali ništa poduzeti. Dobro su znali da su u škripcu.

— Što ćemo s njima? — zapita me Cotton-Hank.

Podoh do korita s vodom i još jednom se osvježih. Hladna je voda izvrsno godila mom izudaranoj licu. Odmah sam bistrije mislio.

A i trebalo je da mi misli budu bistrе, jer je odluka bila u mojim rukama.

Ta četvorica su došla da me ubiju. Da se nisu na vrijeme pojavila trojica sa Stonemanova ranča i pritekla mi u pomoć, bio bih već mrtav.

No čak i ako se ne želim osvetiti, ne mogu dopustiti da ta četvorica odu tek tako te da me jednog dana opet napadnu. Činilo mi se da je to jasno.

Vance Sakett mi je prije nekoliko minuta objasnio stanje u ovom kraju, pa ću učiniti veliku uslugu gradiću Green Creeku i cijeloj okolini ako sada uklonim zauvijek njega i njegova tri pratioca.

Tu na Zapadu, gdje su se vješale konjokradice i kradljivci goveda, brzo se obračunavalo i s takvim protuhama.

Oni su me još prije nekoliko minuta htjeli ubiti, htjeli su me ustrijeliti kao bolesnu ovcu.

Sad su me gledali. Znali su da im život ovisi o meni. Čak i ako očajnički posegnu za oružjem i pokušaju se probiti, ni jedan od njih neće uspjeti.

Iznenada jedan od Sakettovih pratilaca digne ruke i pokaže mi dlanove.

— Meni je dosta! — uzvikne promuklo. — Ja ne bih ni pucao u vas, Kilraine, ne bih pucao u nemoćna čovjeka! Gledajte, sada ću baciti svoj opasac.

Upitno me pogleda.

Klimnuh mu.

— Baci i pušku — rekoh mu. — Oprezno je izvuci iz navlake na sedlu. A ako te još jednom ugledam u ovom kraju, mrtav si. To vrijedi i za ostale! Gubite se! Bez oružja! Hajde, gubite se! Sakette, ja nisam ubojica poput vas. Stoga ćete se izvuci živi. Da mi ruke nisu ozlijeđene, prisilio bih vas na dvoboj. Budete li tako glupi i ostanete u ovom kraju, doživjet ćete taj dvoboj. Tada ću vas ustrijeliti. Nestajte, hulje!

Sakettova tri pratioca odmah poslušашe. Više nisu mogli podnositi tu napetost. Sasvim jasno su naslutili da sve visi o niti. Zapahnula ih je smrtna opasnost.

Bili su i te kako sretni što se mogu bez oružja izvuci iz te pogibeljne situacije. Na umu im je bila samo misao kako da što prije pobjegnu.

Žurno su bacili opasake, pritrčali svojim konjima, izvukli puške iz nav-

laka na sedlima, te bacili i njih u prašinu na dvorištu.

Nakon toga se popeše na konje i odjuriše.

Ostao je jedino Vance Sakett.

On se nije obazirao na postupak svojih ljudi. Nije im ni pokušao bilo što reći. Samo je stajao i promatrao me. Ponos mu nije dopuštao da postupi poput svojih pratilaca. Nije se htio pokoriti, i zbog toga je bio naročito opasan. Nije mogao popustiti ni u tako bezizglednom položaju. Jednostavno, nije mogao popustiti, već se morao potvrditi samoubilačkom smjelošću.

— Nećete me prisiliti — reče — da podvijem rep i pobjegnem kao premлаćeno pseto. Odjahat ću odavde onako kako sam i dojahao. Želite li to spriječiti, morate me ubiti! No i tada ću jednog od vas povesti sa sobom u smrt! Dabome! Tebe, Kilraine! Za tebe ću još imati vremena, čak i ako budem već mrtav!

Vjerovao sam mu.

Što se tiče rukovanja koltom, pripadao je mom soju. Znao sam da i na samrti može pogoditi protivnika.

Time se istinski revolveraši razlikuju od tobožnjih revolveraša koji se predaju čim ih rani prvi metak. — Pravi se revolveraši bore do posljednjeg daha, te imaju čeličnu volju koja upravlja njima i kad umiru.

Takav je bio i taj Vance Sakett, dosadašnji predradnik ranča »Lûk«. Možda nije bio lošiji borac od Kinga, već je sasvim slučajno živio u njegovoj sjeni.

— Još se nije smračilo, pa ga lako mogu pogoditi — dovikne iz kovačnice Shorty Longfellow. — Da učinim to?

— Već ću ti ja nategnuti te klapave uši, krivonogi patuljče — reče Vance Sakett preko ramena. — Nemate vi hrabrosti da me ubijete tek tako. A u poštnu dvoboj ne možete mi se suprotstaviti sva trojica; mogao bi jedino Kilraine da su mu zdrave ruke. Uočio sam vašu slabost, budale. Eto, sada ću odjahati, i to naoružan!

Pogleda me u sumraku, okrene se i prijeđe svom konju. Uzjaše nemarno kao da mu ne prijeti nikakva opasnost. Zapravo, nije mu ni prijetila.

Jer, ni jedan ga od nas nije mogao ustrijeliti.

Nismo bili ubojice. Sasvim ispravno je rekao. U tom kraju i na tim pašnjacima naš je posupak bio prava slabost, koju ćemo, možda, još i te kako skupo platiti...

Dopustili smo mu da odjaše, ali sam čuo Cotton-Hanka, Shortyja Longfellowa i Nevadu kako psuju.

Vjerojatno su i oni spoznali svoju slabu stranu.

Pa ipak, tom svojom slabošću mogli smo se ponositi. Dokazali smo da nismo krvoločne ubojice! Zeljeli smo mir, a ako sukob postane neizbježan, potvrdit ćemo svoju vrijednost na častan način.

Polako mi priđoše sva trojica.

Mračilo se. Na zapadu je sunce odavno nestalo iza brda. Jedino je još nebo bilo svijetlo; rumenilo na njemu postupno se pretvaralo u tamno plavetnilo. S istoka su se šuljale noćne sjene. Zatreperile su prve zvijezde.

Stajali smo pokraj borita s vodom.

— Hoćete li raditi za mene i moju kćerku? — upitah. Odmah nadodah: — Vi znate bolje nego ja kakva je opasnost u tome. Možda nas brzo slome. Što se zbiva na pašnjacima, mogu tek slutiti. Zna li da je King mrtav?

— Znamo — odvrati Cotton-Hank. — Neko smo vrijeme pratili Vancea Saketta i njegove momke, pa smo vidjeli kako su pronašli Kinga. Nakon toga su se odmah uputili ovamo. Naslutili smo da traže tebe. Samo, morali smo se oprezno prišuljati i zauzeti pogodno položaje. Mislili smo da su ostavili vani nekoga da stražari. Da, radit ćemo i ubuduće na ovom ranču. Hoćeš li promijeniti žig?

— Neću — rekoh.

Učinilo mi se da su zadovoljni te da su u mraku klimnuli.

— Stari Meece Stoneman nam je bio poput oca — progovori iznenada Shorty. — No možda to i nije bitno za našu odluku. Vjerojatno je važnija činjenica da smo Hank i ja vidjeli kako vješto se boriš. Sad znamo zašto je Stoneman, pošto mu je stari liječnik pričao o tebi, ostavio ranč maloj Nancy. Ispričali smo sve Nevadi. On je bio na pašnjaku i brinuo se o stoci. Odmah nam se pridružio. Vraćajući se kući, ugledali smo Vancea Saketta i njegovu družinu, a oni nas nisu opazili. Ostalo znaš.

Kad je ušutio, pročisti grlo Nevada:

— Ja sam već htio okupiti maleno stado i pobjeći s njim iz ovog kraja — promrmlja. — Držao sam kako je bolje da ja otmem nekoliko desetaka goveda nego da ih ukradu protuže. No sada sam se predomislio i želim ostati ovdje, Bene Kilraine.

Odoše po svoje konje koje su bili ostavili izvan dvorišta.

Ja sam moćio ranjene ruke u hladnoj vodi u boritu. Slutio sam da će uskoro sve ovisiti o meni.

Moja je momčad bila smiješno male na.

VII

Sutradan je liječnik došao ponovno. Zatekao me samog na ranču, jer su tri kaubojca bdjela na pašnjaku. Jedino smo tako mogli izbjeći neugodna iznenađanja. Znali smo da nam Vance Sakett nešto priprema.

Kad se liječnik pojavio, upravo sam davao hranu konjima u oboru. Nadohvat ruke mi se nalazila sačmara, jer se još nisam mogao služiti revolverom.

Sjedeći na svojoj mazgi, liječnik reče:

— S obzirom da ste bili napola mrtvi, sasvim dobro ste se oporavili — reče. — Ipak, ja ne bih pretjeravao, Bene. Netko drugi bi na vašem mjestu umro poslije onih udaraca. U međuvremenu smo u Green Creeku saznali da je King ustrijeljen. Nesumnjivo je samo jedno: vi i ja ga nismo mogli ubiti. Inače dolaze u obzir gotovo svi iz ovog kraja. Onako nemoćan, King je bio suviše primamljiv plijen svima koji su ga se bojali, a i onima koje je častoljublje tjeralo da ga smijene. Dajte, sada je mrtav, i možda se protuže međusobno pobiju nastojeći ga naslijediti. Donosim pozdrave od male Nancy. Poručuje vam da joj je potpuno jasno da imate malo vremena. Ispričao sam joj, naime, o velikom ranču koji je naslijedila. Čini mi se da se nije naročito iznenadila niti je ranču poklonila osobitu pažnju. No to nije ni čudno. Još je premalena da bi

razmišljala o novcu. Osim toga, u školi pripremaju malu predstavu. Ne prestano održavaju probe i sami izrađuju kostime. Sva su djeca jako zaposlena. A Pat Williams se brine o maloj kao da joj je rođena kćerka. Čini mi se da se vole. Volite li i vi Patu Williams?

Osmjehnuh se na njegovo pitanje. Pri tome osjetih da mi se opet raspukla usna.

— Da, volim Patu — rekoh. — Poznajem je otprije. Ako se iz svega ovog izvučem živ, tada ću...

Ušutio sam i odmahnuo rukom. Činilo mi se da nema smisla već sada kovati planove.

Ipak, kad god bih pomislio na svoju malu Nancy i Patu Williams, ispunila bi me toplina.

Bio sam uvjeren da će se ona brinuti o Nancy ako mi se nešto dogodi. Uostalom, o djevojčici će se brinuti i liječnik.

— Tko li je ustrijelio Kinga? Bilo je to ubojstvo, zar ne? — zapitah.

On klimne i napokon sjaše s mazge.

— Da, ubijen je pošto ste ga onespособili u tučnjavi — reče. — Premda se radi o ubojstvu, mora se priznati da će ono koristiti ovoj zemlji. Uklonjen je jedan nasilnik. Sad se zajednici ukazuje prilika da preuzme vlast u svoje ruke. Onaj koji je ubio Kinga, stvorio je nove mogućnosti; ubio je čovjeka koji je već odavno zaslužio smrt. Nije li tako?

Trenutak ušuti i čudno me pogleda.

— Vrijeme je — reče tada — da počnete uvoditi red u ovom kraju, Bene Kilraine. Ne zaboravite da je to cijena koju Meece Stoneman i ja zahtijevamo za ovaj ranč. Ne zaboravite to!

Pogledah ga. Zatim klimnuh.

On se smješkao.

— Inače — reče — most je opet u našim rukama. Čuvari koje je postavio King, otišli su. Na mostu je ponovno jednonogi Cash Maverick. A sada, da ti pregledam rane i steznik, Bene Kilraine.

Postali smo bliski.

Jedno je, doduše, bilo posve jasno: ja sam za njega oružje kojim će postići određeni cilj.

Pa ipak, nisam mu mogao zamjeriti zbog toga. Pribavio je na svoj način

Green Creeku revolveraša. U najboljoj namjeri. Znao sam da će, ako mi se nešto desi, biti maloj Nancy poput djeda.

Uzeh sačmaru i krenuh s njim prema kući.

— Ona ti je juha bila izvrsna, doktore — rekoh. — Mogao bi opet pripremiti neko tako dobro jelo. Skuhaj dovoljno i za moje ljude, pa ću im ja kasnije prigrijati večeru.

...

Po podne sam opet bio sâm. Nisam ostao u kući, već sam se izvalio na slamu u napola otvorenu štaglju. Tu me nitko nije mogao tako lako zaskočiti, a imao sam i bolji vidik.

Odmor mi je prijao. Još sam posvuda osjećao jake bolove, ali sam šake i prste već mogao donekle micati. Liječnik mi je previo rebra i pregledao ostale rane.

Ipak, nisam se mogao dugo odmarami. Nepun sat nakon starčeva odlaska, opet sam dobio posjetu.

Ovaj put se pojavio šerif Al Tatum. Približavao se oprezno kao Indijanac, a pod rukom držao pušku.

Kad me počeo dozivati, izišao sam. Za pojasom od hlača imao sam kolt a pod rukom sačmaru.

Al Tatum je ostao u sedlu. Natmureno me gledao.

— Još ne mogu ništa — reče ogorčeno. — Iako je King mrtav, ne mogu u Green Creeku okupiti ni šest ljudi kao potjeru. Istodobno imam u svom uredu najmanje deset tjeratica i sasvim dobro znam da bih one za kojima se traga mogao pronaći osamdeset kilometara uokrug grada. Kad bih imao jaku potjeru, mogao bih brzo očistiti ovaj kraj. Mogu li računati na vas i vaše ljude?

Obriše lice. Sada se jasno moglo vidjeti njegovo uzbuđenje.

— Potrebna mi je pomoć — nastavi. — Ne mogu bez pomoći obavljati svoju dužnost. Ako vi, Kilraine, pođete sa mnom, vjerojatno ću okupiti još nekoliko ljudi.

Oči mu iznenada grozničavo bljesnu.

Gledao sam ga i razmišljao o njemu. Prisjećao sam se i onoga što mi je o njemu ispričao liječnik. Znao sam

da je King bio za njega veliki, gotovo nerješivi problem.

Pade mi na um da je Al Tatum odjahao s liječnikom dok je King ležao poražen u prašini na dvorištu.

Odjahali su svi promatrači: Kingovi ljudi, moji ljudi, doktor i Al Tatum.

Liječnik se potom vratio k meni.

Prema tome, Al Tatum je odjahao sâm.

— Tatume, zašto ste ubili Kinga? — upitah iznenada.

Trgnuo se. Moje ga je pitanje zbunilo. Suziše mu se oči.

— Tu tvrdnju ne može dokazati — odvratí odrješito.

Podigne ruku i obriše lice. Puška koju je držao pod drugom rukom, uperi se kao slučajno u mene.

Međutim, tada se nacerí.

— Ako sam to i učinio — reče — samo sam pomogao ovom kraju i svim poštenim ljudima. Kinga sam mogao uništiti jedino tako, ni na koji drugi način. Nisam mu se mogao otvoreno suprotstaviti. Nitko mi ne bi pritekao u pomoć da sam mu se odupro. Zar nije tako? Zašto ga niste dokrajčili kad je ležao pred vama? Prevelika ste kukavica? Suviše plemeniti? Suviše ponosni? Ah, da ste na mom mjestu, ne biste bili tako ponosni i plemeniti.

Najednom okrene konja i odjaše.

Čvrsto sam vjerovao da je on to učinio.

Da, bio sam uvjeren. Nagonski sam naslutio štošta u tom čudnom čovjeku.

Naslutio sam njegov očaj zbog toga što nije bio dorastao zadatku.

Naslutio sam njegov strah, dojam da se sâm bori protiv nadmoćna protivnika.

Cijelo je vrijeme živio u strahu. A kad je napokon ugledao Kinga nespособnog za borbu, zaključio je da mu se pruža prilika da spasi ovaj kraj.

Da, on to učinio. Znao sam.

Pitao sam se kad će to saznati Vance Sakett i ostali odmetnici. Premda će se međusobno sukobljavati, svima im je jasno da moraju osvetiti Kingovu smrt.

Vratih se na sjenik. Htio sam se još malo odmoriti. Slutio sam da mi se noćas neće za to pružiti prilika.

Htio sam što prije ozdraviti.

Osim toga, želio sam vidjeti Nancy... makar iz daljine.

Već sam se bio veoma naviknuo na nju.

Nedostajala mi je. Kako smo posljednjih tjedana bili danju i noću zajedno, logorovali pod vedrim nebom i pričali o svemu onome o čemu mogu pričati jedino otac i kćerica, nedostajala mi je kao nešto što sam oduvijek imao.

No nisam se htio pojaviti pred njom dok mi je lice ovako izudarano, otečeno i raznobojno. Znam sam da bi se veoma prestrašila. Ionako ću joj, kad mi lice poprimi svoj negdašnji oblik, morati objašnjavati odakle mi nekoliko svježih brazgotina.

Možda je ona, međutim, već saznala od druge djece o mojoj borbi s Kingom. Već sam ustanovio da se vijesti šire brzo poput požara. Gotovo ništa ne može ostati tajnom.

Eto, i mene su već čekali, znali su da ću doći. Zahvaljujući samo tome što su me smatrali Vansitterom, jer se tako zvala Nancy a nisu znali da se nisam vjenčao s njenom majkom, potcijenili su me, pa sam lako izišao na kraj s onom trojicom u konjušnici.

Što se dan više približavao kraju, to sam bio nestrpljiviji.

Kad je sunce potonulo iza obzorja, dođoše moja tri kauboja.

Odmah sam stavio juhu na štednjak. Radilo se o izvrornoj, krepkoj i dobro začinjenoj juhi od graha, s mnogo mesa i sitno narezanim krupirima. Liječnik ju je izvanredno skuhao. Vjerovao sam da bi se u svako doba mogao zaposliti u nekom otmjenom hotelu kao glavni kuhar.

Moji su kauboiji za to vrijeme rasedlali konje pred oborom, dali im hrane i vode i oprali sa sebe prašinu i znoj.

Tada udoše.

Smjesta sam opazio da nisu dobre volje. Doimali su se ne samo umorno, već se na njihovim ukočenim licima zamjećivala i duboka gorčina, potpuna obeshrabenost.

Sjedoše. Kad sam stavio pred njih veliki lonac i spustio u njega kutlaču, zacijelo im se zavukao u nos ugodan miris ukusnog jela.

Znao sam da su gladni kao vukovi pošto su cio dan proveli na pašnjaku.

Pa ipak, kolebljivo su napunili tanjуре i tada počeli zlovoljno miješati žilicom juhu.

— Što se dogodilo? — zapitah, jer sam shvatio da moraju najprije ispričati ono što ih tišti.

Pogledaše me, i pri tome mi se činilo da me još jednom ocjenjuju. Odmah sam naslutio kako žele provjeriti zaslužujem li ja ipak njihovu vjernost i sve ono što su preuzeli na sebe.

Ne rekoh više ništa. Mirno sam ih promatrao i čekao.

— Posvuda su se prihvatili posla kradljivci stoke — promrmlja napokon Cotton-Hank. — Stvorilo se, očito, nekoliko bandica koje žele izrabiti priliku. Započela je svađa oko Kingova nasljedstva. Sakëtt će imati grdnih muka i teško će svima nametnuti svoju volju. Međutim, što je još gore, oni kradu i naša goveda. Uхватili smo danas jednu bandu sa stotinjak Stonemanovih grla. Postavili smo im zasjedu, ustrijelili dvojicu a trećeg uхватili živog. No, objesili smo ga. Objesili smo ga na najbliže drvo! Jesi li čuo, Bene Kilraine? Ako ti to ne odgovara, otići ćemo još danas. Ubili smo dva kradljivca a jednog objesili. Što sada? Dakle, što sada?

Spustio sam pogled. Više ni mene nije privlačila juha u tanjuru.

Znamo sam da ne mogu odugovlačiti, nego smjesta donijeti odluku.

Moja je družina učinila nešto što mora učiniti svaka kaubojska momčad koja ne može očekivati pomoć od zakona a želi zaštititi ranč.

Nije moglo biti milosti.

No neće biti milosti ni za nas. Sad smo prisiljeni boriti se za svoju stoku i svoj život. A pri tome ćemo morati preuzimati na svoju savjest poginule.

Možemo li to?

U tome je bila bit. Postali smo suci i krvnici. Tu nije ništa mijenjala ni činjenica da imamo pravo štitiiti svoje stado i živote. Ubijanje ostaje ubijanje.

Isplati li se ono? Ne bi li bilo bolje da dignemo ruke od svega i bez borbe prepustimo sve kradljivcima stoke?

Postojale su samo te dvije krajnosti. Ništa drugo nije dolazilo u obzir! Ili ćemo se boriti i pri tome ubijati, ili

ćemo se predati i sve prepustiti razbojnicima.

Digoh glavu i prijedoh pogledom po svojim ljudima. Znao sam da su mi oči odlučne i smirene.

— Neću se služiti velikim riječima — rekoh. — Neću govoriti o dužnosti prema ljudskoj zajednici. No mi imamo pravo braniti svoje. Ne možemo milostivo puštati kradljivce stoke, jer će, možda, već sutra dan pucati netko od njih na nas. Tko u zemlji bez zakona krade goveda i konje, dobro zna što čini i kakvoj se opasnosti izlaže. To ste htjeli čuti od mene?

Gledali su me.

— Nezgoda je u tome — promrmlja tada Nevada — što ni mi nismo anđeli, i nekoć smo znali tu i tamo ukrasti poneko govedo ili konja. Možda nas i nije osobito zanimalo tvoje mišljenje o kradljivcima; više nas zanima što ćeš učiniti.

Klimnuh i digoh se.

— Od sutra ću i ja jahati — rekoh. — Naizmjenice ćemo ostajati na ranču. Sutra će ostati ovdje jedan od vas. Odredite ždrijebom redoslijed. Ja ću tek četvrtog dana ostati na ranču. Sad ću odjahati u grad. Moram vidjeti kćerku i razjasniti još ponešto.

Izidoh.

Malo kasnije sam sjedio u sedlu. Nije mi bilo jednostavno jahati. Ubrzo su me već paklenski boljela rebra. Prilično sam zabrinuto razmišljao kako ću sutra izdržati cijeli dan na konju.

Kad sam stigao do mosta, Cash Maverick je stajao u sjeni kućice.

— Tko ide? — doviknuo mi je.

— Pogodi — rekoh i krenuh preko mosta prema njemu.

— O, to ste vi — progovori on zadovoljno. — Baš mi je drago što vas opet vidim na konju. Još vas mjestimice štipka i probada, zar ne?

— Donekle — progundah. Bio sam sretan što se napokon mogu zaustaviti.

Nekoliko sam se časaka odmarao i promatrao čuvaru lila u noći.

— Ima li kakvih novosti? — zapitah.

— Možda je prije mene prošao netko ovuda, netko na koga bi trebalo da pripazim u gradu?

Kao da je trenutak-dva oklijevao. Vjerojatno je morao najprije razmisliti.

— Ne, nema nikakvih važnih novosti! — reče tada. — Prošlo je samo nekoliko kola iz rudnika, ali ovaj put nisu bila napunjena rudačom nego žednim radnicima. Zatim, prošlo je nekoliko jahača koji bez sumnje nisu razbojnici. U Green Creeku ne vreba na vas nikakva opasnost. Hoću reći, nikakvo sumnjivo lice nije prešlo preko mosta.

— Budi oprezan — rekoh mu. — Već smo se sukobili s kradljivcima stoke. Bilo je i mrtvih. Stoga budi oprezan, Cashe Mavericke. Možda se nekim protuhama uskoro neće sviđati da ih nadzireš kad god žele u grad.

— Dobro, pripaziti ću — odvrati on. — Nego, htio sam vas nešto pitati. U blizini grada se ulogorila velika karavana. Ti su doseljenici stigli iz Nebraske, gdje su imali veliku smolu. Sada traže novu i bolju zemlju. Da li da ih pustim preko mosta ako poželes okušati sreću na ovoj strani?

— Svakako — rekoh i potjerah konja.

Ubrzo se preda mnoom pojaviše gradska svjetla. Opet su izgledala prijazno i miroljubivo kao one noći kad sam se s Nancy vraćao kući. Da, za Nancy je to bio povratak kući. Moj je dom, međutim, uvijek dosad bio ondje gdje sam mogao objesiti šešir.

Skolska zgrada na rubu grada bila je rasvijetljena. Približih joj se, ostavih konja među drvećem i pješice krenuh polako prema njoj. Zavirih kroz bočni prozor u razred.

Odmah opazih Nancy.

Stajala je na stolici, a učiteljica joj je, još vrlo mladolika, pribadačama prikopčavala haljinu.

Ostala su djeca bila raspršena u prostoriji i šivala kostime ili obavljala neke druge poslove.

Premda je već bilo kasno, svi su još grozničavo radili.

Dva su dječaka, malo veća od ostalih, ispisivala veliki plakat.

Pogledah još jednom Nancy.

Vidjelo se da je sretna.

Vratio sam se do svog konja, uzjahao i ostao nekoliko časaka nepomičan u sedlu.

Djeca neprestano uspijevaju pronaći sretne trenutke, mislio sam. U tome je njihova povlastica. Međutim, dobro bi bilo kad bi i odrasli pronalazili sreću... na primjer, ovaj grad u kojem žive roditelji ove djece i nadaju se da će doći bolje vrijeme. A i ja bih...

Prestao sam razmišljati.

Polako zaobiđoh školu sa stražnje strane i uputih se nekim putetjkom, nadajući se da će me dovesti do hotela. Nisam htio da me bilo tko vidi.

Doista sam uspio neprimijećen stići u hotelsko dvorište. Privezah konja pred sušom. Tu je bilo još mračno. Mjesec se nalazio na drugoj strani a zvijezde su bacale tek malo svjetla.

Uđoh u hotel kroz stražnja vrata i oprezno zavirih u kuhinju.

Pat Williams upravo je odvezivala kecelju. Stari poslužitelj, Crnac, prao je prijavu posuđe.

Pat pogleda prema vratima, razazna me u hodniku i odmah iziđe.

Malo sam ustuknuo. Ona zatvori za sobom vrata i baci mi se u naručaj.

Poljubili smo se. Bilo je to sasvim razumljivo i prirodno.

Potom sam pošao za njom u njenu dnevnu sobu nasuprot kuhinji.

Pošto sam zatvorio za sobom vrata, Pat me još jednom zagrli. Vršcima prstiju oprezno je prelazila preko mog ozlijeđenog lica.

— Pravo je čudo što si me uopće prepoznala... — rekoh.

Ona se podiže na prste i nježno me poljubi.

— Tebe bih prepoznala i da sam slijepa — odvrati mi. — Čim bi mi se dovoljno približio, prepoznala bih te. To je istina, Bene. No zabrinuta sam. Ti se namjeravaš boriti, zar ne?

— Namjeravam — rekoh. — Ništa se na ovoj zemlji ne dobiva besplatno. Platit ću zahtijevanu cijenu. Pat, došao sam ovamo da sredim ponešto. Evo, u ovom je omotu moja oporuka, prema kojoj je mala Nancy moja jedina nasljednica. U banci imam oko deset tisuća dolara, a kod sebe tisuću. Pat, hoćeš li se brinuti o Nancy? Ili bi bilo bolje da se obratim liječniku?

— Ja ju volim kao da mi je rođena kćerka — odgovori ona zamišljeno. — Da, rado ću je zadržati kod sebe. Ne brini, Bene! No, zar su tvoje nade

tako male da računaš s takvim mogućnostima? Već mnogo puta si se borio. Zar si uvijek pomišljao na najgore?

— Ne, nisam nikada — rekoh. — Međutim, nisam imao nikakvu odgovornost, uvijek sam bio sâm. Pat, ne znam kada ćemo se opet vidjeti. Na pašnjacima s druge strane rječice započet će pravi pakao. Možda vaš šerif neće moći zaštititi ovaj grad. Za mene postoji samo jedna mogućnost: moram sve razbojнике otjerati iz ovog kraja, poraziti ih, izbaciti ih nekako iz igre. Imam samo tri čovjeka. Ako se protivnici udruže kao u Kingovo doba, bit će ih dvadeset puta više nego nas. Zaista ne znam kako će se to završiti. Zbogom, Pat. Jednom si mi dokazala da se isplati boriti, jer u životu ima mnogo ljepota. No ima ih samo u poštenu životu, a ne u paklu koji proživljava, čovjek kojeg odbaci društvo. Pravo je čudo, Pat, što smo se ponovo sreli. Ako se izvučem živ, rado bih te oženio. Da li bi me ti htjela?

— Htjela bih — odgovori ona jednostavno.

Čvrsto sam je zagrlio. Osjećao sam kako joj lupa srce. Dugo smo se ljubili.

No na rastanku smo se vladali mirno. Oboje smo dugo lutali surovim putovima, te smo znali da uvijek postoji kraj i neki nov početak... uvijek.

Znali smo i to da život treba prihvatiti onakvim kakav jest. Tu ne pomažu nikakve žalopojke, nikakve želje... pa ni molbe. Treba uvijek ići svojim putem i samo se nadati...

Vrativši se u mrak u dvorištu i stigavši do svog konja sjetih se da nam je potrebna municija.

Još sam osjećao na usnama Patin poljubac.

Budući da sam sada namjeravao izjahati iz grada, više mi nije bilo bitno hoće li me netko vidjeti ili ne.

Projahao sam ulicom što je vodila prema glavnoj ulici.

Pred krčmom je stajalo desetak konja. U blizini se nalazilo i nekoliko kola kojima su se dovezli u grad rudari.

Inače je bilo prilično tiho na ulici.

Odjahao sam do trgovine, ali nisam privezao konja pred njom, nego sam

ga ostavio u pokrajnjoj mračnoj uličici.

Tada udoh u trgovinu, ipak se nadajući da me nitko nije prepoznao. Nisam htio da me građani Green Creeka moljakaju da im pomognem kao što su me molili, na primjer, stanovnici Rosalijs, gdje je, zapravo, i započela ova pripovijest. Osim toga, premda sam sebe uvjeravao kako više nije bitno hoće li me netko vidjeti, ipak sam znao da bi mi razbojnici, saznaju li da sam u gradu, lako mogli negdje u tami postaviti zasjedu.

Trgovac Paul Hopkins bio je otac Nancyne prijateljice Mary. Čim sam ušao, okrenuo se prema meni, ali me nije odmah prepoznao.

Uspio je u tome tek kad sam rekao:

— Trebam municije i nekoliko dinarnitnih štapića, onakvih kakvi se upotrebljavaju u rudnicima.

Vidljivo se trznuo.

— Zaboga — reče — sad mogu naslutiti kakva je bila ta tučnjava između vas i Kinga. Kad bi se barem ti razbojnici i nitkovi međusobno pomatili!

— Znam, svi se vi nadate da će se to dogoditi — odvratih. — No ostat će ih dovoljno da nametnu svoju volju ovom gradu. Ako se ne počnete napokon i vi boriti, ovaj će gradić ostati obična selendra a vi ćete živjeti u mišjim rupama. Dajte mi municije.

Rekoh mu kakve metke želim, i on me šutke poslužio.

— Trebalo bi da netko ustrijeli Vancea Saketta i još nekoliko kolovođa — reče. — Tada bi preostao samo sitan ološ s kojim bi se mogao obračunati naš šerif, potpomognut potjerom. No najprije...

— Ah, prestanite — odvratio sam. — Al Tatum ne može ovdje okupiti nikakvu potjeru. Zašto ste ga izabrali kad mu ne pružate nikakvu pomoć? Gotovo umire od straha, ali ipak želi učiniti nešto. Na kraju će još izgubiti glavu. Time što ste mu dali limeanu zvijezdu, niste još ništa učinili. Treba da iza njega stoji zajednica, složna i odlučna.

Odgovor je prešutio.

Pošto mi je dao sve što sam zatražio, platio sam i krenuo prema vratima.

Na pragu se osvrnuh i pogledah ga preko ramena.

— Vi biste htjeli da sve obave drugi — rekoh.

Nakon toga sam izašao. Hitro sam zamaknuo u uličicu. Municiju sam nosio u šeširu.

Počeh puniti bisage.

Prije nego što sam zaobišao konja kako bih napunio bisage s druge strane, još sam jednom pogledao prema glavnoj ulici.

U taj mah opazih šerifa Ala Tatum. Upravo je bio izišao iz krčme i htio prijeći na — drugu stranu ulice gdje mu je bio ured.

Kad se našao nasred ulice iz prolaza pokraj šerifova ureda iziđoše dva jahača.

Vidio sam da se Tatum naglo zaustavio. Podigao je sačmaru, ali je bilo prekasno.

Obojica opališe na njega i pogodiše ga, a onda okrenuše konje i vratiše se žurno u uličicu iz koje su bili izišli.

Vidio sam Tatum kako se ruši.

Međutim nisam odmah potrčao prema njemu. Najprije sam strpao svu municiju u bisage, zatim sam iz navlake na sedlu izvukao sačmaru i napokon krenuo u glavnu ulicu.

Oko Ala Tatum već su se bili okupili trgovci i još nekoliko ljudi.

Stigao je i stari liječnik. Sada je klečao pokraj Tatum i pregledavao ga. Kad ga je netko upitao da li bi trebalo da šerifa odnesu u krevet samo je odmahnuo rukom.

Pristupih skupini.

Svi me pogledaše.

— Ti si tu? zapita me liječnik.

Ne rekoh ništa, nego leknuh pokraj Ala Tatum.

— Tko je pucao, Tatum? — upitah. — Jeste li ih prepoznali?

— To nije važno — teško odvratih šerif. Vidio sam da neće dugo živjeti. — To nije važno — ponovi on uporno. — Ja sam učinio svoje. Ustrijelio sam Kinga kao ranjena vuka. Barem sam jednog od njih...

Ne dovrši rečenicu.

Bio je mrtav.

Liječnik mu skine zvijezdu s prsluka, ustane i zadrži je na dlanu.

— Tko će je sada nositi? Kome ćemo

je dati? Vidim da se ovdje okupilo cijelo gradsko vijeće. Prisutna su sva tri vijećnika. Dakle, dajte zvijezdu Benu Kilrainu.

— Neću je — rekoh. — Neću nositi zvijezdu ovog kukavičkog grada koji je ostavio svog šerifa na cjedilu, tako da je morao postati ubojica kako bi bar nešto učinio. Ne, neću zvijezdu ovoga grada. Bio je tako osamljen da je pucao na ozlijeđenog Kinga, jer protiv zdravog nije mogao ništa učiniti.

Nakon tih sam riječi otišao.

VIII

Nisu me pokušali zadržati. Nisu ni viknuli za mnom. Ipak, pošto sam u pokrajnjoj uličici uzjahao i izišao na glavnu ulicu, prišao mi je stari liječnik. Zaustavio me kretnjom ruke.

Malo sam se nagnuo prema njemu.

— Ljudi su — reče mi on. — Imaju samo jedan život i mogu ga lako izgubiti, Bene Kilraine. Shvati, imaju svoje obitelji i navikli su na stalozeni život, a ne na junačka djela i pustolovine. Ipak, uvjeravam te, i oni bi se mogli boriti. Ne preziri ih suviše.

— Ne mogu zaboraviti da su izabrali šerifa i nakon toga držali da se mogu skrivati iza njega, kao djeca iza majčine široke suknje — odvratih. — Al Tatum je ostao posve sam, a nije bio dorastao većini tih razbojnika. Počeo se bojati, ali nije mogao vratiti zvijezdu. Očekivao je neko čudo. Samo, čuda nema. Vidjevši da sam premlatio Kinga, uočio je svoju veliku priliku. Nije joj mogao odoljeti. odjahao je za nemoćnim Kingom i ubio ga. Dabome, bilo je to ubojstvo. Međutim, Al Tatum je očitó smatrao da mora uništiti simbol. Ubio ga je, dakle, i vjerovao da će mu nakon toga posao biti lakši. Predviđao je da će se odmetnici podijeliti i međusobno zaratiti. Bila mu je potrebna potjera. Htio se boriti, htio je pohvatati one za kojima su izdane tjeralice. No ni sada nije mogao okupiti potjeru. Jednostavno, nitko ga nije htio slijediti. Da budem iskren, žalio sam ga. Neću zvijezdu ovoga grada, doktore. I

bez nje ću učiniti sve što mogu. Pošteno ću zaslužiti nasljedstvo koje je Meece Stoneman ostavio Nancy. U to se možeš pouzdati. Međutim, neka mi taj bijedni grad ne nudi nikakvu zviždu.

Rekavši ono što me je tištalo, produžih niz ulicu...

Brzo sam napustio grad, premda sam pri brzem jahanju osjećao jače bolove. Prisilio sam se da ne mislim na ono što se upravo dogodilo, već da se u mislima pozabavim onime što me očekuje.

Jer, morao sam prijeći preko mosta. Nije postojao nikakav drugi put.

Što je u stvari s mostom — pitao sam se. Cash Maverick mi je rekao da prije mene nije preko mosta prešao ni jedan odmetnik. Nije li se prevario i neke jahače ocijenio bezazlenijima nego što jesu?

Ili su Tatumove ubojice prešle preko mosta tek poslije mene?

Možda mi je Cash Maverick lagao i nije iskreno na mojoj strani?

Slutio sam da ću odgovor na ta pitanja pronaći kad stignem do mosta. Stoga sam jahao sve opreznije.

Blizu mosta sam se spustio s konja, izvukao iz navlake sačmaru i opipao kolt. No prsti mi još nisu bili dovoljno gipki da bih se mogao poslužiti revolverom. Morat ću se više pouzdati u sačmaru, znao sam.

Bio sam uvjeren da su razbojnici, od kojih su neki došli u Green Creek kako bi ubili Ala Tatumu, u međuvremenu doznali nekako da sam i ja u gradu.

Nesumnjivo je da u gradu imaju uhode koji su me prekasno otkrili ili nisu dovoljno brzo obavijestili svoje nadlogodavce. Bilo kako bilo, sada već znaju istinu.

Stoga nisam smio slijepo uletjeti u klopku. Zaustavio sam se u zaklonu iza svog konja.

— Cash! Cash! Mavericke! — doviknuh.

Noć je još bila prilično mračna. Na nebu se vidjelo samo nekoliko zvijezda. Mjesec je tek s vremena na vrijeme uspijevao proviriti kroz oblake.

Meni je, međutim, ta tama pogodovala.

Donekle sam se iznenadio začuvši Maverickov glas.

— Tko je to? Tko me zove? — odvratio je.

Njegovo me pitanje smjesta upozori. Znao sam da je prepoznao moj glas.

Postadoh još sumnjičaviji i oprezniji nego prije.

Javio mi se iz smjera kuće, Vrlo sam ga nejasno razabirao. Činilo mi se da stoji pokraj otvorenih vrata i naslanja se na zid. Vrata su bila mračan pravokutnik, jer je unutrašnjost kuće ispunjavala tama.

Najednom spoznah da se u tim mračnim vratima skriva stupica. Pokušam li prijeći preko mosta, odande bi me napadač lako mogao pogoditi.

— Cash, dođi ovamo! — rekoh.

Oklijevao je. Tada me poslušao ali se držao po strani. Nastojao je da se ne nađe na liniji gađanja.

Sada sam pouzdanio znao odgovor.

Kako sam bio skriven iza konja, ni sova ne bi u taj mah mogla vidjeti što radim. Isturih dvocijevku preko sedla i odmah opalih iz lijeve cijevi.

Kroz vrata uleti u kuću toliko olova da sam na svaki način morao pogoditi neznanca u mraku.

On iziđe njišući se, posrćući, teško ranjen; imao je u rukama dva revolvra i okidao,

No neprestano je pucao pred sebe u tlo. Više nije imao dovoljno snage niti da podigne cijevi.

Ubrzo pade u prašinu.

— Bogami, vlaški mi je bilo vruće! — progovori promuklo Cash Maverick.

— Je li sam? — upitah odrješito. — Ili vreba unutra još netko?

— Ne vreba! Ostali su produžili! On je držao da će uspjeti sam... Curly-John Glendale!

Bilo mi je poznato to ime, pa sam znao da sam pogodio zloglasnu zvjerku. Postojale su mnoge tjeralice za stanovitim Curly-Johnom Glendaleom. Nisam vjerovao da se radi o zabuni.

Najprije sam napunio lijevu cijev sačmare, a onda uzjahao.

— U gradu su ustrijelili Ala Tatumu — rekoh Cashu Mavericku i produžih na most.

Čovjek je iza mene ogorčena kloo.

Više nije bilo potrebno da ga bilo što pitam. Dokazao mi je svoju vjernost. Zapitavši me tko sam — iako je prepoznao moj glas — na vrijeme me opomenuo i na taj način spasio.

Znači, na mojoj je strani.

Jahao sam što sam brže mogao, premda su me rebra već nepodnošljivo boljela i jedva sam disao.

Slutio sam što će sada učiniti banda.

Budući da vjeruju kako će me zaustaviti Curly-John Glendale, možda pokušaju likvidirati moju malu momčad.

Kad sam se nakon nekog vremena zaustavio kako bih predahnuo i osluhnuo, začuh pucnjave.

Na Stonemanovu ranču započela je bitka.

Potjerah konja.

Moji momci barem nisu dopustili da ih razbojnici iznenade.

Prešavši preko posljednjeg brda, ugledah štagalj u plamenu.

Sišao sam u udolinu istočno od ranča u kojoj je postojalo jezerce što je ispod zemlje dobivalo vodu iz rječice. Tu pronađoh tri konja.

Sada sam već znao štošta.

Serifa su ustrijelila dva razbojnika.

Međutim, njih su pratila i štitila još dvojica. Znači, ukupno su bila četvorica, a vjerojatno imaju i nekog doušnika u gradu.

Jedan od te četvorice čekao me na mostu jer su u međuvremenu saznali da sam u Green Creeku. Ostala su trojica željela još uzbuđenja, pa su nam htjela zaprijetiti na ranču.

Prerezah kolane, bacih sedla na zemlju i otjerah konje.

Svog sam konja odveo malo dalje, a onda produžio pješice.

Lako sam pronašao napadače.

Ležali su u polukrugu oko ranča. Budući da su maloprije zapalili štagalj, imali su sada dobar pregled. Pucali su na sve što se micalo u oborima, i već su pogodili nekoliko konja i mazgi. Pucali su i u sve prozore, u sva vrata i uzvraćali plamićima iz oružja mojih ljudi.

Mirno sa se šunjaao kroz grmlje koje mi je dosežalo do koljena. Stigoh do prvog protivnika koji je, zaklonjen ma-

lenim humkom i s dva stabla upravo punio pušku.

Kad me ugledao, zapitao je hrpavo:

— Curly?

— On je mrtav — rekoh i opalih iz iste cijevi iz koje sam već obasuo sačmom Curly-Johna Glendalea.

Naravno, sačmom sam ga smrtno pogodio.

Napunih pušku i krenuh dalje.

Humak me štitio od metaka s ranča. Inače bi me možda pogodili moji vlastiti ljudi.

Pošto sam prešao dvadesetak metara, dođe mi u susret jedan čovjek.

— Jennisone, što je s tobom? — dovikne.

Aha, pomislih, čuo je prasak sačmarre.

Nisam odgovorio, već sam napravio još nekoliko koraka i približio mu se toliko da sam mogao pucati iz sačmarre.

Kako me humak zaklanjao od sjaja vatre, još me nije mogao jasno razaznati.

— Hej, Jennisone, jesi li to ti? — dovikne mi stoga. — Odgovori ili...

Izenada je shvatio da ja ne mogu biti Jennison. Prema njegovoj sam kretinji naslutio da naglo diže pušku.

Bio sam brži. Opalio sam s boka. Budući da sam imao sačmaru, nije bilo potrebno da ciljам. Napunio sam je krupnom sačmom.

Srušio se na leđa u grmlje.

Vratih se opamo gdje su bili ostavili svoje konje.

Potražio sam prikladno mjesto i šćurčio se u grmlju pored jezera. Ubrzo začuh trećega kako dolazi trkom, dašćući.

Čim je opazio da su konji nestali, okrenuo se i otrčao.

Opalio sam za njim i ispraznio obje cijevi; čuo sam njegov krik, ali nisam mogao krenuti u potjeru za njim. Bio je prebrz za mene. Jahanje me suviše iscrpilo.

Vratio sam se žurno do svog konja i uzjahao, ali ni tada nisam pokušao slijediti pobjegloga. Bilo bi to suviše opasno. Lako ranjen protivnik mogao se zavući bilo gdje u grmlje i dočekati me olovom. Tjelesno još nisam bio tako sposoban da bih se mogao šunjati.

Odjahao sam prema ranču i javio se svojim ljudima povicima.

Prekinuli su pucnjavu i čekali me.

Pošto sam im u nekoliko riječi ispričao što se upravo dogodilo, popeše se Nevada i Cotton-Hank na konje. Htjeli su doći bjegunca. Kad mu se približe, sjahat će i pokušati mu se prišunjati poput Indijanaca. Mogao je pobjeći samo u jednom smjeru: prema ranču »Luk«, koji je sada bio u Saketovim rukama.

Stajao sam pokraj Shortyja i gledao kako gori štagalj u kojem su bile naše zalihe zobi i sijena.

Zatim smo obišli obore i ondje našli sedam ubijenih konja. Dva smo morali ustrijeliti, jer su bili tako teško povrijeđeni da su se mučili.

Zapaljeni štagalj nije ugrožavao ostale građevine na ranču. Nije bilo ni vjetra koji bi nosio iskre.

Shorty je neprestano mrmljao kletve.

A meni je bilo jasno da je sve ovo samo početak. Borba je tek započela. Možda se već sutra Vance Sakett pojavi s jakom bandom, pred kojom ćemo biti nemoćni.

Ne možemo se održati na ranču. Znao sam to.

— Rado bih se ispružio i odpavao nekoliko sati — rekoh Shortyju. — Međutim, moramo odavde. U gradu su ustrijelili Ala Tatuma nasred ulice. Oni gaze sve što je protiv njih ili bi moglo biti. Sada su spoznali da smo im mi jedina opasnost. Stoga će se sve one male družine koje još na vlastitu ruku krađu stoku i smatraju da nisu pod Kingovom vlašću, opet udružiti s njima. Vance Sakett će ih prisiliti na to.

— Nismo ga onda smjeli pustiti — odvrati Shorty. — U tome smo pogriješili. Imali smo ga u šakama i dopustili mu da gordo odjaše. Nismo ga mogli ustrijeliti, a nijedan se od nas nije mogao upustiti u dvoboj s njim. Jedino bi to ti mogao učiniti. No tvoje ruke...

Odmahne.

Zaista nije imalo smisla trošiti na to riječi.

Velika je bitka započela.

Nas je bilo samo četvorica.

Možda ćemo se morati boriti protiv dvadeset puta nadmoćnijeg protivnika... ili će nas taj protivnik otjerati.

Mogli smo pobijediti samo na jedan način: Uklonimo li Vancea Saketta i ostale dvonožne vukove predvodnike, tada...

Dva sata kasnije, kad smo Shorty i ja već bili osedlali najbolje konje i natovarili na tovarnog konja potrebne stvari, vratiše se Cotton-Hank i Nevada.

— Bio je lukav — reče Hank. — U luku se šunjaao onamo gdje smo ostavili konje. Htio je pobjeći na jednom od naših konja. Bio je lukav, ali mu to nije pomoglo, nije mu baš nimalo pomoglo! Nevada ga je pogodio kad se popeo u sedlo. Tog konjokradicu nisamo više mogli objesiti. Hm, znači sada krećemo na put? Hoćeš li izdržati, Kilraine?

Klimnuh.

Hank se zagleda u konje.

— Jeste li uzeli i moje čiste čarape i usnu harmoniku? — upita gerko. — Bio sam za vrijeme rata među gerilcima. No nisam mislio da ću se opet upustiti u nešto takvo.

Nevada nije rekao ništa. Prišao je svojem konju i šutke uzjahao. Iz njegovih sam pokreta naslutio da je spreman. Zračio je prkosom i nepokolebljivom odlučnošću; za njega nisu više postojala nikakva — pitanja. Namjeravao se boriti do pobjede i suprotstaviti se svemu što bi moglo naići.

Naslutih da je taj Nevada rođeni buntovnik, i ne bih se nimalo začudio kad bi mu prezime, koje nitko od nas nije znao bilo irsko. I njegov je izgovor potkrepljivao tu slutnju.

Svi se popesmo na konje.

Više se ništa nije moglo kazati...

Shorty Longfellow je očito najbolje poznao okolicu, jer je krenuo na čelu. Mi mu se pridružismo. Cotton-Hank je držao uzde tovarnog konja.

Ja se nisam osjećao dobro. Budemo li stalno morali jahati, zacijelo neću ozdraviti.

Međutim, na Stonemanovu ranču nismo mogli ostati. Bilo bi to pogibeljno za nas.

Objesili smo nekoliko kradljivaca stoke i obračunali se s grupicom raz-

bojnika, pa će to Vance Sakett iskoristiti. Objasniti će ostalima da smo velika opasnost i da nas treba udruženim snagama uništiti. Na taj će način možda ovladati i skupinama koje su mu već okrenule leđa.

Prema tome, bitno je da šćepamo njega... njega i još nekoliko onih koji odlučuju. Jedino će nakon toga na ovim pašnjacima biti bolje.

Do kraja smo noći jahali na zapad preko Stonemanova pašnjaka: trudili smo se da naši tragovi budu što nejasniji.

U svitanje se nadosmo u kraju punom bregova i kanaca.

Kad smo se na jednom brdu zaustavili među stijenjem i drvećem, bio sam pri kraju svojih snaga. Više nisam mogao izdržati u sedlu. Jedva sam skliznuo s konja. Kad sam se ispružio na tlu, odmah sam se osjećao bolje.

Opazio sam još da moji momci guraju pod mene gunj, pokrivaju me drugim gunjem i stavljaju mi nešto pod glavu. A onda sam »nestao«: jednostavno, više nisam bio prisutan.

Kad sam se probudio, bila je noć. Gledao sam zvijezde iznad sebe, polako se prisjećao svega što se zbilo i napokon shvatio da je vjerojatno već prošla ponoć.

Spavao sam, dakle, od svitanja do poslije ponoći. Više od dvadeset sati.

Uto osjetih vučju glad.

Sjedoh, odgurnuh gunj i oprezno se digoh. U prvi sam se mah njihao na nogama i osjećao vrtoglavicu. Kretanje su mi bile ukočene i neškladne.

Negdje iz mraka javi se Shorty Longfellow.

— Onda, je li sada bolje? — zapita me. — Da ti ponudim jedan čudotvoran napitak? Od njega ponekad ozdrave i bolesni konji, a može se upotrijebiti iznutra i izvana. Našao sam u bisagama još jednu bočicu. Pio sam to čudo kad me ugrizla čegrtuša. Hoćeš li malo?

— Ne, neću — rekoh, — Nije mi potreban nikakav otrov za štakore. Treba mi nešto pravo jelo.

On se zadovoljno nasmije.

— Možeš ga dobiti — reče. — Ispekli smo zečica. Meso je meko, a sačuvali smo dva butića; zatim, imamo kruha,

suhog mesa i malo hladne kave. Vatru nećemo paliti u ovo doba.

— Daj što imaš — rekoh.

Nakon toga sam šetkao uokolo, žvakao i pio. Bilo mi je ugodno što se mogu kretati i jesti.

Ukočenost je postupno nestajala, a bolovi u rebrima bili mnogo podnošljiviji nego jučer. Opet sam mogao disati dublje.

Spavanje mi je čudesno pomoglo. Bio sam na najboljem putu da ozdravim. I ruke su mi postale gipkije, nisu mi više bile otečene kao prije.

— Gdje su Hank i Nevada? — upitah.

— A, oni malo jašu uokolo — odvrati Shorty. — Znaš, u ovom kraju imamo tu i tamo ponekog prijatelja. Posvuda postoje skriveni logori i mala naselja u kojima žive odmetnici; među njima ima ljudi koji nisu bili uz Kinga niti će biti uz Vancea Saketta. Oni su, moglo bi se reći, neutralni. Ne miješaju se. Neki će nam možda otkriti nešto zanimljivo. Treba samo sve pokušati na ovom opakom svijetu. Jedno je nesumnjivo, zar ne: Vance Sakett mora opet skupiti sav ološ kao u Kingovo doba. Mora udružiti razbojнике. Vjerojatno će pri tome izbaciti iz igre svoje izravne suparnike. Stoga Nevada i Hank misle da će se ovih dana održati negdje sastanak kolovođa. Istomišljenici se moraju negdje dogovoriti. E, to bismo htjeli saznati. Jedino se tako možemo dočepati predvodnika. Misliš li ti drukčije?

— Ne mislim — odgovorih. — Vidim vi ste sposobni momci, Shorty.

On samo puhne.

— Ako si se dovoljno razbudio — reče nakon nekog vremena — mogao bi me sada zamijeniti na straži. I ja bih htio malo osluškiivati kako raste trava. Kad dođu Hank i Nevada, javit će ti se na vrijeme povikom. Dakle, možeš pucati na sve što se pomakne.

Poslije tih riječi on se ispruži, navuče gunj preko lica i odmah počeo disati duboko. Zaspao je u tren oka.

Ja sam, međutim, ostao budan. Više mi nije bio potreban san. Kretao sam se, a moja je bolna ukočenost bila već

gotovo posve iščezla. Više nisam bio ni gladan. Osjećao sam se bolje.

Osluškiavao sam noć i čuo mnogo-brojne dobro poznate zvukove. Uvlačio sam u nos raznovrsne mirise. Pri tome sam se prisjećao svoga dugog putovanja s Nancy. Često smo na putu logorovali i tako se približili prirodi da smo jasno osjećali njen dah i njeno bilo.

Sada je mala Nancy u dobrim rukama. Zahvalno sam mislio na Patu Williams.

Najednom me obuze žarka želja da se vratim k Nancy i Pati. Bio sam potpuno svjestan da su one za mene sve najvrednije na ovom svijetu.

Stražareći u drugoj polovini noći, razmišljao sam i o Meeceu Stonemanu koji se prvi naselio u ovom kraju. Stvorio je lijep ranč, a onda je izneda ostao bez sinova, bez pravih nasljednika, pa je htio barem gradu i cijelom kraju osigurati mirnu i sretnu budućnost.

Stoneman je čvrsto odlučio da ustraje da ne popusti Kingu i njegovim vucibatinama. A kad su ga teško ranili, dovukao se u grad i namjerio na starog liječnika koji mu je pričao o meni i o mom povratku s malom Nancy.

Tada je Stoneman učinio posljednju uslugu stanovnicima: proglasio je Nancy nasljednicom.

I, sada se ja umjesto njega borim za novo doba.

Bio sam posve spreman da dočekam lavinu događaja. Borit ću se rukama i nogama, i štošta natovariti sebi na savjest.

U noći koja je polako umirala, razmišljao sam i o koječemu drugome.

Jedan sat nakon izlaska sunca, napokon je pojavio Nevada i Hank.

Izgledali su umorno i bili gladni, ali se vidjelo da su zadovoljni.

Promatrali su me smješkajući se.

— Aha — reče Nevada. — Sada se već donekle može razaznati kako izgledaš, Kilraine. Lice ti polako poprima normalni oblik. Međutim, da li ti je i ruka opet brza? Uskoro će nam trebati! Trebat će nam baš kao što bi nam trebalo desetak spretnih momaka.

Njemu i Hanku se suziše oči kad sam izvukao kolt i pokazao im nekoli-

ko majstorija. Bacao sam pucaljku u zrak i spretno je hvatao, vrtio je oko kažiprsta i otkrio im još nekoliko vještina. Ni pravi žongler ne bi to bio bolje učinio.

Sve sam to vježbao nekoliko puta tijekom noći.

— Oporavljam se — rekoh. — Doduše, još nisam brz kao inače, ali bih na deset koraka mogao pogoditi i miša. Umiruje li vas to?

Još su sjedili na konjima. Na moje pitanje odgovoriše klimanjem.

Tada sjahaše i pobrinuše se za svoje konje.

Ja sam za to vrijeme kuhao na vatri bez dima kavu i pekao palačinke, za koje sam tijesto pripremio unaprijed. Imali smo i slanine. Vatra je bila bez dima ne samo zato što sam bacao na nju granje naročite vrste grmlja, već i zato što je gorjela pod gustom krošnjom velika stabla koja je djelovala kao filter.

Kad se logorom proširio miris jela, probudio se i Shorty. Zijevnuo je i iskrivio izbrzdano lice.

— E, ovo sam oduvijek želio — reče. — Kad se probudim, treba da mi gazda donese doručak u krevet... Ako sve ovo prija onako kao što miriše, onda gazdi svaka čast... Hej, vas dvojica! Da li se isplatilo vaše tumaranje? Slušaj, Hank, ti izgledaš kao kad pri pokeru držiš u ruci četiri asa, pa onda praviš takvo glupo teleće lice. Jeste li doznali nešto?

Neodlučno su ga gledali. Vjerojatno su se još kolebali da li bi trebalo da ostanu blagi i obazriviji ili da se razbjesne.

Odlučiše se za obazrivost.

— Ubrzo ćeš, junačino, moći pokazati imaš li osim dugačkog jezika još neke vrijedne osobine — reče Nevada.

Cotton-Hank se okrene prema meni. Skinuo je šešir, pa je njegova bijela kosa čudno odudarala od preplanula lica.

Vidjet ćemo još da li je sretna okolnost za nas što smo uspjeli saznati nešto važno — reče. — Oni će se sastati iduće noći pokraj jezera Lona u klanu Red. Ispričao nam je to Ernie Swayer, koji je također pozvan, ali neće odjahati onamo. Morao nam se nekako odužiti. Jednom smo spasili

njega i njegova brata iz rova starog rudnika srebra, kad je ulaz zatrpala lavina kamenja. Slučajno smo naišli, ugledali privezane konje i pronašli zatrpani ulaz. Izvukli smo njega i brata, a za to su nam bila potrebna dva dana. Stoga je njegova obavijest pouzdana. Dakle, Vance Sakett je pozvao na veliki sastanak sve važne ličnosti koje su poslije Kingove smrti počele samostalno obavljati svoje prijava poslove. Bit će ih ondje tri ili četiri puta više nego nas. Ipak, možda bismo ih mogli iznenaditi. Doći će vjerojatno braća Slater, zatim Ted Gunnison, Jim Jenkins i Don Perez. Po svoj prilici neće doći sami. Pojaviti će se, naravno i Vance Sakett s nekoliko svojih prokušanih protuha kako bi održao govor i sve ih pridobio za sebe. On će im objasniti da jedino udruženi mogu zadržati vlast u ovom kraju, ali prije svega moraju ukloniti tebe, Kilraine. Dabome i nas. Razmislimo pažljivo! Možda bi bilo dobro da i mi prisustvujemo tom skupu... na svoj način...

Time je rekao sve.

Sve je bilo sasvim jasno. I vrlo jednostavno.

Trebalo je samo da odlučimo hoćemo li svoje nadmoćne protivnike zaskočiti ili ćemo ostati po strani.

Zamislao je bila vrlo primamljiva, ali i opasna.

IX

Najprije smo jeli, obuzeti svaki svojim mislima.

— Mogli bismo se, naravno, obračunati s jednom ili dvjema grupama koje budu išle na sastanak — rekoh tada. — To je jedna mogućnost. Tako bismo postigli djelomičan uspjeh. Glasat ćemo. Tko je za veliki zalogaj?

Pričekao sam nekoliko sekundi.

— Hank? — zapitah.

— Ja sam za veliki zalogaj, makar se zadavio — reče on. — Borimo se i istjerajmo stvari na čistac!

— Nevada? — zapitah.

— Zovem se Patrick O'Brien — odgovori on. — Oca su mi u Irskoj pogubili

Englezi zato što je digao u zrak most preko kojega su upravo jahali engleski vojnici. Rodio sam se ovdje u Americi, tek što mi se majka iskrcala s broda. Prije nekog sam se vremena, međutim, vratio u Irsku i digao u zrak tri mosta preko kojih su vlakovi vozili engleske vojnike. No mene nisu uhvatili. Mene nisu mogli pogubiti kao oca. Rado se borim protiv premoćnog protivnika. To je nama, Ircima, u krvi. Imamo nekoliko dinamičnih šta-pića, zar ne? Vi, po svoj prilici, i ne znate da pravi Irac umije rukovati s eksplozivom kao dobroćudna starica s iglama za pletenje.

Osmjehne se i srkne iz limenog lončića gutljaj-dva vruće kave.

Pogledah Shortyja. I on se smješ-kao.

— Moramo malo pripaziti na tog Irca — reče. No nije sam. I moj je djed bio Irac. A tko si ti, Cotton-Hank?

Hank je oklijevao.

— Ja sam Hank Buckmaster — reče napokon. — Bio sam šerif u Sabadilli. Vjerojatno ste čuli što se zbilo ondje?

Nevada i Shorty zatresu glavom.

— Da, ja znam — oglaših se, međutim, ja. — U Sabadilli je bila opljačkana banka. Šerif je krenuo za razbojnicima, dostigao ih i ubio jednog po jednog. Međutim, nije mogao vratiti opljačkani plijen. Navodno su ga razbojnici sakrili za vrijeme bijega. Šerif je dao ostavku. Otišao je u Meksiko s jednom ženom. Imao je ondje mnogo novaca. Ugađao je hirovima te ljepotice. Uskoro su u Sabadilli povjerovali da je razbojnički plijen zadržao za sebe. Na tu si zgodu mislio, zar ne, Hank?

On klimne.

— Radilo se o običnoj droljici — reče. — Bio sam lud za njom. Kad sam se malo kasnije razbolio u Meksiku, pobjegla je s parama. Nisam je više nikad našao. Otputovala je brodom u Evropu. Da, bio sam velika budala. Zbog jedne drolje odbacio sam svoju čast. No, što mislite, zbog čega sam radio u Meeceja Stonemana i zbog čega bih htio pomoći Green Creeku da dočeka nova i bolja vremena? Zna-te li odgovor? Ja sam za veliki zalogaj!

Ako pobijedimo, osjećat ću se malo bolje.

Sutjeli smo.

Pogledasmo Shortija.

— Ah — reče on — ja sam običan konjokradica iz Teksasa. Nije mi se dogodilo ništa posebno... kao vama. No zahvalan sam vam što sada znamo tko smo. Ne vjerujem da su se mogli naći bolji ljudi za ovakav pothvat.

Odluka je pala.

Ostat ćemo do sutona u logoru, a onda ćemo krenuti prema jezeru Lone u klanu Red.

* * *

Uveče smo uzjahali.

Nismo govorili o svom naumu. Bili smo samo četvorica, pa je bilo vjerovatno da se nećemo svi izvući. Takva sreća ne može postojati. Zacijelo će neki od nas stradati, a možda i svi.

Međutim, drago mi je bilo što su trojica pored mene dobrovoljno izabrala svoj zadatak. Nekoć su činili zlo, uništavali, ubijali, i sada su htjeli platiti dug. Više se nisu mogli odužiti onima kojima su skrivili, ali je mjesto žrtava zauzeo gradić Green Creek. Bio je kukavan, nemoćan i osuđen na propast.

Htjeli smo mu pomoći.

Potpuno sam shvaćao trojicu pored sebe. Premda je Shorty opisao sebe kao sitnog konjokradicu, vjerovao sam da je pretjerano skroman. Slutio sam da je nekoć bio izrazito odvažan i opasan kradljivac stoke, koji je jedva jedvice izbjegao uže i možda danas osjeća grižnju savjesti.

Mirno smo jahali kroz noć, a opet nas je vodio Shorty. Najbolje je poznavao taj gotovo neprohodni kraj. Ja se tu nisam snalazio.

Put je bio prilično dug. Morali smo jahati skoro dvadeset i pet kilometara.

Ipak, napokon se našosmo na cilju.

Jašući jedan iza drugoga, izišosmo kroz uzani klanac na stjenoviti zaravnanak i ugledasmo u podnožju klanac Red i jezerce.

Pored jezera, na kojem se ljeskao mjesec, bilo je nekoliko kuća i koliba. Tu se nalazilo maleno naselje zvano Lone Lake. U međuvremenu sam doznao da je mjestance odavno napušteno te da u njemu povremeno prenoće

putnici koji se zateknu u blizini. Nekoć je u klanu bilo nekoliko rudnika srebra, koji su odavno napušteni.

Ugledasmo dolje, u tom starom naselju obavijenom tminom svjetla i razaznasmo vatru. U starim oborima pokraj jezera vidjeli smo konje.

Sada smo znali da su dolje vode odmetnika koji su poslije Kingove smrti stvorili zasebne skupine.

Pažljivo sam promatrao teren. Trebalo je da donesen važne odluke. Moja su tri pratioca prepustila meni vodstvo. Oni su pripremili akciju, i sada su bili spremni da se bore.

Znao sam da ne smijem pogriješiti, te da mi je potrebna sreća.

Osjećao sam na sebi teret odlučivanja, teret odgovornosti, a nisam se mogao osloboditi. Dugo sam promatrao naselje i ocjenjivao situaciju.

Očevidno je bilo da su oni dolje u negdašnjoj krčmi.

Vjerovao sam da se tu okupilo desetak najopasnijih nitkova. Nekoliko sam imena već čuo, a ta su mi imena bila dobro poznata. Braća Slater, Ted Gunnison, Jim Jenkins i Don Perez bijahu razbojnici i revolveraši. Za njima se tragalo u nekoliko država, i bile su raspisane nagrade.

Razbojnici u naselju bili su ne samo opasni, nego i brojčano nadmoćni.

Još sam razmišljao.

Moji me ljudi nisu požurivali.

No znao sam da ne misle samo na borbu i činjenicu da će staviti svoj život na kocku.

Ne, oni misle i na to da će morati ubijati, naslutih.

Tako sam stigao do jezgre.

Morat ćemo ubijati. Moramo uništiti razbojнике, inače će oni uništiti nas. Moramo iskoristiti iznenađenje i već prvih sekundi izmijeniti u svoju korist nepovoljni brojčani odnos.

Ili možda postoji neka druga mogućnost?

Neka varka? Ne bi li se taj čopor vukova mogao pobijediti varkom?

Još sam razmišljao. Pri tome sam osjećao da sam se nevjerovatno brzo oporavio. Više od dvadeset sati spavanja i cio dana odmaranja vratiše mi snagu. Dvadeset i pet kilometara koje smo morali prijeći, nisu me nimalo izmučili.

Opet sam bio izdržljiv.

I to je bilo važno.

Obliznuh suhe usne i okrenuh se svojim momcima.

— Moramo ih uhvatiti žive! — rekoš im. — Ne možemo ih tek tako pobiti. Moramo pokušati da ih uhvatimo žive. Gotovo za svima njima traga zakon. Predamo li ih predstavnicima zakona, to više neće biti krvavo nasilje koje uvijek izaziva samo nova krvava nasilja. Ako pobijedimo, pomoći ćemo zakonu. Tada to više neće biti borba dviju zaraćenih stranaka, nego učvršćivanje zakona i zakonskih načela. Razumijete li me? Ne, ne mogu vam to jasno obrazložiti. Razumijete li me?

Zamislili su se.

— To je ludost — reče tada Shorty vrlo žustro. — Možda nećemo uspjeti niti ako navalimo na njih sasvim iznenada i pokušamo ih pobiti što više. Ali uhvatiti ih žive... Ne, to je ludost, premda bi bilo vrlo dobro kad bismo mogli učiniti sve prema zakonu. Mi nimalo ne čeznemo za krvoprolićem! Nismo ni kakve bebe, štošta smo vidjeli u svom životu, ali ono što moramo učiniti, vjerojatno će nas progoniti do kraja života, makar živjeli stotinu godina. Pa ipak, to nam je jedina mogućnost.

— I ja mislim tako — reče Nevada.

— Uzeo mi je riječi iz usta — promrmlja Hank.

— Dobro — progundah gorko.

Međutim, premda je sve bilo jasno i već smo donijeli i odluku, još se nismo micali nego smo piljili u svjetla.

Najednom Shorty Longfellow zlovoljno opsuje.

— Vjerojatno sam običan tikvan — reče — ali me zanima što si smislio, Kilraine.

— I mene zanima — promrmlja Hank.

— I mene — procijedi Nevada.

— Opkolit ćemo krčmu — rekoš. — Dabome, postoji mogućnost da nisu svi u krčmi, ali moramo prihvatiti tu pogibelj. Na nebu je mjesec, pa se dobro vidi. Krčma ima vrata i prozore samo s prednje i stražnje strane. Prema tome, jedan čovjek može odostatga a dvojica s prednje strane pucati na sve koji pokušaju istrčati iz kuće.

— A četvrti čovjek? — zapita znatiželjno Nevada. Nagne se prema meni i stavi ruku iza uha na školjku. — Što će učiniti četvrti?

— On će se prije toga popeti na krov — rekoš — i baciti kroz dimnjak dinamit, zatim će skočiti u stranu kako ne bi jurnuo prema nebu ako na krovu nastane rupa. Nakon te eksplozije oni dolje shvatit će kako nemaju naročite karte u rukama. Ne mogu se braniti, već moraju očekivati nove eksplozije. Iz krčme ne mogu istrčati, jer bismo ih mi obasuli mecima. Osim toga, pomislit će da nas je više nego što nas jest. Budemo li pametni, uhvatit ćemo ih.

Razmišljali su o mojim riječima.

Tada počese sva trojica psovati. Ljutili su se zbog toga što su ih moje riječi nekako uvjerile. Stavio sam im, pučki rečeno, bubu u uho, i više nisu imali mira. Uvidjeli su da ta mogućnost ne skriva u sebi nimalo više opasnosti nego li borba na život i smrt.

Pošto su se dovoljno napaovali, progovori Hank:

— Kilraine, ti si prokleta prepreden lukavac — reče mi.

Tome mi je izrazio svoje priznanje. Ne bi me umio pohvaliti ni na koji drugi način.

— A tko će baciti dinamit? — zanimalo je Nevada.

— Ti — rekoš. — Zar si sumnjao u to?

— Nisam — odgovori on. — Kad ćemo započeti?

— Čim pripremiš eksploziv i popneš se na krov — objasnih. — Moramo se prišuljati kao Indijanci. Nadajmo se da se sastanak neće prekinuti prerano i da nam neće koji kidnuti ispred nosa.

Dakle, dogovorili smo se o svemu.

Krenusmo nizbrdo. Sišavši sa zara-vanka, nadosmo se u tamnu klancu što je vodio do jezera.

Odlučili smo.

Ne, nismo htjeli ubijati, nemilosrdno uništavati. Htjeli smo postupati prema zakonu, onako kako se ljudska zajednica brani od zločinaca koji je ugrožavaju.

...

Sa stjenovita zaravanka jasno smo vidjeli Lone Lake, ali dolje je bilo drukčije. Tu su nam vidik zaklanjale trošne kolibe i kuće, drveće i stijenje. Mjestimice su se vidjele i hrpe kamenja koje su stanovnici nekoć dovezli kolima iz brda kao građevni materijal. Međutim, od tog se kamenja više nisu gradile kuće. Pokazalo se da su rudnici prilično siromašni.

Ostavili smo konje u jednoj napola dovršenoj kući, kojoj su nedostajali jedan zid i krov.

Tada se razdvojismo.

Ja sam ostao uz Shortyja, jer smo nas dvojica namjeravali čuvati prednju stranu krčme. Ondje su prozori bili brojniji i veći, a i ulaz je bio dvostruko širi od stražnjih vrata. Stoga se moglo očekivati da će se na toj strani pokušati probiti najveći broj protivnika.

Shorty i ja nađosmo dobar zaklon u niskoj kamenoj kući nasuprot krčmi, odakle smo imali dobar pregled. Prozori su bili veliki, a vrata više nisu postojala. Iz kuće se moglo izaći i otaga.

S lijeve se strane ljeskalo jezerce. Tu je bilo nekoliko obora bivšeg prevozničkog poduzeća.

Konji razbojnika koji su se bili okupili u krčmi, stajali su u jednom oboru ili su bili privezani pokraj korita s vodom.

Upravo iz tog smjera dolazio je prema krčmi jedan jahač i vodio za sobom dva osedlana konja.

Kad se zaustavio pred krčmom, iz nje iziđe jedan čovjek odmah se okrene u stranu i zazviždi.

Tada se pojavi još jedan čovjek.

Taj treći bio je Vance Sakett.

Prepoznao sam ga kad je izišao iz sjene na verandi i popeo se u sedlo. I drugi je čovjek uzjahao.

Sva se trojica počеше udaljavati.

Iza njih se pojavi na verandi još nekoliko muškaraca. Smijali su se i vikali. Očito, bili su pripiti.

— Dakle, za dva dana, Sakette! — dovikne za Vanceom Sakettom i ostalom dvojicom neki hrapavi glas. — Tada ćemo započeti hajku na Kilraina i zauzeti grad!

Vance Sakett se okrene u sedlu.

— Ne ločite cijelu noć! — vikne. — Radije odjašite svojim ljudima i prijateljima i upoznajte ih s našim planom!

Glas mu je bio srdit.

Nakon toga brže potjera konja.

Shorty opsuje. I mene je ispunilo duboko razočaranje.

Vance Sakett nam je, dakle, s još dvojicom pobjegao ispred nosa. Nismo mogli ništa učiniti. Nismo smjeli prerao upozoriti bandu u staroj krčmi. Osim toga, ne bismo mogli zadržati razbojnike u krčmi da smo vani započeli borbu sa Sakettom i njegovim pratilcima. Morali smo, jednostavno, pustiti Saketta da odjaše. Nije nam preostalo ništa drugo.

Ipak, razgovor koji smo čuli, mnogo nam je pomogao: štošta nam je otkrio.

Sakett je uspio privući na svoju stranu razbojnike koji su se bili privremeno osamostalili. Sad će mu pomagati, kao što su ranije pomagali Kingu. Neće mu ni stoku krasti. Predobio ih je za sebe, pa će mu pomoći da zaustavi nadiranje novog doba.

Sad sam pouzdano znao da pripremaju hajku na mene i moje ljude. Namjeravaju, osim toga, zaposjesti grad. Naravno, otjerat će ponovno i Casha Mavericha s mosta i ondje postaviti svoje ljude. Sve će biti kao za vrijeme Kinga.

Došli smo u pravi trenutak.

Međutim, trebalo je da još malo pričekamo.

Vjerojatno je Hank već zauzeo položaj iza krčme, no nismo još vidjeli Nevadu na krovu.

Osim toga, trebalo je da se Vance Sakett dovoljno udalji sa svojim pratilcima. Ako začuje hice, vratit će se da provjere što se zbiva.

Čekanje nam je trgalo živce.

Međutim, klanac Red nije bio velika. Nismo morali čekati onoliko dugo kao što bismo morali u ravnici ili nekoj povećoj dolini. Čim Sakett iziđe iz klanca, više neće moći čuti hice.

Prošlo je još desetak minuta.

Tada se pokaže Nevada na krovu verande. Mahne i povuče se.

Znali smo da je sada spreman.

Gurnuh pušku kroz prozor i opalili u krčmu... jedanput, dvaput, triput.

Unutra se počеше derati i psovati, a onda ugasiše svjetiljke. Smračilo se.

Znao sam da će žele najprije ustanoviti kakvo je stanje.

Bili su iskusni, pa nisu brzopleto reagirali. Osim toga, u krčmi su se osjećali sigurnima i vjerovali su da se mogu dugo braniti.

— Hej, kakva je to glupost? — dovikne nakon nekog vremena oštar glas. — Što to znači? Hoćete li da izidemo i razljutimo se? Je li to neka šala? Ha?

Pustio sam ih da odgovor čekaju jednu minutu.

— Opkoljeni ste! — rekoš tada. — Ni jedan od vas neće stići do konja. Lako vas možemo pogoditi. Možete se spasiti samo na jedan način! Izidite bez oružja i uzdignutih ruku. Jedino tada nećemo pucati na vas. Ja se zovem Ben Kilrain! Jamčim vam da vi nećete sudjelovati u hajci na mene. Prevarili ste se, amigos! Onda?

Slušali su me. Zatim su nekoliko časaka razmišljali. Tada počese vikati. Bijesno, ali i vrlo podrugljivo.

Još su se osjećali sigurnima i vjerovali da mogu krčmu obraniti i protiv deset puta jačeg protivnika.

— Onda uđite unutra i zarobite nas! — dovikne jedan divlji glas.

— Hej, šaljivčine, ako pričekamo nekoliko sati, imat ćete na vratu Sacketta i pedesetak ljudi! — vikne netko drugi. — Radije prestanite s time, budale. A tebe ćemo se dočepati, Kilraine! Budi uvjeren u to!

Više nisam odgovarao.

Sada je bio red na Nevadi. On je na krovu zacijelo čuo sve.

Nismo morali dugo čekati.

Prasak je bio potmuo, ali se na krovu srušio dinjak i poletjelo je štošta uvis. Bez sumnje, na krovu je nastala poprilična rupa.

Nevada je, međutim, stajao na rubu krova, pa mu se nije ništa dogodilo.

— Onda momci, kako vam se to sviđa? — doviknuh kad je zavladala tišina. — Vjerujete li i sada da možete čekati nekoliko sati?

Tek što sam to izgovorio, razbojnici nahrupišu van. Pokušali su se probiti do svojih konja. Provalili su s prednje strane, jer je to bio najkraći put.

No nisu stigli daleko. Ubrzo su se povukli u krčmu. U prašini ostadoše dva ranjenika.

Nevada ubaci kroz rupu na krovu još jedan dinamitni štapić. Odmah se ispruži na rubu krova, dakle: na bočnom zidu.

Opet odjekne eksplozija.

Tada Hank opali nekoliko puta sa stražnje strane. Potom nastupi tišina.

— Ako ne izidete za jednu minutu bez oružja — doviknuh — bacit ćemo dvostruku količinu eksploziv. Imate jednu minutu!

Šutjeli su. Ništa više nisu ni mogli kazati.

Što god pokušali, nisu mogli stići do konja. Na mjesecini su bili vrlo jasan cilj. Mi im nismo kanili dati vremena do svitanja. To su dobro znali.

Uskoro su se pojavili uzdignutih ruku, kao što smo i zahtijevali.

Bilo ih je sedam. Dvojica su već ležala ranjena vani, a jednoga smo našli unutra. Činilo se da je mrtav. Međutim, bio je samo u nesvijesti.

Zapravo, svi su bili pomalo ranjeni, izgrebeni i još napola gluhi. Dinamit ih je jako uzdrmao, premda je Nevada smanjio štapiće koji bijahu samo opomena.

Sputali smo im ruke, svezali noge kad su uzjahali i tada se pripremili za pokret. Nismo smjeli gubiti vrijeme. Morali smo što prije prijeći preko mosta i stići u grad.

Među našim zarobljenicima doista bijahu oba brata Slater: Slin i Dave, zatim Ted Gunnison, Jim Jenkins i Don Perez, razbojnici čije sam tjeralice već vidio.

Prvi je progovorio Ted Gunnison koji je izgledao kao mladi bog i doimao se ljubazno, sve dok se ne bi vidjele njegove oči, čuo glas ili opazio smiješak.

— Što god namjeravali, nećete uspjeti — reče. — Priznajem, sasvim dobro ste nas nasamarili. Četvorica ste, a imate bogat ulov. No što ćete učiniti kad ih dođe četrdesetak da nas oslobode?

— Tih četrdesetak bi moralo jahati do zatvora u Salt Lake Cityju — odvratih. — Tek ondje bi vas mogli osloboditi.

Nakon toga su ušutjeli.

Ubrzo smo krenuli.

Približavalo se svitanje. Jasno je bilo da će nas uskoro netko opaziti. Morali smo jahati kroz odmećnički kraj i preko jednog dijela pašnjaka koji je pripadao Kingovu ranču. No ni na Stonemanovu pašnjaku nismo bili izvan opasnosti. Svugdje nas je netko mogao opaziti barem iz daljine; a možda naletimo na družinu koja bi nas mogla napasti.

X

Kad smo stigli do mosta, bilo je već podne.

Osjećao sam se prilično loše. Rebra su me opet boljela i više se nisam usudio duboko disati.

Ipak, stigli smo do mosta bez ikakvih nepravilnosti. Nitko nas nije pokušao zaustaviti. Doduše, nekoliko smo puta ugledali jahače i oblake prašine. Malo prije podneva počeo se mjestimice na vrhuncima brda dizati dimni signali, a bljeskala su i zrcala.

Razbojnici su se međusobno obavještavali, i Vance Sakett je zacijelo već krenuo sa svojim ljudima.

Na mostu je stajao Cash Maverick i čudio se.

Poznavao je većinu naših zarobljenika, jer su u Kingovo doba često prelazili preko mosta kako bi se razvodili u gradiću. Al Tatum ih je izbjegavao, i to mu je bilo pametno, inače bi ga ubrzo ubili.

Dakle, Cash Maverick se čudio.

— Zar su vam se ovi tek tako predali? — upita zapanjeno.

Shorty se tiho nasmije.

— Stavili smo im soli na rep — reče.

Zarobljenici su kleli. Znojili su se i bili uznemireni. Neprestano su se osvrćali za sobom.

No nitko nije dolazio. Njihovi su orci bili prespori.

Pogledah Hanka.

— Tebi predajemo zapovjedništvo — rekoh. — Odjašite do poštanske tvrtke i zatražite posebnu kočiju za Salt Lake City. Utrpajte u nju zarobljeni-

ke i vozite se dan i noć. U svakoj postaji mijenjajte zapregu. Tih pet stotina kilometara možete prijeći prilično brzo. Ako nam to uspije, svi će razbojnici u ovom kraju izgubiti samopouzdanje, više se neće osjećati sigurnima ovdje. Znatno će se smanjiti i družina na Kingovu ranču. Požurite! Svaki je trenutak dragocjen.

— A ti, Kairaine? — upitaše sva trojica u isti mah.

Osmjehnuh se.

— Ja ću stražariti na mostu — rekoh. — Nitko ne smije krenuti za vama barem jedan sat. Usto, ja ne bih izdržao drncanje u poštanskoj kočiji. Ovdje će mi biti udobnije nego vama. Krenite.

Okljevali su.

Ipak tada shvatiše da ne postoji nikakav drugi izlaz.

Kad razbojnici uvide da više ne mogu osloboditi zarobljenike, odustat će. Raspršit će se. Vance Sakett više ih neće moći privući na svoju stranu.

Ovdašnji će ološ uvidjeti da stiže zakon.

Shorty, Nevada i Hank mi samo klimnuše. Zatim odjahaše sa zarobljenicima.

Osvrnuo sam se oko sebe i opazio blizu kućice jedna kola.

— Ta ćemo kola dovući na most i prevrnuti ih — rekoh Cashu Maveriku. — Ili možda želiš otići?

— Ni govora — odvrati on. — Ni za što na svijetu ne bih sada otišao. Tek sada postaje napeto. Dosad sam ovdje na mostu morao štošta progutati.

Pomogao mi je da kola doguram. Tada ih prevrnusmo. Postala su čvrsta zapreka i ni jedan jahač nije mogao proći pokraj njih. Ni preskočiti ih nije mogao.

Pošto smo to obavili, odvedoh svog konja u zaklon iza kuće i uzeu pušku.

I Cash Maverick donese iz kućice pušku i sačmaru.

Progoniteljima još nije bilo ni traga.

Međutim, iz grada se približavao liječnik na kolima. Kraj njega su sjedila dva vijećnika.

Liječnik mi priđe i čudno me pogleda.

— Bene — reče — tvojim smo ljudima dali zvijezde šerifovih pomoćnika. Oni će odvesti razbojnike u glavni grad kao predstavnici zakona u Green Creeku. Hitjeli bismo sada da i ti pri-

**Moda, kozmetika,
domaćinstvo**

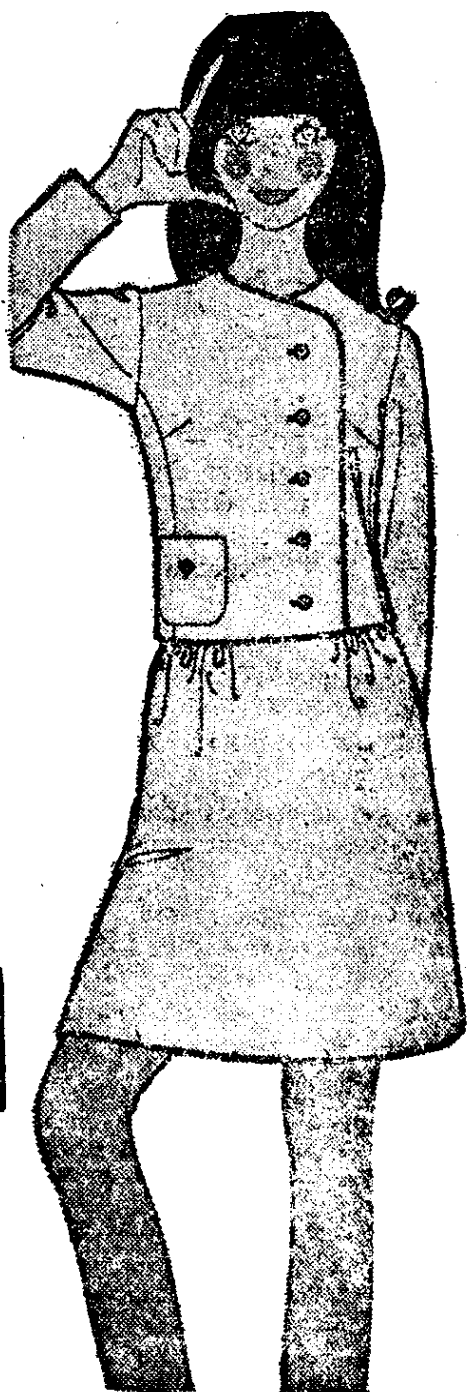
**Savjeti
liječnika i
psihologa**

**Novela, roman,
zanimljivo štivo**

**ukratko: SVE
ŠTO ZANIMA
SUVREMENU
ZENU**

Svijet

**jugoslaven-
ska ženska
revija**

kačiš na prsa zvijezdu. Više je ne možeš odbiti. Bila bi to svakako i želja starog Meecea Stonemana. Uzmi zvijezdu, Bene!

Kolebao sam se.

Tada ugledah skupinu ljudi što je dolazila iz grada. Bilo ih je više nego ih je u stvari moglo biti. U gradiću nije živjelo toliko muškaraca. Tada se sjetih karavane iz Nebraske. Zacijelo su se građanima pridružili doseljenici.

Svi su bili naoružani. Izbrojio sam ih više od trideset. Neki su bili već stari, a neki još mladi. No svi su nosili oružje.

Dolazili su mi u pomoć.

Shvatili su da mi sada moraju pomoći.

Gradić se u prošlosti vladao kuka-vički. Izabrao je za šerifa čovjeka koji nije bio dorastao ovdašnjim protuhama. Štoviše, gradić je tom čovjeku uskratilo bilo kakvu pomoć, tako da je on postao ubojica, jer drukčije nije mogao ukloniti Kinga.

Potom su tog jasnog šerifa usred grada ubili razbojnici.

Da, gradić ga je izdao.

Sada je to, međutim, htio ispraviti.

Uzeh zvijezdu i prikačih je na prsa.

Tada doviknuh ljudima da se rasprše duž rječice i zauzmu mjesta ondje gdje bi se protivnici mogli spustiti do vode i uzverati s ove strane.

Poslušali su me. Nekoliko ih je imalo konje. Bila su tu i dvojica kola.

Kraj mosta nas je ostalo pet: liječnik, Cash Maverick, oba vijećnika i ja, šerif.

Dakle, opet sam nosio zvijezdu. Nije mi to bilo prvi put. Maršalske i šerifske zvijezde već sam nekoliko puta nosio na grudima.

Vjerovao sam da Vancea Saketta i njegovu skupinu možemo zaustaviti upravo ovdje.

Ali, što će biti kasnije?

Ne možemo tjednima štitići svoju »granicu« i most. Život se mora nastaviti. Ja moram na Stonemanov ranč, a i građani i doseljenici imaju svoje ciljeve.

Ubrzo ću biti sam, onako sam kao što je bio Al Tatum.

Zapravo, namjeravao sam biti šerif samo dok se ne nađe drugi. Držao sam da mi je zadatak da budem na

Stonemanovu ranču i ondje gradim svoju budućnost.

Međutim, uskoro sam morao prekinuti razmišljanje.

Pojavio se Vance Sakett. Pratilo ga je tridesetak jahača.

Približavali su se u galopu, vrlo odvažno. Grozd jahača neprestano je mijenjao svoj oblik.

Vance/Sakett se neprestano nalazio ispred tog grozda. On je bio vuk predvodnik kojemu nitko nije pobijao vođeće mjesto.

Kad se toliko približio da je mogao razaznati kako je most zakrčen prevrnutim kolima, naglo je zaustavio konja kojem su prsa i prednje noge bili prekriveni pjenom.

Iza njega nastade zbrka, jer je nekoliko jahača prekasno obuzdalo svoje konje, te su naletjeli na prednje redove.

Kad je u družini napokon zavladao red, raširiše se kao lepeza i nastavili približavati korakom. Zračili su prijetnjom.

Sakett se zaustavi na drugoj strani mosta.

— Kilraine, doista si velika marka — dovikne. — Potpuno si opravdao svoju slavu. Ono što si postigao nije prije tebe mogao postići nitko. No sada treba da prečineš tu veliku predstavu, jer ćemo inače prijeći na drugu stranu i zdrobiti ono kukavno mjestance. Mi hoćemo zarobljenike! Dajemo vam deset minuta. Tada se moraju pojaviti na vidiku. Jesi li me čuo, Kilraine?

— Čuo sam te — odvratih mirno. — Ipak, ne mogu vam učiniti tu uslugu. Jednostavno, ne mogu! Sve smo zarobljenike strpali u posebnu ekspresnu kočiju. Unutra je prilično tijesno, ali je kočija svaki sat petnaest kilometara dalje prema sjeveru, odnosno Salt Lake Cityju. Ondje će se vlasti obrađovati takvu tovaru. Moji će momci, uvjeren sam, ubrati najmanje deset tisuća dolara nagrade. Bio je to izvrstan plijen, Sakette. A ti si nam pri tome nehotice pomogao, pozvavši sve velike zvjerke na sastanak. Svoje si nam saveznike dao tako reći na plandnju, Sakette. Čak kad bismo i htjeli, više ne bismo mogli dostići tu brzu kočiju. Njezina je prednost već prevelika.

Tren sam ušutio, a kad sam opet progovorio, glas mi je bio stroži.

— Hej, vi pored Saketta! — doviknuh. — Jeste li shvatili? Ovaj kraj više nije pogodno skrovište za one koji imaju nešto na savjesti i boje se zakona. Prošla su lijepa vremena. Već smo gadno prorijedili vaše redove. Najkrvoločnije smo vukove već odvucli. To oстане ovdje, prava je budala. Jer, mi ćemo vas i dalje hvatati. Izgubili ste. Novo se doba više ne može zaustaviti. Gubite se!

Šutjeli su, a to je bio znak da razmišljaju i naprežu mozak.

Poznao sam ih u dušu.

Neki su se već zabrinuli.

Ako i ne pobjegnú odavde, ipak je nesumnjivo da ih Sakett više neće moći nagovoriti da napadnu gradić. Ne, oni više neće htjeti sudjelovati. Vjerojatno će se sada povući u svoje skrivene logore i izbjegavati Sakettovu družinu. Neki će, po svoj prilici, napustiti i Kingovu momčad.

Vjerovao sam da je to početak kraja dosadašnjih bandi.

Naravno, na pašnjacima će još biti opasno. Još će biti kradljivaca stoke, ali oni sada neće štedjeti ni goveda sa žigom »Lūk«.

Bivši Kingov ranč i njegova družina ne mogu više razbojnicima jamčiti sigurno utočište, pa će im ovi okrenuti leđa.

Sve će se izmijeniti. Mora se izmijeniti.

Pokrenuli smo lavinu događaja koja se više ne može zaustaviti.

Budu li doseljenici sada hrabri i prijeđu preko mosta u banditsko područje, pa ako još uskoro dobiju pojačanje, odnosno ako stignu novi istomišljenici, morat će nastupiti novo doba.

Vance Sakett nije bio budala.

Znao je da je izgubio.

Nije mogao postati Kingov nasljednik. Tome sam znatno pridonio i ja. Stari me liječnik lukavo upleo u igru. Te sam pomrsio planove pljačkašima.

Gledajući sada Vancea Saketta kako na drugoj strani sjedi na konju i razmišlja, naslutio sam da će razoriti Stoenmanov ranč.

Neće ostati ni kamen na kamenu. Sve što može gorjeti, gorjet će. Neće

ostati mnogo konja u oborima i goveda na pašnjacima za moju Nancy.

Morat ću sve sagraditi iznova.

Sve mi je to postalo jasno dok sam čekao i dok je Vance Sakett razmišljao.

On napokon podiže glavu i zagleda se u mene.

Mogao sam ga pogoditi iz puške i srušiti s konja. Mogao sam ga ubiti jednim jedinim metkom. Znao sam i to da ga samo metak može spriječiti da se osveti zbog ovog poraza.

Pa ipak, nisam mogao okinuti.

Nisam mogao.

Nisam ga mogao ubiti, premda sam znao da će uništiti moj ranč, bolje rečeno: Nancyn ranč.

Vance Sakett me netremice promatrao. Njegova je mržnja bila gotovo opipljiva, stizala je do mene kao dah.

No nije rekao više ništa... ni meni, ni svojim ljudima iza sebe...

Kad je okrenuo konja, učiniše to i ostali.

Dok su se udaljavali, jedno je bilo jasno: neće napasti gradić. U Kingovo doba, prije nego što sam ja došao, bili bi to učinili.

Sada više ne.

Polako ispustih zrak iz pluća. Osjećao sam kako mi umor teče kroz udove kao olovo.

Ljudi kraj mene odahnuše. Kleli su kako bi se oslobodili napetosti. Duboko u duši bili su zahvalni i zadovoljni što se sve tako završilo.

Za mene, to, međutim, nije bio kraj.

Na prsima sam imao šerifsku zvijezdu.

S druge strane mosta, na pašnjacima, još nema mira, još su ondje kradljivci stoke, razbojnici, još je ondje Vance Sakett.

Dobro sam znao da neću moći okupiti potjeru, kao što to nije mogao ni Al Tatum. No ja sam nosio zvijezdu i morao sam se brinuti o redu. Bilo bi čak potrebno da pokušam zaštititi Nancyn posjed.

Samo, nisam to mogao.

Jer, za ove je ljude bilo mnogo jednostavnije da leže u dobrom zaklonu i čekaju napad, nego da podu sa mnom na pašnjake s one strane rječice. Takav bi pothvat nadmašio njihove sposobnosti i odlučnost da se bore.

Moja su trojica pouzdanih momaka otputovala i neće ih biti danima.

Kako će se završiti sve ovo — pitao sam se. Što da učinim?

Stari je liječnik, gledajući me sa strane, spoznao većinu mojih problema i naslutio moje misli.

I on se doimao donekle zbunjeno, obilježujući neprestano usne.

Osmjehnuo sam mu se.

A onda pokazah na kućicu pokraj mosta.

— Prodrijet ću ondje nekoliko sati — rekoh. — Moram, inače ću se opet razboljeti. Povez mi je skliznuo, pa mi više smeta nego što mi pridržava rebra. Bacit ću ga i polušati bez njega. Neću sada u hotel. No doći su na večeru. Reci to Pati.

Otišao sam u kućicu i legao na Cashov krevet, čim sam skinuo povez s rebra.

Odmah sam zaspao, a to je bio pouzdan znak da sam se previše iscrpio i precijenio svoje snage. Osjećao sam da me trese groznica, pa sam navukao gunj preko ramena.

Posljednja mi je misao bila: »Nadam se da se neću opet razboljeti.«

* * *

Cash Maverick me probudio nakon šest sati. Bila je već noć i zvijezde su sjale sve jasnije. Osjećao sam se bolje, ali sam bio užasno gladan.

Kola nisu više ležala na mostu.

Međutim, u blizini se ulogorila karavana.

Cash Maverick cmokne jezikom.

— To su doseljenici iz Nebraske — reče. — Premjestili su svoj logor ovamo i namjeravaju sutra preko mosta. Razumijete li? Ti došljaci kane sutra u onaj divlji kraj, i to sa ženama i djetcom. Vraški su hrabri! King je svojedobno otjerao sve siromašne susjede. Palio je kuće, ubijao stolice. Njegovi su ortaci ulili svima grozan strah u kosti. Mnogi su doseljenici bili napadnuti na poljima i nemilosrdno premlačeni. Nekoliko je upornih sitnih rančera okrivljeno zbog krađe stoke i obješeno. Mnogo toga ima na svojoj savjesti Vance Sakett. On će vrlo vjerojatno nastaviti takvu rabotu. To znaju svi doseljenici. Ipak žele sutra zauzeti zemlju. Kažu da se pcuzdaju u ovdášnjeg šerifa i da su se spremni i boriti

pod njegovim vodstvom. Govore, u Nebraski se nisu borili, pa su ih protjerali. Zbog toga će se ovdje boriti. Inače bi umrli od gladi. Više ne mogu čekati! Moraju se negdje naseliti i početi obrađivati zemlju. A zemlja je ovdje vrlo dobra.

Šutio sam slušajući njegove riječi. Nisam ništa odgovorio.

No potpuno sam shvatio što se dogodilo.

Oni vjeruju u mene, u svog šerifa. Žele mi pomoći da uvedem red i zakon. Izvukli su pčku iz svog poraza u Nebraski. Budući da su se opametili, borit će se. Oni su za građ veliko osvježenje i pojačanje.

Rastadsh se sa Cashom Maverickom. On mi je već bio osedlao konja. Činjenica da se pokraj mosta ulogorila velika karavana, pružila mu je sigurnost i osokolila ga.

Odjahao sam prije nego što mi se mogao približiti neki doseljenik.

Jer, što sam im mogao reći?

Da ih hrabrim ili plašim? Da ih uvjeravam u svoje mogućnosti ili da im kažem da ni ja nisam nikakav čudotvorac i ne mogu ih zaštititi od zla?

Smatrao sam da je pametnije da se povučem.

Možda sam nesvjesno naslutio da će sutra svijet izgledati drukčije.

Htio sam najprije posjetiti svoju malu Nancy... i Patu Williams.

I, naravno, htio sam jesti.

Dojahao sam pred hotel, sjahao i ušao u blagovaonicu.

I posljednji su gosti već bili otišli. Nancy i Pat su sjedile u kutu i jele.

Ugledavši me, Nancy radosno usklikne. Skoči sa stolice i potrči mi u susret.

Dočekao sam je raširenih ruku i podigao tako da me mogla zagrliti. Tada je pustih i zavrtjeh se. Visjela je držeći mi se rukama oko vrata i letjela kroz zrak kao na vrtuljku.

Radosno se smijala. Bila je sretna što sam opet s njom.

Pat je stajala i promatrala nas.

Kad sam pristupio stolu, ugledao sam i u njenim smedim očima radost. Smiješak joj je bio topao, a glas je imao baršunast prizvuk.

— I ja se radujem, Bene — reče. — Premda nam je liječnik kazao da će

KWIZ

• križaljke • testovi • rebusi
• ljubavne i krimi priče • šale

**izlazi svake
druge srijede**

40 STRANA - 3 DINARA

doći, nismo se usudile povjerovati u to. U ovoj se zemlji šerifu uvijek može desiti nešto, nije li tako? Ponosimo se s tobom, Bene! Cijeli ti je grad vrlo zahvalan i...

— Ah — rekoh prišavši joj i poljubivši je u obraz. — Donesi mi neko jelo, smeđoočla. Ne treba poklanjati prevetliku pozornost tome što su ljudi ponosni, zahvalni i tako dalje. Njihovi se osjećaji rađaju u skladu s njihovim potrebama. Bitne ste vas dvije. Drago mi je što vas vidim. Je li već bila predstava u školi?

Sjedoh, i dok mi je Nancy neumorno pričala, Pat mi donese jelo.

Po glavi mi se neprestano vrzmala misao: Kako bi lijepo bilo kad bismo uvijek mogli biti ovako zajedno, kao obitelj. Na primjer, na ranču.

Prošao je tako jedan sat, a onda se Nancyna živahnost naglo pretvorila u umor. Djevojčicu je iscrpio dugački dan prepun doživljaja i pustolovina.

Pat ode s njom na kat. Držale su se za ruke.

To mi je bilo drago.

Tada počeh razmišljati o svojoj budućnosti.

Ako sutra doseljenici krenu preko mosta, morat ću poći s njima.

A što će se tada desiti?

Digoh se, iziđoh i počeh obilaziti gradić. Bio sam šerif, pa sam morao znati što se događa.

U krčmi je bilo nekoliko stranaca, a konji su im stajali vani. Ako su i pripadali razbojničkim bandama i zaobilaznim putovima stigli ovamo tako da nisu morali preko mosta, to im se nije moglo dokazati. Činilo se da se i ne poznaju. Ipak, upadljive su bile njihove hladne oči.

Sjedili su i pili svaki za sebe. Za stolom u uglu su petorica igrala poker.

Pitao sam se, nije li tajanstvenim putovima dospjelo u grad još takvih tipova? Znače li oni opasnost ili su sasvim slučajno ovdje?

Kad sam upitno pogledao krčmara, on je neprimjetno slegnuo ramenima. Dakle, ni on nije znao ništa o tim svojim gostima.

Iziđoh i nastavih obilaziti grad.

Tako sam stigao u šerifov ured, oskudno namještenu prostoriju iza

koje su se nalazile dvije zatvorske ćelije.

Na Tatumovu je stolu ležala hrpa tjeralice. Očito ih je skupljao već mjesecima. Svi šerifi i maršali kojima pobjegnu zločinci, šalju poštom takve tjeralice. Na nekima se vidio snimak osobe za kojom se traga. No najčešće se radilo o crtežima, nadopunjenima podrobnim opisom.

Počeh pregledavati tjeralice.

Na mnogima je bila ispisana Tatumova napomena da je traženi u ovom kraju. On je, što se toga tiče, bio sposoban i savjestan šerif. Otkrio je sve lupeže u ovom kraju, samo što nije mogao ništa poduzeti protiv njih. Jer, bili su pod Kingovom zaštitom.

Uto nadoh dvije tjeralice na kojima su se vidjela lica koja sam maloprije vidio u krčmi.

Sada mi je sve bilo jasno.

Vance Sakett je nekim zaobilaznim putem doveo u grad svoje ljude. Uostalom, imali su šest sati vremena. Zacijelo se negdje u brdima može zaobići rječica i tako dospjeti ovamo.

U gradu su, dakle. Po svoj prilici je ovdje i Vance Sakett. Izenada sam bio uvjeren u to.

Za sada se skriva. Pažljivo je za pratice izabrao ljude koje ovdje nitko ne poznaje. Al Tatum nije na tim dvjema tjeralicama ništa zapisao. Znači, ni on nije poznavao te razbojнике.

No nisu slučajno ovdje. Svi oni pripadaju istoj družini.

Ugasih, svjetlo. Zatim otvorih ulična vrata.

Nisam izišao, već sam opet sjeo u mračni ured. Naslonio sam stolicu na zid i gledao van. Vidio sam otvorena vrata krčme. Ondje su stajale tri sjene. Nisu se micale. Bio sam uvjeren da čekaju.

Najednom pomislih na svoju malu Nancy u hotelu.

Postade mi vruće od straha.

Porazio sam Vancea Saketta i spriječio ga da postane Kingov nasljednik. Mrzi me više nego ikoga na ovome svijetu. Neće li mu pasti na pamet da moju kćerku...

Nisam se usudio dovršiti misao.

Najednom me ispunila duboka ogorčenost i obeshrabrenje.

Uvijek se to događa.

Jedan se čovjek počne boriti i stvori sebi neprijatelje.

Drugi ne može podnijeti poraz i mora se osvetiti.

To se uvijek završi loše za jednu stranu. Ponekad i za obje!

I ovaj put se to dogodilo.

Strahovao sam za Nancy, a nisam se usudio izići iz ureda. Sada sam dobro znao da čekaju mene. Uvukli su se u grad i raspršili, te sada čekaju samo da građani odu na spavanje; tada neću brzo dobiti pomoć.

Kad se grad smiri, potražiti će me.

A ako se dokopaju moje male Nancy, uhvatit će me bez borbe.

Hvatala me panika! Htio sam skočiti na noge i odjuriti ravno k Nancy.

Ipak, ovladao sam sobom.

Razbojnici se vjerojatno ipak neće poslužiti djetetom kao taocem. Bilo bi to suviše opasno za njih: uzvratilo bi prašinu. Uostalom, nije im ni potreban nikakav talac da bi me šćepali. Ta u klopki sam.

Hoće li mi pomoći građani?

Nisam vjerovao u to. Danas u podne su došli zajedno na most i bili odlučni da zadrže napad. Sada su, međutim, razdvojeni po svojim kućama, sa svojim obiteljima. Svaki bi morao samostalno donijeti odluku da će izići na ulicu s oružjem u ruci. Morao bi se pouzdati u to da će i ostali postupiti tako.

Jesu li već doista tako složna i jaka zajednica?

Nisam vjerovao.

Vjerojatnije je da će svi ostati u svojim kućama; zadržat će ih djeca, žene... ili strah. Slutio sam da ću ostati sâm.

Možda mi pomogne liječnik. Samo, on je star.

Što da učinim?

Da se pokušam izvući kroz stražnja vrata? Iz malog zatvora jedna su vrata vodila u dvorište. To sam već ustanovio. Ali, ako me čekaju ovdje na ulici, onda me zacijelo čekaju i iza kuće. Ondje ih nitko ne može vidjeti, pa se osjećaju još sigurnijima.

Počeh se znojiti.

Jasno mi je bilo da ne mogu vječno sjediti i čekati.

Već odavno sam držao u ruci kolt.

Kad je iznenada doletio kroz otvorena vrata stari kabao koji je spretno ubacio netko tko je stajao vani tik pokraj vrata, smjesta sam opalio. Bila je to refleksna reakcija.

Pogodio sam stari kabao i mecima ga izbacio iz ureda prije nego što je i dotaknuo pod. Pao je na nogostup korak ispred otvorenih vrata. Nakon toga je nekoliko časaka bilo vrlo tiho.

Negdje zalajaše dva psa. Njihov lajež samo jače istaknu opću tišinu.

Tada zazvekaše prozori, počеше se otvarati vrata, javiše se glasovi. Već spreman za spavanje, grad je reagirao prestrašeno i prilično zbunjeno.

Ljudi su čuli dva hica, pa su sada kroz prozore i vrata dovikivali jedni drugima pitanja.

— Natjerali smo u škripac vašeg slavnog šerifa i oderat ćemo mu kožu — vikne tada neki odrješit glas. — Smrvit ćemo i ovaj ušljivi grad ako bilo tko izviru na ulicu. Ne budete li pametni, spalit ćemo cijelo naselje. Budale jedne, a što ste očekivali?

Pošto je glas utihnuo, odjeknuše hici. Opalilo je desetak revolvera. Pucali su u sve prozore. Čuo se zveket stakla.

Sada je bilo posve jasno: u grad je stigla banda. Budući da razbojnici nisu prešli preko mosta, nitko ih nije držao sumnjivima. Dakle, negdje postoji neki prijelaz preko rijeke ili zaobilazni put koji je građanima do sada bio nepoznat. Naime, prepoznao sam odrješiti glas; pripadao je Vanceu Sakettu.

Razbojnik je osobno došao u grad.

Pitao sam se, mogu li očekivati pomoć iz logora karavane? Kod mosta su se u tako tihoj noći svakako čuli pucnji.

No hoću li dobiti pomoć?

To je bilo prilično nejasno. Znao sam da nekoliko vještih strijelaca, na pogodnim položajima, može lako otvoriti vatru na logor i prisiliti doseljenike da ostanu u zaklonu.

Zaključih da ni od doseljenika ne mogu zasad očekivati pomoć.

Vance Sakett je znao sve to. On je spoznao svoje mogućnosti još u podne, kad je prividno popustio i odjahao sa svojom družinom.

Ako mu je od one njegove velike družine ostala samo polovina, onda ima još petnaestak ljudi. Dvojicu-trojicu je ostavio izvan grada kako bi ome- li doseljenike, a ostali su ovdje i traže mene. Zauzeli su grad, pa su mogli prilično lako spriječiti građane da izi- du iz kuća i udruže se. Mogli su čak zaprijetiti požarom.

Zaista sam bio u škripcu.

Ubrzo ponovno zavlada tišina.

Razmišljao sam o Nancy i Pati i nadao se da je Pat tako pametna da se sakrila s Nancy, pa ih neće odmah pronaći. Možda u hotelu postoji neka- kav skriveni kutak u podrumu, na ta- vanu ili negdje drugdje.

— Kilraine, izadi! — javi se ponovno Vance Sakett, ovaj put vrlo blizu ot- vorenih vrata. — Izadi uzdignutih ruku i bez oružja! Izadi iz svoje jazbi- ne! Obećavam ti da ćemo ti u tom slu- čaju pokloniti život. Slomit ćemo te za sva vremena i odučiti od toga da se praviš važan. Dobit ćeš najteže batine u svom životu, Kilraine, ali ćeš ostati živ! Misli na svoju kćerkiću. Misli na nju! Ako ne izađeš, poslat ću nekoliko svojih momaka u hotel. Dajem ti tri minute! Poslije toga će biti kasno!

Sve mi je objasnio.

Htjeli su pokoriti mene kako bi po- korili grad, zauvijek ga prestrašili. Htjeli su najprije slomiti grad, a onda će se pozabaviti i doseljenicima. Na taj bi način uspješno zadržali prodor novoga.

To što su mene izabrali za početak, bilo je sasvim logično. Ja sam simbol koji je trebalo najprije srušiti.

Imao sam dakle tri minute vreme- na.

Što da učinim?

Čučao sam u uredu kao zec u rupi dok vani vrebaju vukovi.

Samo, ja nisam bio zec i nisam mo- gao ostati u rupi. Bio sam šerif i prije- tile su mi svakakve odmazde... protiv kćeri, protiv grada...

Začuo sam iznad sebe šuškanje, pa sam shvatio da su sada i na krovu. Mislili su na sve.

Ustadoh i uzeh s vješalice Tatumov ogrtač. Iznutra se nalazilo ovčje krzno.

Bacio sam ga na pod i uzeo kantu petroleja koja se nalazila pokraj stola i iz koje je Al Tatum uvijek punio

svoje dvije svjetiljke. U njoj su bile još dvije litre tekućine.

Izlio sam petrolej na ogrtač. Potom sam zgrabio sve tjeralice, jer u žurbi nisam pronašao nikakav drugi papir. Najprije sam ih bacio u umivaonik, tako da su se smočile, a onda ih spu- stio na ogrtač.

Svezao sam rukave i tako od ogrta- ča napravio veliki čvor.

Kad sam šibicu prinio natopljenom krznu, odmah je planulo. Žurno sam bacio ogrtač kroz vrata.

S nekoliko strana fujuknuše meci i pogodiše zapaljenu odjeću.

Dizao se sve gušći i sve zagušljiviji dim.

To mi je bilo drago. O tom dimu je ovisilo štošta. Znao sam da će mi mo- kar papir u krznu, natopljenom petro- lejom, pomoći.

Netko skoči prema zapaljenom ogrta- ču i htjede ga odbaciti nogom, ali sam munjevito opalio i pogodio protivnika. Pao je na ogrtač i otkotrljao se u stra- nu. Budući da se poškopio petrole- jom, sada je gorjela i njegova odjeća.

Doduše, nije se to moglo vidjeti oso- bito jasno, jer je dim bio već vrlo gust.

U međuvremenu sam uzeo sa zida sačmaru i napunio džepove municijom.

Iskočih kroz vrata i jurnuh ulijevo. Naletjeh na jednog napadača i odmah ga udarih dvocijevkom.

Tada se munjevito okrenuh i ispraz- nih obje cijevi. Sačma šiknu kroz dim.

Na žalost, nisam vidio kakav je bio učinak.

Uto i mene potražiše meci. Jedno mi tane okrznu vrh ramena. Drugi mi metak opeče list i razdere hlače iznad čizme.

Trčao sam, obavijen dimom, preko ulice i opazio pred sobom bljeskanje plamičaka iz cijevi. Međutim, meci nisu bili namijenjeni meni. Razbojnik je pucao onamo gdje je u dimu naslu- čivao vrata i prozore šerifova ureda.

— Jesi li to ti, Barny? — upita pucač promuklo kad me nejasno ugledao.

— Nisam — rekoh i udarih ga dvo- cijevkom pod bradu. Tresnuo je gla- vom o zid i više nije sudjelovao u bor- bi.

**SVAKIH
14
DANA**

Produžih duž zida. Stigoh do jednog prolaza i nestadoh u njemu.

Dim me još sakrivao. Uistinu sam im uspio pobjeći.

Trčeci prolazom između kuća, punio sam sačmaru.

Srce mi je pobjedonosno lupalo.

Izvukao sam se iz klopke u kojoj sam već bio osuđen na propast. Opet sam se mogao kretati, otići na koju god želim stranu. Osim toga, bio sam još sposoban za borbu. Ranica na listu nije me nimalo zabrinjavala.

S druge strane, dvocijevkom sam udario i onesposobio dva svoja protivnika, a možda i neke ranio sačmom.

Tek sada sam oran za borbu, pomišlih.

XI

Odjednom mi je bilo drago što su građani ostali u kućama. Na taj je način situacija za mene bila jednostavnija. Na koga god vani naidem, može biti samo moj protivnik. Nije potrebno da bilo što pitam.

Stigoh do krčme i uđoh u nju kroz stražnja vrata. Naslonih se na zid. Unutra su sve svjetiljke bile ugašene, te bijaše mračnije nego vani. Nakon nekog vremena oči mi se priviknuše na tamu, pa sam mogao razabrati poneke stvari.

Krčmar se očito bio pritajio iza šanka. Čuo sam njegovo teško disanje.

Bilo je unutra i nekoliko gostiju. Oni su se šćućurili pod stolovima duž zidova ili pokraj krčmara iza šanka.

— Netko je ušao odstraga! — javi se neki glas. — Osjetio sam propuh. Hej, tko je ušao?

Nisam odgovorio.

Četveronoške krenuh kroz krčmu.

Uto se na vratimo pojavi neki čovjek. Jasno se vidio nasuprot svjetlijoj pozadini ulice.

U krčmu dopre malo dima.

— Hej, vi unutra! — vikne došljak osorno. — Zapalite svjetiljke i sjednite za stolove. Jeste li čuli? Hoćete li da vas ja natjeram?

Gađao sam mu u noge.

Natraške se povukao do ruba nogostupa, a onda se čulo kako se ruši psujući i stenjući. No više ga nisam mogao vidjeti. Vrata su se zaklopila.

U krčmi je bilo tiho.

— Ne palite svjetlo i ostanite u zaklonu — rekoh. — Pucat ću na sve što se vani pomakne. Ne preostaje mi ništa drugo. Od vas, plašljivci jedni, ne očekujem nikakvu pomoć!

Pritrčah stražnjim vratima i išuljah se van.

Kad sam malo kasnije stigao do glavne ulice, više nije bilo dima. Opet se dobro vidjelo; opasnost je mogla vrebati jedino u dubokim sjenama.

Niti se što čulo niti vidjelo.

Pa ipak, znao sam da su Vance Sackett i njegov čopor još u gradu. Pronašli su dobre položaje i čekaju, vrebaju i osluškuju.

Bilo je tiho.

Ni psi više nisu lajali.

U daljini, ondje gdje je most, odjekivali su hici. Dakle, zaista su napali logor karavane. Od doseljenika nemoгу ništa očekivati.

A od grada?

— Izidi, Kilraine! — iznenada se javi Sackettov glas. — Hajde, Kilraine! Dođi već jednom! Izidi na sredinu ulice! Inače ćemo...

Više ga nisam slušao, jer sam iza sebe začuo neki šušanj. Žustro se okrenuh i smjesta opalih. No istodobno ugledah plamen iz cijevi. Radilo se o sačmari poput one koju sam ostavio u krčmi, pošto sam ondje opalio još jednom iz obiju cijevi.

Ovaj sam put pucao iz kolta.

Osjetio sam da me pogodila sačma. Zanzihao sam se; u prvi mah mi se činilo da se nije dogodilo ništa strašno. Tek nakon nekoliko sekundi spoznah ozbiljnost situacije. Zadobio sam pet-šest rana koje su počele jako krvaviti. Bio sam u stvari teško ranjen.

To je značilo da će ipak pobijediti Vance Sackett!

Prekoračio sam poginulog protivnika i počeo se povlačiti. Njegova mi smrt više nije mogla pomoći.

Mislio sam turobno: uskoro ću i ja tako...

Nisam se htio baviti takvim mislima. Htio sam živjeti, htio sam izdržati tu borbu... možda, čak, pobijediti.

U meni se rasplamsao divlji ponos.

Okrenuh se kad su iza mene izišla iz uličice dva čovjeka i odmah počela pucati. Prisilio sam ih mećima da se vrate u uličicu i pri tome ranio barem jednog od njih.

Sličio sam ranjenu vuku kojeg progoni čopor pasa i koji se neprestano zaustavlja da bi ugrizao predvodnika čopora.

Skrenuh prema konjušnici. Činilo mi se da se mogu spasiti jedino na taj način da pobegnem na konju i nestanem u divljini. Pokazat ću tim ništarijama još nekoliko svojih trikova, a ujedno ću ih odmamiti iz grada, što dalje od Nancy.

Kad sam ušao u dvorište, mogao sam birati ili ću poći ravno prema oborima, ili ću onamo otići u polukrugu, sakrivajući se u sjeni građevina.

Odlučio sam se za kraći put, jer mi je bila dragocjena svaka sekunda prednosti. Namjeravao sam izabrati najboljeg konja.

No stigao sam tek do bunara i korita s vodom, kad poletješe meci.

Morao sam se brzo sakriti iza bunara. Čučnuo sam i tek tada osjetio koliko sam slab. Jedva sam disao. Krv mi je nezaustavljivo tekla iz rana, a dok sam punio revolver, ruke su mi drhtale od slabosti.

Nekoliko sam puta odgovorio na vatru, i ubrzo shvatio da me postupno opkoljavaju.

Digoh se kako bih otrčao u staju, jer sam znao da će mi ondje barem biti zaštićena leđa.

U tom me trenutku pogodio metak. Puščani metak velikog kalibra. Pogodio me kao kopito. Tek nejasno sam osjećao da teturam natraške... iznenađen sam na rub bunara i gubim svijest... Malo zatim da padam kao kamen.

Najednom shvatih da sam u vodi.

Pao sam u bunar, zaronio i pri tome se osvijestio. Pomogla mi je hladna voda.

Osjetih tlo pod nogama. Bunar je imao pješčano dno. Voda mi je dosezala do pazuha.

Naslonio sam se na zid i zakvačio rukom za donju prečku željeznih ljesteva. Nisam se htio utopiti, a već sam osjećao da ću se uskoro onesvijestiti.

Digoh pogled.

Bunar nije bio naročito dubok. Pet ili šest metara. Njegov rub se gore jasno ocrtavao nasuprot zvjezdanom nebu.

Napokon ugledah glave svojih protivnika.

— Svakako je dolje! — reče promuklo neki glas. — Možda već pluta mrtav na vodi.

— A možda i ne pluta — reče drugi glas. — Od njega se mogu očekivati i najveća iznenađenja. Donijet ćemo iz staje fenjer i spustiti ga na lasu. Tada ćemo vidjeti pliva li dolje mrtav ili je živ.

Dakle, pobijedili su me. Mene, šerifa Green Creeka.

Sa svakom sam sekundom gubio krv i slabio, a u glavi mi se sve jače vrtjelo. Samo zahvaljujući tome što sam zakvačio ruku za željeznu prečku, stajao sam još na nogama.

Slobodnom rukom zagrabih vode i poškropih lice. Popio sam nekoliko gutljaja.

Moja će krv zagaditi cijeli bunar, pomislih.

Sjetih se opet Nancy i Pat.

Njih dvije više nikad neću vidjeti.

Neću! Jer, više mi nikakvo čudo ne može pomoći. Gotov sam.

Gorko žaleći, sjećao sam se kako je lijepo bilo sjediti s Nancy i Patom za stolom, jesti s njima, brbljati, smijati se.

Sjetio sam se svih želja, svega što sam očekivao od života.

Tada digoh glavu i pogledah fenjer koji su spuštali prema meni.

Više nisam imao kolt, inače bih pokušao pogoditi glave što su se naginjale preko ruba bunara.

Promatrali su me.

I ja sam njih gledao.

— Onda, Kilraine, kako se osjećaš? — reče jedan glas.

— Idite do vraga — odvratih nemoćno.

— Budi strpljiv. Pričekat ćemo Van- cea Saketta. Neka te i on vidi. Hej, Kilraine, jesi li ikad pomislio da ćeš

tako jedno zaglaviti: u nekakvu bunaru?

— Nisam — rekoh. — No sasvim dobro sam vam pokazao zube! Gadno ste se namučili. Više nisam mogao učiniti. Sad vam mogu samo pljunuti u lice.

Prolazile su minute. Ja sam bio tek napola pri svijesti. Neprestano sam vidio pred sobom malu Nancy i Patu Williams. Bile su to moje posljednje uspomene na ovaj svijet.

Tada kao iz velike daljine začuh Sakettov glas.

— Oho, Kilraine! — vikao je u bunar. — Bila je to tvoja posljednja borba! Ako me lijepo zamoliš, izvući ćemo te i nećeš se utopiti! Zamoli me, Kilraine!

Gledao sam uvis i pokušavao ga razaznati, ali nisam mogao. Gore se uz ogradu bunara vidjelo pet-šest glava.

Bili su to očito jedini preživjeli razbojnici.

Nisam mogao više ništa reći.

Tada odjeknuše mnogobrojne puke. Fenjer pade u vodu. Onaj koji ga je držao na lasu, više ga nije mogao držati.

Mutno shvatih da su uplašeni građani napokon izišli iz kuća, okupili se i prihvatili borbu.

Napokon su pritekli u pomoć svom šerifu.

Nisu me ostavili na cjedilu kao Ala Tatumu, mog preteču.

Ili su možda zapucali doseljenici? Jesu li oni došli?

Ah, bilo mi je svjedno. Izgubio sam svijest.

Napokon sam progledao i shvatio da sam još živ. Na mom je krevetu sjedila Pat Williams...

Slijedili su dani i noći ispunjeni grozničavim snovima i budnim stanjima, bolovima, slabošću i strahom.

No uvijek je bila uza me Pat Williams.

A kasnije, kad sam već malo ojačao, često me zabavljala Nancy. Čak mi je odigrala svoju ulogu u školskoj predstavi. Svidjela mi se.

Kasnije dođoše građani i doseljenici, i svi su bili sretni što se oporavljam. Nisu zaboravili da sam njihov šerif, da sam se borio za sve njih dok se napokon nisu ohrabрили i pomogli mi.

Vance Sakett i njegovi razbojnici potcijenili su te ljude. Slavodobitno su se okupili oko bunara, više ne očekujući da bi građani mogli bilo što poduzeti. To je za njih bilo kobno...

A onda, jednog dana, dođoše i moja tri momka iz Salt Lake Cityja, gdje su izručili zloglasne razbojnike. Više nisu bili siromašni. Htjeli su podijeliti sa mnom velike nagrade koje su dobili, ali sam to odbio. Za mene je najveća nagrada bila njihova odanost.

Jedva sam čekao dan kad ću preko mosta krenuti u blaženi život na pašnjacima oslobođenim trnine i nasilja...

K R A J

DJEVOJKE!

tina

JE REVIJA ZA NAS

tina

JE REVIJA SA STRIPOVIMA

tina

PIŠE O NAŠIM RADOSTIMA

tina

PIŠE O NAŠIM BRIGAMA

tina

PIŠE O NAŠIM TAJNAMA

u TINI ćeš naći sebe

u sebi ćeš naći TINU

ZA SVAKU ŽENU

Ako se odlučite:

- da se odijevate onako kako sami želite
- da uštedite novac
- da budete elegantni

sve to, bez ikije pomoći i bez ikakvog predznanja omogućit će vam do sada najbolja i u Evropi najtiražnija knjiga

KROJENJE I ŠIVANJE

knjigu su napisali najpoznatiji njemački stručnjaci a izdala je poznata ženska revija »NEUE MODE« iz Hamburga i prvi put je prevedena na naš jezik

KUPON NARUDŽBE ZA KNJIGU

»KROJENJE I ŠIVANJE«

Naručujem pouzdaćem — poštom knjigu »Krojenje i šivanje« po cijeni od 70,00 dinara i troškovima poštarine.

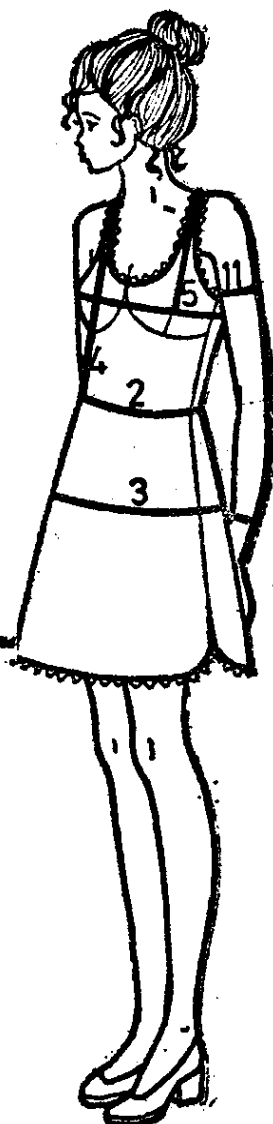
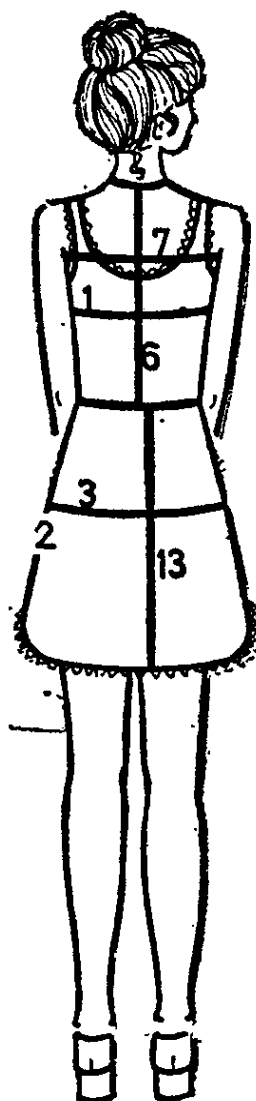
Ime i prezime naručio(a): .....

Mjesto stanovanja (poštanski broj): .....

.....

Ulica i broj .....

Kupon narudžbe slati na adresu: Vjesnikova Press Agencija, 41000 Zagreb, Ljubice Gerovac 1.

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

81. L. Ernenwein: SNJEŽNI JAHACI
82. L. L'Amour: UTAH BLAINE
83. F. Short: ZAŠTITNIK IZ TEKSASA
84. Hal Warner: LEŠINARI TONTO BASINA
85. John Gilmoor: PAKLENA PJESMA PUSTINJE
86. William O'Connor: DVOBOJ S PRIJATELJEM
87. Al Cody: NA STRANI INDIJANACA
88. Jim Sheridan: NAMAMI VUKOVE U ZAMKU
89. H. S. Sharon: SMRTI U SUSRET
90. H. S. Sharon: ĐAVOLJI RANČ
91. Clay Hunter: USAMLJENIK S RIO BRAVA
92. Robert Ullman: MOHIKANINA DRUŽBA
93. H. S. Sharon: LOV NA DOLAR
94. Robert Ullman: ŠANSA ZA BENA
95. Shepard Rifkin: PUT KINGA FISHERA
96. L. L'Amour: DOLINA MIRA
97. H. Haton: KONJANICI IZ PAKLA
98. B. Arthur: DVA REVOLVERA
99. Dudley Dean: TVRD ORAH
100. D. B. Newton: POVRATAK OSVETNIKA
101. H. S. Sharon: OSVETA BUNTOVNIKA
102. H. S. Sharon: PLJAČKA U LOS ALAMOSU
103. J. T. Edson: ČOVJEK KALIBRA 44
104. Matt Chisholm: POBJEDA MCALLISTEROVIH
105. Lee Martin: ZLODUH SANTA RITA
106. Robert Ullman: KOLORADO KID
107. Bill Fargo: OTMJENI PLJAČKAŠI
108. Matt Chisholm: CRNI KAUBOJ
109. F. H. Cristian: DOUSNIK
110. U. H. Wilken: GROBAR JOE
111. L. L'Amour: OPASAN PUT
112. G. F. Unger: UNAJMLJENI REVOLVERAŠ
113. Frederick H. Christian: SUDDEN U ŠKRIPCU
114. Lee Floren: REVOLVERI IMAJU RIJEČ
115. F. G. Unger: UMRIJETI ZA VIRGINIJU
116. Matt Chisholm: KRVAVE OKLADE
117. Marshall Grover: TREĆA PLJAČKA
118. J. T. Edson: VRIJEME OBRAČUNA
119. U. H. Wilken: NA ZMIJSKOJ RIJECI
120. J. H. Edson: U SUSRET BORBI
121. Matt Chisholm: TRAGOVI BARUTA
122. Scott F. Scott: NESTALA KOČIJA
123. Louis L'Amour: NEUSTRASIVI BORAC
124. H. S. Sharon: TVRDOGLAVI ŠERIF
125. Jonny Pegg: BEZIMENI BORAC
126. L. L. Foreman: GRINGO
127. G. F. Unger: KILRAINOVA BORBA

U PRIPREMI:

128. Frederick H. Christian: SUDDEN ISTRAŽITELJ

Timothy Tatcher.

**humorističko-kriminalistički
roman**

•u novinskim kioscima

